

Evlendikten Sonra da

Muhabbet Olsun

© 2011, Hayat Yayıncılık, İletişim, Yapım, Eğitim Hizmetleri ve Tic. Ltd. Şti.

Tüm yayın hakları anlaşmalı olarak Hayat Yayınları'na aittir.

Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir; izinsiz çoğaltılamaz, basılamaz.

ISBN: 978-605-5365-04-2

Sertifika No: 12451

<i>Hayat Yayınları</i>	: 353
<i>Aile Dizisi</i>	: 31
<i>Kitabın Adı</i>	: Evlendikten Sonra da Muhabbet Olsun
<i>Yazarı</i>	: Sema Maraşlı
<i>Yayın Editörü</i>	: Esranur Bozdemir
<i>Düzeltili</i>	: Yakup Şimşek - Özlem Başboğa
<i>İç Tasarım</i>	: Erol Şahnacı
<i>Baskı Yeri & Tarihi</i>	: İstanbul, 2014
<i>Baskı & Cilt</i>	: Alioğlu Matbaacılık

Orta Mahallesi Fatin Rüşrü Sokak

No: 1-3/A Bayrampaşa / İSTANBUL

Tel: (0212) 612 95 59 Fax: (0212) 613 09 83

Sertifika No: 11946

Hayat Yayın Grubu

Nişancı Mahallesi Davutağa Caddesi No: 26/1

34050 Eyüp - İstanbul

Tel: 0212 613 11 00 GSM: 0530 290 99 78 Faks: 0212 613 11 55

www.hayat yayinlari.com - hayat@hayat yayinlari.com

twitter.com/hayat yayinlari - facebook.com/hayat yayinlari

Evlendikten Sonra da

Muhabbet Olsun

**sema
maraşlı**

SEMA MARAŞLI

Kahramanmaraş'ta doğdu. İşletme ve Davranış Bilimleri okudu. İlk kitabı "Bana Bir Masal Anlat" 2001 yılında yayınlandı. Hikâye kitaplarıyla 2002 yılında ödül aldı. www.cocukaile.net sitesinde evlilik üzerine yazılar yazmaktadır. Üç çocuk annesi olan yazar İstanbul'da yaşamaktadır.

Çocuk Kitapları:

- Mırmır Balığı
- Pırpır ile Hırhır
- Bana Bir Masal Anlat
- Geçmiş Olsun Çoban Yıldızı
- En Güzel Hediye
- Mektuptaki Sır
- Okulda Tuzak

Evlilik ve Aile Kitapları:

- Eşim Aşkım Olsun
- Eşimin Eşi Yok
- Eşimle Tanışmayı Unutmuşuz
- Kulak Âşık Olurmuş Gözden Evvel
- Muhabbet Olsun
- Sevmek Bu Kadar Güzelken
- Gelin Kaynana İlişkilerini Tatlıya Bağlayalım

www.semamarasli.com

www.cocukaile.net

İÇİNDEKİLER

Evlendikten Sonra da MUHABBET OLSUN	9
Şirin'le Yirmi Beş Adım.	13
Birinci Adım	
– Kadın haklarına dair bütün bildiklerini unut.	14
İkinci Adım	
– Romantizm hakkındaki bütün bildiklerini unut.	18
Üçüncü Adım	
– Kadın gibi kadın ol.	23
Dördüncü Adım	
– Eşine saygılı davran.	29
Beşinci Adım	
– Eşin senin için her zaman bir numara olsun.	32
Altıncı Adım	
– Eşini kendi terazin ile tartma.	37
Yedinci Adım	
– Eşinle konuşurken süzgeç kullan.	41
Sekizinci Adım	
– Eşini tanımak için gayret sarf et.	45
Dokuzuncu Adım	
– Eşini değiştirmeye çalışma.	48
Onuncu Adım	
– Kendin değiş.	50
On Birinci Adım	
– Cinsî hayatınıza gereken ihtimamı göster.	53
On İkinci Adım	
– Fazla mesuliyet üstlenme.	59

On Üçüncü Adım	
– Maddi sıkıntıları dert etme.	62
On Dördüncü Adım	
– Umma kı kısmeyesin.	66
On Beşinci Adım	
– Bakımlı ol.	71
On Altıncı Adım	
– Belli anlara, hususi zamanlara dikkat et.	74
On Yedinci Adım	
– Eşinle aşırı alakadar olma.	76
On Sekizinci Adım	
– Umursamaz olma.	80
On Dokuzuncu Adım	
– Eşinin ailesi ile aranı iyi tut.	83
Yirminci Adım	
– Eşini cezalandırmaya çalışma.	86
Yirmi Birinci Adım	
– Ev işlerini ve temizliği abartma.	90
Yirmi İkinci Adım	
– Dışarıdaki hayatla evlilik hayatını birbirinden ayır.	93
Yirmi Üçüncü Adım	
– Geçmişe takılma.	96
Yirmi Dördüncü Adım	
– Mutluluğunu, eşinin üstüne yükleme.	99
Yirmi Beşinci Adım	
– Erkek dili “Netçe”yi öğren.	102
Ferhat’la On Beş Adım	109
Yirmi Altıncı Adım	
– Eşinin değerli olduğunu ona hissettir.	110
Yirmi Yedinci Adım	
– Vazifelerini yerine getir.	113

Yirmi Sekizinci Adım

- Kadın mantığını olduğu gibi kabullen. 118

Yirmi Dokuzuncu Adım

- Eşini, onun fiziği hakkında tenkit etme. 123

Otuzuncu Adım

- Eşinin anneliğine söz söyleme. 127

Otuz Birinci Adım

- Eşinin yaptığı ev işlerini takdir et. 130

Otuz İkinci Adım

- Kadın dili "Bükçe"yi öğren. 135

Otuz Üçüncü Adım

- Mutluluğu eşinde ara. 139

Otuz Dördüncü Adım

- 2 +1 formülünü her gün uygula.. 142

Otuz Beşinci Adım

- Eşinle alâkadar ol. 145

Otuz Altıncı Adım

- Eşine karşı anlayışlı ol. 150

Otuz Yedinci Adım

- Muhabbete düşman huylardan kurtul. 154

Otuz Sekizinci Adım

- Maddi hususlarda eşinin de fikrini al. 157

Otuz Dokuzuncu Adım

- Problemleri görmezden gelme.. 160

Kırkinci Adım

- Sevmeyi bil. 163

*Sevdiği için gurur ve kibrini kırabilen
ve kalp yoldaşının kıymetini bilen
herkese ithaf ediyorum.*

Sema Marazlı

Evlendikten Sonra da MUHABBET OLSUN

Ferhat ile Şirin çaldılar bir gün kapımı. Mutsuzlarını, anlaşıyorlarmış. Şirin anlattı önce derdini:

– Biz deli gibi birbirimizi seviyorduk. Biliyorsunuzdur, Ferhat benim aşkımdan dağları deldi. Sonra birbirimize kavuştuk, çok mutluyduk. Bir gün nasıl oldu anlayamadık ama akşam yattık, sabah kalktığımızda aradan yüzyıllar geçmişti. Kendimizi bir apartmanın onuncu katında yaşarken bulduk. Şaşırdık ama “Olsun...” dedik “Bir aradayız ya, mühim olan bu...” Çocuklarımız ve ailelerimiz de bizimle gelmişler.

Hiçbir eksiğimiz yok. Hatta ihtiyacımızdan çok fazla eşyamız var. Ferhat’ın iyi bir işi var. Fakat bu kadar varlığın içinde mutlu değiliz. Ferhat’la hiç anlaşıyoruz. Artık sevgimizden bile şüphe ediyoruz. Sizin bize bu hususta yardım edebileceğinizi düşündük. Bunun için size geldik, bize yardım edin!

– Teşekkür ederim Şirinciğim. Elimden geldiği kadar size yol göstermek, yardımcı olmak isterim. Anladığım kadarıyla tek eksiğiniz muhabbet...

– Evet, hiç muhabbet edemiyoruz, konuşmaya başlasak kavgaya ediyoruz. Akşamları karşılıklı birer kanepede buz gibi oturuyoruz.

İşte problemi buldunuz. Yardım edeceğinizi biliyordum. O zaman bize muhabbet etmek için ne yapmamız gerektiğini de söylersiniz, değil mi?

– Muhabbet etmenin tek bir sırrı var. Onu bilmeniz gerekiyor.

– Nedir muhabbetin sırrı?

– Muhabbete hizmet gerek.

– Muhabbete nasıl hizmet edeceğiz?

– Bunu bir günde anlatamam size. Ancak sizinle adım adım bir muhabbet yolculuğuna çıkarsak öğrenebilirsiniz. Bu yolda ayağınıza batan taşları göreceksiniz. Her adımda bunları temizlemeye çalışacağız. Bunun için bana kırk hafta içinde kırk gün gelmeniz ve birlikte bu yolda kırk adım atmamız lazım. Her geldiğinizde sadece bir adım atacağız.

– Neden kırk gün ve kırk adım? diye ilk defa konuştu Ferhat.

– Her şeyin bir kırkı vardır: Bebeğin, annenin, gelinin, doğumun, ölümün... Başlangıçların ve bitişlerin üzerinden geçecek olan kırk gün mühimdir. Kırk; çığlıktan kurtuluştur, kabullenıştır, zorluk devresini atlatıştır. Dünyada yaşanan birçok büyük hadisenin kırk sayısıyla bir alakası vardır.

Büyüklerimiz “Bir şeyi kırk kez söylersen olur.” derler. Biz de kırk adımla kırk gün çalışırsak faydalı olur, diye düşünüyorum.

– Eskiden hiç tasamız, derdimiz yoktu, gayet mutluyduk, dedi Ferhat. Birbirimizi deliler gibi seviyorduk, şimdi iki yabancı gibi olduk. Sevgimize ne oldu, anlamıyorum.

– Muhabbet yolunu adımlarken çıkan taşları görecek ve sevginize ne olduğunu o zaman anlayacaksınız. Bazı adımları Şirin’in atması, bazı adımları senin atman gerekiyor. Bir adım Şirin, bir adım sen atarak gidebiliriz ama ben böyle yapmak istemiyorum. Çünkü bu takdirde beklentiler ortaya çıkar. O zaman da birbirinizin adımlarına bakar ve biriniz adım atmakta zorlanırsa diğeriniz de kendi atmanız gereken adımları bırakıp onun adımlarını beklersiniz. O

zaman duraklama başlar. O hâlde şunu yapacaksınız: Herkes kendi adımından mesul olacak, kimse eşinin adımların saymayacak.

– Tamam, olur, siz ne dersiniz uyarız, dedi Şirin.

– Tamam Şirinciğim, önce senden başlayacağız. Yirmi beş adımı sen atacaksın, on beş adımı Ferhat atacak.

– Ama bu haksızlık! Neden ben daha çok adım atacakmışım ki? Zaten hep kadınlardan bir şey yapması bekleniyor. İkimiz de yirmi adım atsak da ortada buluşsak daha iyi olmaz mı?

– Bu sorunun cevabını ben sana şimdi vermeyeceğim. Adım attıkça bunun hikmetini kendin göreceksin. Önce seninle başlayacağız.

Şirin'le Yirmi Beş Adım

Bir hafta sonra ilk adım için Şirin karşımdaydı.

– Şirinciğim, muhabbet yolunu zorlaştıran taş ve dikenlerin çoğu zihindedir. Bu yüzden ilk adım zihin temizliğidir. İyi bir temizliğe hazır mısın?

– Hazırım!

– Tamam o zaman, başlıyoruz.

Birinci Adım

*– Kadın haklarına dair bütün bildiklerini
unut.*

Zihninde iyi bir temizlik yapmalısın; bu mevzuda ne biliyorsan kafandan sil süpür. Tozu dahi kalmasın...

Şirin çok şaşırdı, gözlerini iri iri açıp dik dik bana baktı.

– Bunu nasıl söylersiniz? Kadın hakları çok mühim. Biz kadınlar haklarımızı bilmezsek, erkekler bizi ezer.

– Sen feminist olmuşsun Şirin.

– Hayır, ben feminist değilim, ayrıca feminizme karşıyım. Ben sadece kadın haklarını müdafaa ediyorum.

– Sen gizli bir feministsin Şirinciğim. En tehlikeli grubundan. Kendin de farkında değilsin.

– Nasıl bu kadar emin olabilirsiniz iki cümlemle?

– Eminim, çünkü ben de eski bir feministim. Şimdi ise antifeminist. Bir zamanlar bana feminist dediklerinde çok kızar ve bunu asla kabul etmezdim. Geriye dönüp bakıyorum da her ne kadar o yıllarda kabul etmesem de gizli bir feminist olduğumu şimdi daha iyi anlıyorum.

– Feministsem de bu çok da kötü bir şey değil bence. Feminizm kadın-erkek eşitliğini getirdi, bu da çok güzel bir şey.

– Kadın ve erkek insan olarak eşittir fakat hak ve vazifeler bakımından aynı olamazlar. Feminizm hak ve vazifeler bakımından da erkeklerle denk olmak davası peşinde... Aslında eşit yapıda olmayanların arasında eşitlik yaratmaya çalışmak haksızlık ve adaletsizliktir. Kadın ve erkek, yaratılıştan gelen farklılıkları yüzünden eşit olamazlar. Bu feminizmin mantığı “Bak, aslan et ile besleniyor, sen ne diye ot yiyorsun? Gel, sen de et ye, çünkü siz eşitsiniz.” diye ceylanı zoraki ava gönderip ona et yedirmeye çalışmaktan başka bir şey değil.

– Ama biz de erkeklerin yaptığı her şeyi yapabiliriz.

– Zaten bugüne kadar “Sen de erkeğin yaptığı her şeyi yapabilirsin.” diye verilen gazla kadınlar lüzumsuz yere havalandılar. Fakat kanatla değil gazla uçunca, yere çakılmak da uzun sürmez.

Kadınlar öyle bir gaza geldi ki artık erkeğin hizasına değil önüne geçmek istiyorlar. Aile hayatında ve iş hayatında... Eskiden her başarılı erkeğin arkasında bir kadın olurmuş, şimdilerde her başarısız ve işsiz erkeğin önünde bir kadın var.

– Ama eşitlik olmazsa erkekler kadınları ezmeye çalışır.

– Maalesef ki pek çok kadın senin korkularını yaşıyor. Ezilme korkusu yaşayan kadın ne yapıyor? Aman beni ezmesin diye ömrünü kocası ile mücadele ederek geçiriyor. Ezilme korkusunun altında yatan sebep ise az önce söylediğim “feminizm” denilen “kadın hakları yaygarası.” Yıllarca medya tarafından kadınlara yavaş yavaş enjekte edilen fakat hızlı bir şekilde zehirleyen fikirler: “Aman kadınlar! Haklarınızı bilin, kendinizi ezdirmeyin.”

– Kadınların, haklarını aramasının ne zararı olabilir ki?

– Bunca zaman sonra gelin neticeye bakalım. Kadınlar haklarını kullanınca mutlu oldular mı? Hayır. Kadın hakkını değil, ancak aklını kullandığı zaman mutlu olabilir. Kadınlar “Aman kocamız bizi

ezmesin..." diye korkularından eşleriyle sürekli mücadele ediyorlar. Bunun sonucunda da kadınları, kocalarının ezmesine gerek kalmıyor, kadınlar kendi kendilerini gayet güzel eziyorlar.

– Şimdi siz bunları söyleyince düşünüyorum da galiba ben de Ferhat'la çok mücadele ediyorum. Bugüne kadar bunu mücadele kelimesi ile adlandırmamıştım ama hoşuma gitmese de doğru kelime bu galiba.

– Feminizmin zararı sadece ezilme korkusu ile kalmadı. Feminizm özgürlük adına kadınlara çok şey kaybetti: Önce kadınları erkekleştirerek onların kadınlığını kaybetti. Mutluluğunu kaybetti. Haysiyetini kaybetti. Kadının masumiyetini ve saygınlığını kaybetti. "Cinsî özgürlük" diyerek kadınları erkeklere peşkeş çekti.

– Feminizmin kaybettiklerideği gibi kazandırdıkları da oldu. Onları da inkâr etmeyelim.

– Haklısın, feminizmin kadınlara kazandırdıkları da var tabii. Kadınlara; erkek düşmanlığı, kibir ve ev işi düşmanlığı kazandırdı. Feministlerin kadınlara verdiği en büyük zararlardan biri, ev kadınına aşağılaması, onu "basit kadın" olarak sunmasıdır.

Bizim asıl kültürümüzde kadın ev işi yapar, erkek dışarıda ailenin ihtiyaçlarını karşılamak için çalışır. Eskiden kadınlar; ev işlerini, çocuğunun bakımını seve seve yapardı. Şimdi ise kocasına hizmet etmekten zevk alan kadınlar yerine, kocasına hizmeti canı çıka çıka yapan, "Bunu neden kendi yapmıyor?" diye söylenen kadınlar çoğaldı.

– Ben bu kazançları kast etmemiştim ama demek ki bunlar da varmış.

– Sen bu meseleyi evde enine boyuna düşün Şirinciğim. Zihin temizliğini yap. Tabii, bir haftada tamamen temizleyebilmeni beklemiyorum. Şimdilik sadece temizlemen gerektiğine inanman yeterli. Zaten bundan sonraki birkaç adım da doğrudan yahut dolaylı ola-

rak buna bağı. Bu haftaki görüşmemizi küçük bir hikâye ile bitirmek istiyorum.

– Hikâyeleri çok severim.

– Bir erkek ve bir dişi serçe dala konmuş, cıvıldaşıyorlarmış. Devenin biri gelip serçelerin bulundukları dalı ısırp çekmiş. Serçeler nerdeyse düşüyorlarmış.

Erkek serçe öfkeyle deveye:

“Aşağıya inersem bacaklarını kırarım!” diye bağırması.

Deve şaşkınlık içinde, yaşlı bir devenin yanına varıp olan-biteni anlatmış.

Yaşlı deve sormuş:

“Serçenin yanında dişisi var mıydı?”

“Vardı...” diye cevaplamış genç deve.

“Öyleyse korkmak lazım, hiç dinlemez, kırar.” demiş yaşlı deve.

– Çok güzel ve ibretli bir hikâye.

– Kıssadan hisseye gelirsek Şirinciğim, sen bir dişi olarak gülcük at, gözlerini süz, erkeğinle cilveleş, ona hizmet et, o da senin için devenin bacağına kırsın. Yoksa devenin bacağına kendin kırmak zorunda kalırsın.

– Hisseyi aldım, teşekkür ederim, haftaya görüşürüz.

İkinci Adım

– *Romantizm hakkındaki bütün bildiklerini unut.*

Şirin ikinci haftada ikinci adıma da itirazla başladı.

– Yapmayın yaa, bunu söylemeyin işte. Romantizm olmayınca hayatın ne tadı olur?

– Haklısın, romantizm güzel ama romantizm hareketi yüzünden romantizm fazla sulandı, cıvıklaştı.

– Aradaki fark nedir, anlayamadım.

– Romantizm hareketi 19. yüzyıl başlarında akılcılığa karşılık hayali ön plana alan bir edebiyat cereyanı iken roman ve şiirlerin tesiriyle kısa zamanda kadınlar tarafından sahiplenilen bir duygu hareketine dönüştü. Çünkü romantizm hareketi, kadınları en hassas noktasından, kalbinden, aşk silahı ile vurdu. Feminizmden sonra aileye vurulan ikinci darbe romantizm hareketi ile olmuştur.

– Fazla romantizmin ne zararı olur ki?

– Medya romantizmin borazanı olarak çalıştı. Hele televizyonun icadından sonra romantizm kadınların aşk ve evlilikteki bütün ölçülerini değiştirdi. Söylediğim gibi kötü olan romantizm değil, ro-

mantizmin fazlası, günümüzdeki sulanıp cıvıklaşmış hâli ve erkeğin üstüne zoraki yıktığı vazifeler. Televizyon sayesinde hayallerden fırlamış gerçeküstü erkekler, kadınların kafasını bozdu.

– Bu tespitinizde haklısınız. Oradaki aşklara baktıkça insanın içi gidiyor. Tıpkı Ferhat’la yüzyıllar önce yaşadığımız gibi... Şimdi öyle aşklar sadece filmlerde var galiba.

– İşte televizyonun zararını sen de dile getirdin. Zaten televizyon aile muhabbetinin önünde başlı başına en büyük engel. Varlığı ile ailenin zamanını çalıyor. Muhabbetin en büyük düşmanı. Eşlerin birbirleri ile sohbet ve muhabbetine engel oluyor.

En büyük kötülüğü de dizilerle, filmlerle hatta reklamlarla insanlara bir yandan feminizm aşısı yaparken bir yandan da romantizm hapı yutturmaya çalışması... Oysa bu iki madde bir araya gelince sağlıklı bir bünyeyi bozar.

– Niye feminizmle romantizm anlaşıyor?

– Feminizm kadınlara “Sen erkeklerle eşitsin, kadın gibi olma, erkek gibi ol, özgür ol, çalışıp kariyer yap; sen de güçlüsün, erkeklerin yaptığı her şeyi yapabilirsin.” diyor.

Romantizm ise “Hayatında hiç bitmeyen, azalmayan, büyük bir aşk olacak. Sevdığın adam seni ölesiye sevecek, seni hiç aklından çıkarmayacak, hoşsohbet, yakışıklı, paralı ve sana sürprizler yapan, anlayışlı, kibar bir erkek olacak.” diyor.

Feminizmle erkekleşmiş bir kadını, adam nasıl bu kadar sevebilirsin, nasıl ona bu kadar kibar olabilirsin?

Çizilen tablo ise şu: Erkek gibi bir kadın ve karşısında kadın gibi bir erkek.

– İşte buna katiyen katılmıyorum. Romantik erkek, kadın gibi erkek demek değildir. Romantik erkek, kadın ruhundan alan, kibar erkektir.

– Şirinciğim, beni yanlış anladın. Tabii ki dozunda romantik bir erkek kadın gibi olmaz, hem de tam erkek gibi olur. Benim söyle-

mek istediğim şu ki romantizm cereyanıyla gelen romantizm salgı-
nında, erkekten beklenen şeyleri yapmak, daha çok kadın fıtratına
uygundur.

– Aşırı ne bekleniyor ki?

– Eşini düşünüp sık sık aramak, sürprizler yapmak, hususi günle-
ri hatırlayıp hediye almak, mum ışığında baş başa yemek planlamak
gibi davranışlar hayatın içinde detay noktalardır ve detaylar kadın
tabiatına daha uygundur.

Fakat dizilerde bu işler erkeklere yüklendiği için, erkeklerin bu
günleri hatırlamaması, erkeği; kaba, düşüncesiz erkek mevkiinde bır-
rakmış ve ailelerde hususi günleri bir kâbusa çevirmiş hâlde.

– Bu tahlilde de haklısınız. Geçen yıl Ferhat evlilik yıldönümü-
müzü hatırlamadığı için çok üzüldüm. Açıkça söyleyeyim, ben şö-
yle düşünüyorum: “Kocam evlilik yıldönümümüzü hatırlamadığına
göre artık beni sevmiyor, evliliğimize de değer vermiyor.”

– Romantizm üzerinden kafa yürütüyorsun. “Kocam evlilik
yıldönümümüzü hatırlamıyorsa, katiyen beni artık sevmiyordur.”
Ne alaka, adam işin gücün derdinden unuttu gitti. Sen hatırla, sen
hatırlat, organizasyonu sen yap, o da sen de mutlu bir akşam ge-
çirin.

– Fakat hatırlayan erkekler var.

– Hatırlayan erkekler vardır tabii. Fakat kaç erkek gönlüyle kıy-
met verdiği için hatırlıyor, kaç erkek karısının şerrinden korktuğu
için hatırlıyor? O ayrı bir mesele.

Dizilerdeki erkekler unutmazlar hususi günleri. Her akşam
ekran karşısında saatlerce bu dizilere bakan kadınlar, gerçekte
hayali ayırt edemez hâlde geliyorlar. Zaten insan beyni gerçekte
hayalin aynı derecede tesirine giriyor. Gerçek ve hayal, şuuru-
muzda ve şuuraltımızda çoğu zaman aynı çehreye bürünür, bir
sıfatta görünür.

Televizyon sayesinde kadınlar dizi kahramanı gibi bir erkekle ya-

şamak istiyorlar. Bunu bulamayınca kocalarını dizi kahramanlarına benzetmeye çalışıyorlar. Tabii ki netice büyük bir hüsrân oluyor. Ailelerde kadınlar mutsuz, erkekler kırgın.

– Ama gerçek hayatta bulamadığımız yahut bulup da kaybettiğimiz aşkları orada seyretmek biz kadınları mutlu ediyor bence.

– Tam aksi, mutsuz ediyor. Orda seyretmek insana yetmiyor, herkes hayatında aşk eksik olmasın istiyor. Yaşlı kadınlar da buna dâhil. Yaşı yetmişe yaklaşmış, evli ve torunları olan kadın “Dünyaya bir daha gelirsem asla evlenmeyeceğim. Metres olarak yaşayacağım. Hayatımda büyük bir aşk yaşamadım. Bir şansım daha olsa metres olarak yaşardım, aşk yaşardım...” diyor.

Her akşam dizi seyretmenin tabii neticesi bu. Reklamlarda cızır cızır kızaran salam sucuk, nasıl ki imkânı olup alamayanların ağzının suyunu akıtıyorsa, aşk dizileri de bilhassa kadınların kalplerini kanatıyor. Âşık olup aşkı bitenlerin yaralarını deşiyor, olamayanlara da hep bir eksiklik duygusu yaşıyor.

– Evet, böyle bakınca haklısınız.

– Sen miras meselesi yüzünden ağlayan adamın hikâyesini biliyor musun?

– Hayır, bilmiyorum.

– Adamın birini, miras meselesi yüzünden çıkan tartışmada akrabaları biraz dövmüşler. Adam dava açmaya karar vermiş. Dilekçe yazdırmak için arzuhâlcinin yanına gitmiş.

“Akrabalarım beni dövdü, dava açmak istiyorum.” demiş.

Arzuhâlcî:

“Öğleden sonra gel, ben sana iyi bir dilekçe hazırlarım.” demiş.

Adam öğleden sonra gittiğinde arzuhâlcî kendi uydurduğu olaylarla dolu birkaç sayfalık dilekçeyi göstermiş:

“Dilekçen tamam, ben okuyayım, sen bir dinle sonra altına imzanı atarsın.” demiş.

Adam dilekçeyi dinlerken ağlamaya başlamış. Arzuhâlcî şaşır-

miş. “Sen niye ağlıyorsun?” diye sormuş. Adam “Uyyy, bana neler yapmışlar da haberim olmamış!” demiş.

Televizyon sayesinde kadınlar da “Biz neler kaçırmışız, neler yaşamamışız meğer...” diye kendi hâllerine ağlayıp duruyorlar.

– Benim de dizilerde dikkatimi şu çekiyor: Bu dizilerin neredeyse hepsi köşklerde konaklarda çekiliyor. Dizi bittiğinde dönüp kendi evine baktığında üzülyorsun. Benim evim neden öyle değil, diye. Hatta bazen ev işi yaparken “Şu dizilerin birinden bir hizmetçi çıkıp işleri yapsa, sofrayı kursa, ben de giyinip kuşanıp masanın başına otursam...” diye düşündüğüm zamanlar oluyor.

– Çok güzel bir tespit bu. Bu diziler seyircileri kendi sade hayatlarından bıkkınlığa götürüyor, zenginliğe özendiriyor. Ayrıca diziler yüzünden aldatma meşrulaştırılıyor; cinsî serbestlik ve nikâhsız çocuk doğurmak teşvik ediliyor; seyirciye bol bol sahtekârlık ve entrika öğretiliyor.

– Üzerinde uzun uzun düşününce zararlarını insan daha iyi anlıyor. Galiba bu günden sonra televizyon, hayatımda pek fazla yer işgal etmeyecek.

– Bu haftaki görüşmemizin sonuna geldik Şirinciğim. Sen bir hafta boyunca romantizm hareketinin ve televizyonun senin üzerindeki zararlarını düşün. Bu zararlardan temizleyebildiğin kadarını sil süpür, temizle. Haftaya başka bir adımla devam edeceğiz.

Üçüncü Adım

– *Kadın gibi kadın ol.*

Şirin güldü.

– Niye böyle söylediniz ki, erkek gibi mi görünüyorum?

– Hayır, kadın gibi görünüyorsun ama erkek gibi davranıyorsun.

– Nasıl yani?

– Soruna daha sonra cevap vereceğim. Önce sen benim soruma cevap ver. Sen kocana karşı cilveli bir kadın mısın?

– Hayır, değilim; öyle olmak gerektiğini de düşünmüyorum.

– Bunun altında “Erkeklerle eşit olmak istiyorsam erkek gibi olmam lazım, o zaman kadın gibi olmama gerek yok...” mantığı olabilir mi?

– Hayır, ben yapı olarak ciddi bir kadıyım. Yapmaya çalışsam komik olurum, elime yüzüme bulaştırırım. Öyle kırıtpı sırtamam. File “Cilve yap...” demişler, üç dükkân yıkmış.

– İyi de sen fil değilsin ki, Allah seni kadın olarak yaratmış. “Kadınla erkek eşittir!” çığlıklarının bir neticesi olarak, senin gibi pek çok kadın, fitrattan gelen kadınsı hususiyetlerini bir yana iterek erkeklerle eşit olmak için erkek gibi davranmaya başladılar. Bunun ne-

ticesi de ne tam kadın ne de erkek olabilen karışık bir varlık ortaya çıktı. Dış kadın, içi erkek...

Kadın-erkek münasebetleri üzerine verdiğim bir seminer sonrası yanıma gelen bir hanım, fikirlerini benimle şöyle paylaşmıştı: “Kadınlar hep kocalarının kendilerine alaka duymasını, onun yaklaşmasını bekliyor. Ben hiç beklemem, ne zaman onun (eşimin) sevgisine ihtiyacım olsa gider kucağına yatar ‘Miyavvv, kedin geldi, sevilmek istiyor’ derim, kocam da beni sever.” dedi.

– O kadar da değil. Kadının bir onuru, gururu var yani.

– Sözlerin beni hiç şaşırtmadı. Ben bu hanımın sözlerini pek çok yerde örnek olarak anlattım. Anlattıktan sonra susuyorum kadınların tepkisini ölçmek için. Çoğu “Ayy, kendimizi de o kadar alçaltımayalım yani. Miyavlamam da, sevsin diye dizlerine de yatmam!” diyor. “Eşimle Tanışmayı Unutmuşuz” kitabındaki “Miyav” hikâyesini o hanımın sözleri ve kadınların tepkisi üzerine yazmıştım.

Kadının fıtratında olan cilve, işve, sezgi, kurnazlık gibi kadınsı duygu ve davranışlar günümüzün okumuş-çokbilmiş kadınları tarafından bayağı ve basit bulunmakta. Oysa kadın, kadın gibi davranmadığında erkek de nasıl davranacağını şaşıyor ve ayarlar bozuluyor.

– Şimdi ben kadın gibi kadın değil miyim?

– Sana bir soru daha soracağım: Ferhat akşam eve geldiğinde kadın gibi davranırsa ister miydin?

– Asla istemem.

– Sen kadın gibi bir erkek istemediğine göre, kocanın da erkek gibi kadın istememe hakkı var. Yapılması gereken tek şey sadece kadının kadın gibi olmasıdır. Kadınların aklından çok, sezgilerini dikkate alması ve şuuraltında bastırıldığı yaradılış vasıflarını açığa çıkarıp kullanması gerekli.

– Kadınsı vasıflar derken hangi vasıfları kastediyorsunuz?

– Bir kere, kadın zekâsı da erkekten çok farklı çalışır. Kadınların beyninin iki tarafında konuşma merkezi vardı. Ve iki beyin arasında

elektrik akını çok hızlı çalışır. Bu yüzden kadınların iletişim kabiliyeti çok güçlüdür. Fakat günümüzde ne yazık ki kadınların büyük kısmı zekâsını kendini mutsuz etmek için kullanıyor. Beyinlerine sızdırılmış “erkeklerle mücadele” fikrinden bir türlü kurtulup da eşiyile mutlu olabilmeyi başaramıyor. Kadın, kadın olmaktan kaçıyor.

– Kadın olmaktan kaçış mümkün mü ki?

– Bunu sana küçük bir fıkra ile anlatayım. “Mahkûmun biri cezaevinde hastalanmış. Adamı hastaneye göndermişler, ayağının biri kesilmiş, tek ayakla dönmüş. Bir daha hastalanmış, bu kez gittiğinde adamın bir kolu kesilmiş, tek kolla dönmüş. Adam bir kez daha hastalandığında cezaevi müdürü kızmış: “Bana bak!” demiş, “Gözüm üstünde... Parça parça cezaevinden kaçtığını fark etmiyorum zannetme!”

Kadınlar da parça parça kadınlıktan kaçıyorlar. Fark edilmiyor zannedilmesin.

Şirin güldü:

– Galiba dışarıdan fark ediliyor da biz fark etmiyoruz.

– Kadın, erkek gibi davrandıkça erkeklerle hiç bitmeyen bir çatışmanın içine giriyor. Erkek elindeki gücü kaybetmemek için direniyor, kadın direniyor. Derken her ikisi de mutsuz oluyor. Oysa ikisini de mutlu edecek başka bir yol var. Örnek olarak sana Hürrem Sultan’ı anlatmak istiyorum.

– Hürrem Sultan’ı mı? İktidar hırsı yüzünden Kanuni Sultan Süleyman’a her istediğini yaptıran ve Osmanlı İmparatorluğu’nun çöküşünü başlatan kadını mı? Onu mu örnek göstereceksiniz?

– Osmanlı’nın çöküşünü başlatıp başlatmaması, bizi değil, tarihi alakadar ediyor. Bize gerekli olan şu: Hürrem bir kadın olarak Kanuni’yi nasıl tesirine aldı? İstediklerini yaptırmak için eşiyile mücadele etti mi, karşısına dikildi mi, “Benim de haklarım var!” diye diklendi mi, yoksa başka yollar mı kullandı, biz ona bakacağız. Ben Hürrem Sultan’dan alınacak dersler var diye düşünüyorum.

– İyi, anlatın o zaman, ben dinlemeye hazırım.

– Hürrem, on yedi yaşındayken bir savaşta esir düşer ve Osmanlı sarayına hediye edilir. Herkes Hürrem'in sarayda fazla barınamayacağına düşünür. Çünkü Hürrem diğer cariyeler gibi yumuşak başlı değil, hırçın ve dik başlıdır. Yurdundan, ailesinden ayrı düştüğü için isyan eder, haremde her gün bir hadise çıkarır.

Hürrem'in yaptıklarını Kanuni duyunca onu görmek ister. Kanuni o zaman yirmi altı yaşındadır. Hürrem derdini, isyanını ona da anlatır. Daha ilk görüşmelerinde Kanuni onu beğenir, daha o hafta Hürrem Kanuni'nin gözdeleri arasına girer. Hürrem güzeldir ama sarayda öyle güzel cariyeler vardır ki, o, onların yanında sönük kalmasına rağmen nasıl olup da Kanuni'nin gözdesi olur, herkes buna şaşırır.

Oysa Hürrem güzelliğiyle değil aklıyla padişahın dikkatini çekmiştir. Saraydaki bu dik başlı kadın, Kanuni'nin yanında bambaşka bir kadın olur. Hürrem kendini Kanuni'ye öyle sevdirmiştir ki herkes onun, padişaha büyü yaptırdığından bile şüphelenir.

Oysa Hürrem'in büyüye ihtiyacı yoktur; çünkü Hürrem sözlerin büyü tesiri yaptığını gayet iyi bilir. Zira en güzel kadın bile, ağzından çıkan sözlerle çirkinleşebilirken, en çirkin kadın da ağzından çıkan sözlerle, çekici, alımlı bir kadın olabilir.

– Şimdi çok merak ettim: Hürrem Kanuni Sultan Süleyman'a ne yapmış?

– Hürrem, giyimini kuşamını, saç modelini bile kocasını ruh hâline göre ayarlayan bir kadınmış. Kanuni neşeliyken daha fazla süslenip cıvı cıvı konuşurken, Kanuni sıkıntılıyken daha sade giyinir, daha sakın davranır ve tane tane konuşurmuş. Kanuni, gergin olduğunda hiçbir meseleyi açmayıp onu sakinleştirmiş. Kanuni'nin ona olan düşkünlüğünü bildiği için, canı sıkıldığında naz yapar, küser; ama asla şımarıp saygısızlık etmezmiş.

Hürrem, hiçbir şeyi Kanuni'ye zorla yaptırmamış, zaten zorla

yaptırması da mümkün olmazdı. Hürrem'in metodu, istekleri hususunda acele etmemek, zamana yayarak yavaş yavaş eşine telkin etmek olmuş. Bir müddet sonra Kanuni o fikri artık benimsermiş ve kendi fikri olarak tatbik etmeye başlamış.

– Sabır isteyen ustaca bir metot...

– Hürrem, yanındayken büyülemeyi başardığı sevgili eşi, uzak yerlere sefere gittiği zaman sevgileri soğumasın diye Kanuni'ye sürekli aşk mektupları gönderirmiş.

– Aşk mektupları mı? Neler yazarmış acaba?

– Hürrem'in mektuplarından bazı kısımları senin için not aldım. Mektuplar uzun olduğu için yalnızca giriş ve son kısımlarını yazdım.

Hürrem'in bir mektubu şöyle başlıyor:

“Gözlerimin nuru, saadetimin sermayesi, sırlarının bilicisi, gamlı gönlümün rahatı, yaralı ruhumun aşkının merhemi, daima gönül tahtımın sultanı...”

Başkabir mektubundaiseşöyle hitap ediyor Kanuni'ye: “Benim devletlüm, benim sultanım...”

Başka bir mektubunda da:

“Benim yüzü Yusuf'um, sözü şeker, latif nazlı sultanım. Tanrı kapısına yüzümü süpürge edip beni sizden ayırma fikrini mahvolmasına ve çabucak mübarek yüzünüzü göstermesine öyle yalvarıyorum ki...

Eğer denizler mürekkep, bütün ağaçlar kalem olsa yine bu ayrılığın acısını anlatamaz. Kim ki ayrılığın acılarını öğrenmek isterse Sure-i Yusuf'u okusun.

Yüzümü yere koyup mutluluk sığınağı ayağınızın toprağını öptükten sonra...

... Ferhat ile Mecnun'dan beter şeyda kölenizi sorarsanız; ne zamandır sultanımdan ayrırım bülbül gibi ah-u feryadım dinmeyip, ayrılığımızdan dolayı öyle bir hâlim var ki, Allah, kâfir olan kullarına dahi vermesin.”

– Çok harika yazmış doğrusu.

– Bu mektuplarla Hürrem, Kanuni'nin aşkını sürekli taze tutuyordu. Kanuni de ona şiirler yazıyordu.

"Aşk ile sabralara düştüm, yürü avareyim,

Çaresiz derde sataştım, ah biçareyim."

Dünyayı titreten padişahı bir kadın ne hâllere düşürmüş!

Başka bir zamanda,

"Sûre- i Velleyl okurdum dün namâz-ı şâmda

Zülfün andım dilberin n'ittim, ne kıldım, bilmedim"

diyor.

– Büyük aşkmış doğrusu. Kaç yıl devam etmiş?

– Hürrem elli altı yaşında öldüğünde kırk yıla yakın beraberliklerine rağmen Kanuni'nin gözdesi olmayı hep başarmış, istediklerini Kanuni'ye hep yaptırmış.

– Demek istiyorsunuz ki erkekle mücadele ederek, yarışarak hiçbir şey kazanamayız.

– Aynen öyle... Kadın, erkek gibi olduğunda, kadın-erkek birlik-teliğinin de keyfi kalmaz. Kadın ve erkek zıt oldukları için birbirlerini çekerler. Aynılaşmaya başlamaları mutsuzluğu beraberinde getirir.

– Bu hafta Hürrem'in metotlarını aklımdan çıkarmamaya çalışacağım ve kadın olmak için gayret sarf edeceğim.

Dördüncü Adım

– Eşine saygılı davran.

– Erkek de kadına saygı duymalı.

Şirin yine itiraz etti. Hâlâ yolun çok başındayız.

– Eşitlik davamız devam ediyor bakıyorum da. Erkeğin saygıya, kadının ise sevgiye daha fazla ihtiyacı vardır. Yaradılıştan gelen vassıflar ve aldıkları mesuliyetler itibariyle ailenin reisinin erkek olması gerekir. Kadın, erkeğin bir adım gerisinde olmalı.

– Neden birinin diğerinden daha üstün mevkide olması gerekiyor, anlamıyorum.

– “Hakların eşitliğinden kavga doğar.” diyor Cenap Şehabeddin. Ailelerde pek çok kavga, iki tarafın da kendi dediğini yaptırmak istemesinden doğuyor. Oysa birinin son sözü söylemesi lazım ki, kavgalar uzamasın. Ailede bir kişinin reis, başkan, müdür, lider -hangi sıfatı kullanırsan kullan, fark etmez- yani idareci koltuğunda olması lazım.

– İlla biri baş olacak diyorsunuz yani?

– Aynen öyle... Her müessesenin bir müdürü, her belediyenin bir reisi vardır. Aile de milletin en küçük birliğidir. İki reisi olan belediye yahut aynı rütbede iki müdürü olan müessese olmadığı gibi, iki reisli aile de olmaz.

“Bir kötü lider, iki iyi liderden daha iyidir.” demiş Napolyon.

Atalarımız da “Horozu çok olan köyün, sabahı geç olur.”, “İki kaptan bir gemiyi batırır.” diyerek, çok başlılıktan doğacak zararlara dikkat çekmişler.

Bir İngiliz atasözü ise bu mevzuda şöyle diyor: “Birçok aşçının olduğu yerde çorba iyi pişmez.”

Mantık ve zekâları, güç ve karar verme mekanizmaları daha iyi olduğu için, liderliğe erkekler daha uygun. Bir kadın, kocasını aile reisi olarak gönülden kabul etmeli ve ona saygı duymalı.

– Açık söyleyeceğim, bunu kabul etmek benim zoruma gidiyor. Benim gönlüm aile içinde eşitlikten yana.

– Kadın-erkek ilişkilerinde eşitlik mümkün değil, bunu unut. Kadınlar duyguları ile hareket ettikleri için eşitliği sağlayamazlar. Bu yüzden kadın erkeğin ya bir adım önündedir ya da bir adım gerisinde. Kadın, erkeğin bir adım önünde olursa, erkeğe hükmetmeye çalışır fakat hükmedebildiğinde de mutlu olmaz. Çünkü kadın, aileyi koruyup kollayacağını beklediği erkeği, her zaman güçlü görmek ister. Erkek, kadının gözünde pasif, korkak bir görüntü çizmeye başladığı anda, evde başka aksamalar da baş göstermeye başlar.

– Bazen görüyoruz, evde hep kadının dediği olan aileler de var ve gayet de mutlu görünüyorlar.

– Dışarıdan görünen seni aldatmasın. Çünkü hükmedici bir kadınla birlikte olan erkek, kendini kafese kapatılmış gibi hisseder. Dediğim dedik kadınlar için “hükûmet gibi kadın” diye bir benzetme yapılır. Eğer kadın hükûmet gibiyse mutlaka zindanda da kocası vardır. Yahut adam zindandan kaçma planı yapıyordur.

– O zaman kendim için düşünüyorum da eşitlik olmayacaksa benim değil de Ferhat’ın söz hakkı olması daha adaletli görünüyor. Askere gitsin, vatani korusun, savaşsın, ölsün, evini koruyup kollasın diye güçlü olmasını beklediğimiz erkeğin, evin içine gelince söz hakkında geride kalmasını beklemek sizinle konuşunca bana da pek mantıklı gelmedi.

– Çok güzel bir meseleye temas ettin. İş askerliğe gelince biz kadınlar erkeklerin gerisinde kalıyoruz. Fakat hiçbir feminist çıkıp “Ne oluyoruz, biz niye erkeklerin gerisinde kalıyoruz, biz de askerlik yapmak istiyoruz, ölmeye hazırız!” demiyor. Vatan müdafaasında aslan olmasını beklediğimiz erkeğin, eve gelince kuzu olmasını beklememek gerekir.

– Haklısınız ama galiba biz kadınların en çok zorumuza giden şey erkeğin bir adım gerisinde olmak gibi geliyor bana.

– Peygamber Efendimiz sevgili kızı Hz. Fâtıma’yı evlendirirken kızına şöyle öğüt vermiş: “Kızım, sen kocana cariye ol ki o da sana köle olsun.” Şimdiki kadınlar kendileri cariye olmadan, köle kocalara sahip olmak istiyorlar.

Bu hafta bu kadar konuşmamız yeterli gibi geliyor bana. Bu anlattıklarımı kabullenmen ve hazınetmen biraz zaman alacak gibi. Ben meseleyi küçük bir fıkrayla bitireyim:

– Ağanın biri oğullarını alarak camiye gitmiş. İmam namaz kıldırırken, babalarının da durduğu en ön safın bile önüne geçince bu hâle ağanın oğullarının canı sıkılmış. Namazdan sonra hocayı bir müddet takip etmişler, ıssız bir sokağa gelince hocanın karşısına dikilmişler:

“Vayy, sen nasıl ağa babamızın önünde durursun,” diye hocayı tartaklamışlar.

Ertesi günü hoca ağanın yanına gitmiş:

“Senin oğlanlar, ‘Sen nasıl ağa babamızın önünde durursun,’ diyorlar, namazda imam herkesten daha önde durmaz mı?” diyerek ağaya meseleyi anlatmış.

Ağa biraz düşünmüş:

“Hoca efendi, iyi diyorsun, iyi diyorsun ama oğlanlar da haklı. Çünkü sen de çok ilerde duruyorsun.” demiş.

Bu hikâyeden sonra “İmamın arkasında kalmak istemeyen ağalar camiye gitmesin, kocasının bir adım gerisinde durmayı bilmeyen kızlar da kocaya gitmesin.” diyorum, başka da bir şey demiyorum.

Beşinci Adım

– *Eşin senin için her zaman bir numara olsun.*

– Geçen haftaki adımla aynı adım değil mi bu dediğiniz?

– Birbiriyle irtibatlı gibi görünüyor ama daha farklı bir mesele. Erkek, karısının gözünde, kadının sevdiği herkesten, hatta kendi çocuğundan bile daha fazla değerli olmak ister. Çocuğunu kıskanan çok erkek vardır.

– Şaka yapıyor olmalısınız. İnsan çocuğunu kıskanır mı?

– Hayır, gayet ciddiym. Kadın anne olunca kendini anneliğe fazlasıyla kaptırabiliyor. Bazı kadınlar, annelikle kafayı bozuyor da diyebiliriz buna. Kadının bütün hayatı çocuğu oluyor. Çocuk; yedi, yemedi, ağladı, güldü, sustu, konuştu, uyudu, uyumadı, ateşi çıktı, düştü, hapsirdi, tıksırdı, gaz çıkardı, çıkaramadı... Artık kocasını, kocası olarak değil de çocuğunun babası olarak hatırlamaya başlıyor.

– O zaman Ferhat da çocukları kıskanmıştır. Çocuklar küçükken bu dediklerinizi ben de yaptım. Çocuklar olana kadar neredeyse hiç kavga etmiyorduk. İlk çocuğun doğumundan sonra başladı kavgalarımız.

– Gayet tabii... Çünkü çocuk olana kadar, kadının bütün alakası kocasının üzerinde olur. Fakat çocukla birlikte, kadın, kocasını ikinci plana atar ve bütün sevgisini çocuğuna verir. Sadece bununla kalsa yine iyi. İster ki en az onun kadar, kocası da çocukla alakadar olsun... Kocasını çocuğa onun beklediği kadar kıymet vermezse, onu lakaytlıkla, iyi baba olmamakla suçlar. O zaman erkek şaşırıp kalır. Evde ikinci sınıf vatandaş olmak zoruna gider ve çok sevdiği yavrusunu kıskanmaya başlar. Kendini bu vaziyette bıraktığı için de, karısına kızgınlık duyar. Ve karı-kocanın arası bozulmaya başlar. Bu takdirde kadın kendini iyice çocuğuna verir.

– Bu söylediklerinizi yaşadım; ama o zaman hatamın farkında olamadım.

– Bazen kadının ailesi de mâni olur. Bazı kadınlar evlendikleri hâlde, bir türlü anne evinden gelemeyizler. Sanki evlenip ayrı ev kurmamıştır. Annesinin her yaptığı yemekten canı ister, bir bahaneyle haftanın yarısını annesinin evinde geçirir. Kendi gitmediği zaman da, annesi, kız kardeşi gelir, ev işlerine yardım ederler, yemeğini yaparlar. Kızlar evlenene kadar anaları ile pek geçinemeyizken evlenince anaları birden bire kıymete biner. Kadın, kendi ailesi ile o kadar içli dışlı olur ki sanki ele güne karşı “evde kalmış” demesinler diye kocaya varmış havasıdadır. Erkek bu vaziyete sesini çıkarmasa da fena hâlde içerler. İkinci planda kalmak tabii yine hoşuna gitmez.

– Bu söyledikleriniz basbayağı kıskançlık yani. Erkek karısını ailesinden de kıskanıyor.

– Kadın, ailesinin yanına gidip gelmelerinin ayarını tutturamazsa, kocasına sürekli kendi ailesinden bahseder, onları kocasına örnek gösterirse, kocasının ailesi ile kendi ailesini kıyaslarsa, erkek kıskanır ve eşinin ailesini görmesini istemez, engeller çıkarabilir.

– Ferhat, ailemi görmem hususunda hiç engel çıkarmadı ama benimle annemlere gelmeye pek istekli değil, annemlere giderken her zaman onu götüremiyorum.

– Bir de bu mesele var. Kadın kendi gittiği yetmiyormuş gibi bir de her daim kocasını götürmeye çalışır. Erkek gitmek istemediğinde de ailesinin sevilmediğinden şikâyet eder. Oysa kayınvalideler meselesinde şöyle bir gerçek vardır: Erkeklerin çoğu kayınvalidelerini ve kayınpederlerini severler ama evlerine gitmeyi pek istemezler. Kadınlar da çoğu kez kayınpederlerini sevmelerine rağmen kayınvalidelerine gıcık olurlar fakat evlerine çok giderler.

– Bu büyük bir haksızlık değil mi sizce?

– Hayır, değil. Çünkü erkekler büyüdüğü ve alıştığı yer olduğu için kendi annelerinin evinde rahattırlar. Erkek, annesinin evinde eşofmanlarını giyer, yatar, oturur, canının istediğini yer, çocukluğundaki gibi biraz şımarıklık bile yapar, kendi evi gibi rahat eder. Oysa kayınvalidenin evinde, damat olarak pek rahat edemez. Onları ne kadar severse sevsin neticede orada misafir hükmündedir. Kayınvalide damadı ağırlamaya uğraştıkça erkek iyice tedirgin olur.

– Burada bir durun işte. Bu nankörlük, başka bir şey değil! Annem Ferhat'la gittiğimiz zaman onu ağırlamak için hep onun sevdiği yemekleri yapıyor, damadının etrafında pervane oluyor; ama Ferhat mutlu olmuyor. Ne zaman "Anneme gidelim..." desem "Yorgunum..." diyor ama kendi annesine gidileceği zaman nedense yorgunluğu geçiyor.

– Az önceki söylediğim sebepten dolayı. Erkek, yorgun geçen bir günün ardından kayınvalideye gitmek istemeyebilir; çünkü orada dinlenemez ama annesine gitmek isteyebilir; çünkü orada dinlenebilir. Bu bir sevgi meselesi değil, rahat etme meselesidir. Mesela bunun tam aksi de olabilir. Huysuz bir annesi fakat rahat davranan bir kayınvalidesi olan erkek ise annesi yerine kayınvalidesine gitmeyi tercih edebilir. Fakat bu istisnadır ve yukarıda anlattığım kaideyi bozmaz: Damatların yüzde doksanı kayınvalideleri tarafından ağırlanmaya çalışıldıkça tedirgin oldukları için fazla gitmek istemez.

– Tamam, diyelim ki ben bu dersi anladım. Anneme giderken onu gelmesi için zorlamayacağım ama aynı anlayışı da ondan beklerim. O da annesine yalnız gitsin o zaman.

– Yine karşılaştırma yapıyorsun. Ben adım atıyorsam, o da atсын veya o adım atmazsa ben de atmam, diyorsun. Bunları söylerken kadın ve erkekfitratını ve göreneklerimizi göz ardı ediyorsun. Erkekler annelerinin evine eşleri olmadan gitmek istemezler. Bunun birkaç sebebi var. Birincisi: Erkek, yaşı kaç olursa olsun hâlâ kendini çocuk gibi gören ailesine karşı “Ben büyüdüm evlendim, benim bir ailem var, bunu kabul edin...” mesajı vermek ister.

İkincisi, yalnız gittiğinde, ailesine karşı mahcup olur. Söz dinle-tip de karısını getirememiş zayıf bir erkek gibi görünmek istemez. Çünkü bizim örf ve âdetlerimizde gelin-kayınvalide münasebetleri çok dikkat çeker. Erkek, annesinin evine yalnız gittiğinde altında bir mana aranır. En basiti, gelin onlara tavır almış da gelmek istememiş gibi anlaşılabilir.

– O zaman ben kocamın ailesine her zaman onunla birlikte gitmeliyim ama o benim aileme gelmese de olur, düşüncesini kabul etmem mi gerekiyor?

– Tabii ki erkek karısının ailesine gitmese de olur, demek istemiyorum, arada bir kadının ailesine de birlikte gitmek gerekir, kadının bunu istemesi de normal fakat kadın kocasını sık sık götürmek için de uğraşmamalı ve tatsızlık çıkarmamalıdır. Bu hususta da karşılaştırma yapmamalıdır. Çünkü söylediğim gibi, hayatımızda örf ve âdetlerin belli bir yeri ve değeri vardır. Kendi gidiş-gelişlerini de eşini kıskandıracak kadar yapmamalıdır.

– Ben erkekleri böyle bilmiyordum, çok kıskançlarmış.

– Erkekler, karısının kendini ikinci plana attığı her şeyi kıskanır. Bu bazen kadının işi olur, bazen misafirleri olur. Kadın akıllı davranmalı: Misafirleri ne kadar kıymetli olursa olsun bunu kocasına pek hissettirmemelidir. Kadın annesinin evinden mutluluktan ağzını yaymış vaziyette gelmemelidir. Eğer kadın annesinin evine rahat gitmek istiyorsa tabii ki... Bu mevzularda kadının biraz siyasî davranması yeterlidir. Ailesinin yanına gidip gelmiş olacak, o kadar...

– Yani kadının, kocasına “Hayatımda bir numara sensin...” mesajını her hâlükârda vermesi gerekiyor.

– Aynen öyle. Karısının gözünde bir numara olmak istemeyecek erkek yoktur. Bu Nasreddin Hoca bile olsa...

– Haftanın fıkrası geliyor galiba.

– Evet. Bu haftaki görüşmemizin sonunu da bir fıkra ile bağlayalım.

Nasreddin Hoca’yı, gözleri şehladır, diye överek, şaşı bir kadınla evlendirmişler. Akşam olmuş, Hoca bir tabak kaymak getirip, sofraya koymuş.

Kadın şaşı olduğu için:

“Hoca efendi, neden iki tabak aldınız, bir tabak yeterdi.” demiş.

Nasreddin Hoca “Evde bir yemeği, iki görmesinde bir ziyan yok!” diyerek yemeğe başlarken, karısı bu sefer “Hoca efendi, yanındaki adam da kim? İlk akşamımızda bir yabancı ile mi sofraya oturacağız?” deyince Hoca “Yoooo! Hanım bak bu olmadı! Her şeyi iki görebilirsin, ama kocanı bir görmelisin!” demiş.

Altıncı Adım

– *Eşini kendi terazin ile tartma.*

– Nasılyani?

– Kadınlar ve erkekler birbirinden çok farklı yaratıldığı için, hayat çarşısında kullandıkları ölçü birimleri de farklıdır. Kadınların terazisinin ölçü birimi duygu, erkeklerin terazisinin ölçü birimi mantıktır.

– O zaman birbirlerini anlamak için kadının mantık, erkeğin de duygu ölçüsünü mü kullanması gerekiyor?

– Evet. İki taraf da birbirini kendi terazisi ile tartarsa yanılır ve haksızlığa uğradığını düşünüp mutsuz olur. Ancak karşı tarafın terazisini kullandığında, doğruya yakın bir ölçü alınmış olur. Karşı tarafın terazisini kullanmak için de karşı tarafı iyi tanıyıp ölçü birimleri hakkında doğru bilgi sahibi olmak gerekir. Bunun için de kadınların ve erkeklerin yaradılıştan gelen farklarını bilmek gerekir.

– Çok fark var mı?

– Hem de çok fazla fark var, kadın ve erkek arasında. Fizyolojik ve psikolojik... En basitinden saç derilerinden saymaya başlarsak, vücut

ısları, kalplerinin dakika içinde atım hızı bile birbirlerinden farklı. Bunların hepsini bilmek şart değil. Ben sana gerekli olacak birkaç mühim bilgi vereceğim.

– Ben merak ettim. En kısa zamanda araştırıp bütün farkları öğreneceğim.

– Sen bilirsin, merak ediyorsan öğren tabii. Kadın ve erkek arasında en temel farklılık beyinlerini kullanırken ortaya çıkıyor. Beyin iki parçadan meydana geliyor: Sağ ve sol beyin diye. Sağ taraf duygularla alakalı olan kısım. Hisseden, üreten, hayal eden hep sağ taraf. Sol taraf mantık, rakam ve alışkanlıkların tarafı. Son yapılan araştırmalara göre kadınlar yüzde seksen sağ tarafını, erkekler ise yüzde seksen sol tarafını kullanıyorlarmış.

– Bakın burada hiç olmazsa rakamlarda eşitlik var.

– Evet zıtlıkta eşitlik var. Birbirine geçirdiğinde bütünlük oluşur.

– Ben hâlâ bir eşitlik tutturdum gidiyorum değil mi?

– Merak etme, yavaş yavaş kurtulacaksın. Ben birden olmasını zaten beklemiyorum. Yıllarca inandığın, müdafaa etiğin bir fikri, birdenbire atmam çok zor. Şimdi birkaç farklılık daha öğrenelim, bazı farklılıkları da diğer adımlarda yeri geldikçe anlatacağım.

– Ben dinlemeye hazırım.

– Kadın-erkek farklılığında, çok küçük gibi görünen farklılıklar bile önemli olabilir. Mesela, erkeklerin metabolizmaları, kadınlardan daha hızlı çalışır. Bu yüzden erkekler kadınlardan daha çok yemek yeme ihtiyacı duyarlar. Kadınlara göre de daha az kilo alırlar. Aynı kilodaki bir kadına göre daha zayıf görünürler. O hâlde yapılması gereken nedir? Bir kadın kocasının yediğinin yarısı kadar yese yeter. Ona bakıp onun kadar yersen onun iki katı olursun.

– Bakın bunu öğrendiğime çok sevindim. Her zaman bakıyorum, Ferhat benden daha fazla yiyor ama kilo almıyor. Ben daha az yediğim hâlde kilo alıyorum.

– Bir farklılık da erkelerin kas yapıları ile alakalı. Erkeklerin vü-

cudundaki kas sayısı, kadınlardakinin iki katıdır. Bu yüzden erkekler, beden yönünden kadınlardan daha güçlüdür. Bu bilginin sana ne faydası olabilir? Kocan kızginken üstüne gitme. Sus ve söylemek istediklerini o sakinleşince üslubuna uygun bir şekilde söyle. Erkekler öfkelendiklerinde beden gücü kullanırlar, kadınlar dil gücü kullanırlar. Kadınların dilleri ile attıkları oklara dikkat etmeleri iyi olur. Zira dil yarasının iyileşmesi biraz zordur.

– Zaten var ya o sinirliyken ben de bağırırsam Ferhat çok kızıyor. Bazen kapıyı çekip gidiyor, sakinleşene kadar eve gelmiyor.

– Kızınca sana karşı güç kullanmaktan korktuğu için evden gidiyor olabilir. İyi bir metot. Bir farklılık da görünmeyen güçler üzerine. Kadınlar dünyasının değer birimi duygu iken, erkekler dünyasının değer birimi güçtür. Kadınlar duyguları ile ve hissi güçleri ile övünürken; erkekler güçleri, işleri, başarıları, paraları veya arabaları ile övünürler. Duygu erkek dünyasında geçer akçe olarak pek ön sürülmez. Hatta erkekler duygularını güç kaybına uğrama korkusundan, açığa çıkarmayı tercih etmezler.

– Çok haklısınız. Oğlum bile daha küçük olduğu hâlde oyunda kazanması ile yani başarısı ile övünüyor. Gücüyle övünüyor. İkide bir “Anne, ben seni korurum, korkarsan söyle.” diyor.

– Erkeklerin yaradılışında bu var. Bir de biz bunu küçüklükten itibaren destekliyoruz. Erkek çocuklarımıza yedirirken “Yersen güçlü olursun.” diyoruz. Kızları ise “Yemezsen büyüyemezsin, boyun uzamaz, kısa kalırsın.” gibi fizik güzelliği ile teşvik ederek büyütüyoruz.

– Bakın buna hiç dikkat etmemiştim ama gerçekten de kızımı yedirirken böyle söylediğimi hatırlıyorum. Oğlumu da “Ye de güçlü ol, kocaman adam ol!” diye yedirmiştim.

– Erkekten güç çok mühim... İşte bunun için erkek, gücü hakkın da kadın tarafından gelecek tenkit ve tarizlere çok kızar; takdir ve iltifatlara da çok memnun olur.

Yaptığı iş ne olursa olsun; az kazansın, çok kazansın, müdür olsun, temizlikçi olsun fark etmez erkek, karısının gözünde onun kahramanı olmak ister. Kadın kocasına kahramanıymış gibi davranırsa erkek de ona prensesi gibi davranır.

Bu haftaki görüşmemiz de bu kadar.

Yedinci Adım

– *Eşinle konuşurken süzgeç kullan.*

– Teraziden sonra süzgece geçtik, hadi hayırlısı bakalım. Umanm erkeklerle de kullanacak alet edevat kalmıştır.

– Ne oldu Şirin, konu yine işine gelmedi sanki?

– Neden hep biz kadınlar, bir şeyler yapmak zorundayız, onu hâlâ anlamıyorum.

– Erkeklerin yapması gerekenleri Ferhat'la konuşacağız. Bunu daha önce konuşmuştuk. Sen kendi atman gereken adımlara dikkat edebilirsin ancak. Onun adımlarına bakma.

Şimdi sadede gelelim. Kadın kocası ile konuşurken süzgeç kullanmalı, aklına her düşeni, ağzına her geleni söylememeli. Süzmeli ve tortuları ayırıp en gereklileri söylemeli.

– İyi bakalım, neleri süzeceğiz, öğrenelim.

– Kadın her şeyden önce ses tonunu süzmeli. Kadın, yüksek sesle, bağırıp çağırarak konuşmamalı. Erkeğin en nefret ettiği şey, yüksek sesle ve emrederek konuşan kadındır. Ona çocukluğunu ve annesini hatırlattığı için kendine çocuk muamelesi yapıldığı hissine kapılarak çok tepki gösterebilir.

– Ferhat da sesimin yükselmesinden hiç hoşlanmıyor. “Bana ses tonunla hükmetmeye çalışma.” diyor.

– İkincisi, suçlamalarını süz. Kadın kocasını suçlayarak konuşmamalıdır.

Erkekler suçlandığı zaman değerli olma ve kabul görme duyguları zedelendiği için kızgın ve aşırı alingan olur.

– Ferhat’a ne zaman bir hatasını söylesem hemen yüzü asılıyor.

– Erkek, tenkidi, gücüne saldırıldığı şeklinde anlar. Karısı tarafından sürekli tenkit edilen erkek, bir müddet sonra değerinin bilinmediğini düşünerek eşinden uzaklaşmaya başlar. Kendini takdir eden, beğenen bir kadına kapılması uzun sürmez.

– Hassas bir mesele yani.

– Aynen öyle. Üçüncüsü, dertlerini süz. Kadın kocasına sürekli dert yapıp durmamalıdır. Bazı kadınlar kocaları tarafından takdir görmek için, gün boyu hangi işleri yaptığını, ne kadar çok yorulduğunu, yuvası için ne kadar fedakârlık yaptığını anlatır her gün. Fakat kadın takdir beklerken kocanın yüzü asılır, canı sıkılır. Kadınların kendi arasında “paylaşmak” zannedilen bazı davranışları, erkekler tarafından şikâyet olarak anlaşılır.

Bunun için bir kadın erkeğe ne çok yorulduğunu anlatma huyundan vazgeçmelidir. Ne demiş atalarımız. “Sözünü uyara söyle, uymazsa dön duvara söyle.” Mademki anlatacağın şey, erkek psikolojisine göre ters anlaşılacak, o zaman anlatmayiver.

Hele çocuklarını babasına şikâyet etme. Çocuklara dair problemleri şikâyet eder gibi değil, yardım ve fikir almak için anlatıyormuş havasında anlat.

– Epey bir süzülecek şey var galiba.

– Dördüncü, laf çakmalarını süz. Erkekler netliği severler. Kocana laf çakmanın sana bir faydası olmaz. Hatta yapacağı bir şeyse bile, eşin, onu iğnelediğin için kızıp yapmayabilir. Erkekler ancak, söylenmeden, şikâyet etmeden, suçlamadan, açık ve net bir şekil-

de yardım istendiğinde gayret edip yardım ederler. Erkekler yardım etmeyi severler. Onlara ihtiyaç duyulması hoşlarına gider. Yeter ki kadın yardım istemeyi bilsin.

– Tamam, laf çakmaları, şikâyetleri, tenkitleri, suçlamaları süzgecin üstünde bıraktık. Merak ediyorum doğrusu, süzecek başka bir şey kaldı mı?

– Birkaç parça daha var: Kadın kocası ile asla alay etmemeli.

– Erkek de karısı ile alay etmemeli.

– Çok haklısın, erkek de karısı ile alay etmemelidir. Alay edilmek insanı çok fazla incitir, kırar. Erkekler kendileri ile alay edildiğinde, kurşun yemiş aslan gibi olurlar. Erkek her şeyi unutabilir ama karısının onunla alay ettiğini asla unutmaz. Ne kadar kızarsan kız, eşinle alay etme, o seninle alay etmiş bile olsa. Düşman, onun silahı ile vurulabilir ama eşin senin düşmanın değil, hayat arkadaşın, yoldaşın. Onun yanlışına sen de yanlıyla cevap verme. Hele ailesinin yanında, çocuklarınızın yanında kocanı asla küçük düşürme.

– Bir arkadaşım kocasına “Annen, ağıldaki hayvanlarla ilgilendiği kadar seninle ilgilenmemiş.” demiş, kocası o günden beri ona soğuk davranıyormuş.

– Çok ağır bir söz bu. Karı-koca birbirini inciterek hiçbir yere varamaz. Kocanın işi ile, başarısızlıkları ile alay etme. Başarılı olması için ona baskı yapma. Erkekler başarılı olmak için zaten yeterince uğraşırlar. Kendi kendilerine baskı yaparlar. Eşinden gelecek baskı, sadece erkeğin eşine kızgınlık duymasına sebep olur.

– Tamam, süzgeci kullandım, bağırmadım, emretmedim, tenkit etmedim, suçlamadım, laf çakmadım, dert anlatmadım; ama ben de sabır taşı değilim. Bir hata yaptığında, canım sıkıldığında bunu ona nasıl anlatacağım?

– Susarak anlatacaksın. Ama surat asarak değil, arada çok fark var. Canının sıkıldığını çok iyi bir yüz ifadesi ile göstermelisin. Çeşit

çeşit yüz ifadesi vardır. Surat asma, küsme ama mahzun dur, az konuş. “Kadının sessizliği sağır eder...” diye bir cümleyi, bir filmde duyup not almıştım. Erkekler kadınların çok konuşmasından şikâyet etse de, asıl onların sessizliğinden rahatsız olur. Burada incelik, surat asmadan sessiz olmakta. Yüzüne konduracağın nazik bir “kırdım...” ifadesi, mahzun bir bakış eşinin hatasını anlamasında, pişman olmasında, senin konuşmandan çok daha tesirlidir.

– Bu söyledikleriniz çok zor. Hem sus diyorsunuz hem de kibar sus. Bir kadın susabiliyorsa kibarını da beklemeysin yani.

– Susmanın kibar olanı çok değerlidir. Susmanın çeşitleri vardır. Susmuşsundur ama yüz ifadenle eşine “Allah belanı versin, umurunda değilsin, bunun acısını senden mutlaka çıkaracağım, kendini ne zannediyorsun?” gibi hakaretler ediyor olabilirsin. Bunun için yüz ifadesi sözlerden daha kıymetlidir. Beden dilinde sözlerin değeri yüzde ondur. Kalanı bakış, duruş, ses tonu ve davranışlardır.

– Sizi dinlerken şunu düşündüm: Çoğu zaman ne yaptığımızın farkında olmuyoruz. Mesela bakışlarımızla pek çok şey anlatıp sonra da “Ben ona ne dedim ki?” deyip yağ gibi suyun üstüne çıkmaya çalışıyoruz.

– Kadınlar ayna karşısında güzelleşmek için geçirdikleri zamanın yarısını, “Acaba bakışlarımla ne anlatıyorum, güzel gülümsüyör muyum?” gibi, ayna karşısında davranış provaları yaparak geçirserler, o zaman daha güzel görünmeyi başarabilirler. İnsanın yaratılmış olan yüzünü, gözünü değiştirmesi mümkün değil ama bakışını, gülüşünü değiştirmesi mümkün.

– Ferhat bu söylediklerinizi duysa eminim şöyle der: “İşte sana söylemek istediğim buydu. Bana dik dik bakma!”

– O zaman bu haftayı, ayna karşısında, bakış ve yüz ifadenle ne anlattığına dikkat ederek geçir.

Sekizinci Adım

– *Eşini tanımak için gayret sarf et.*

– Ortak yönlerden sonra şimdi de kişilik detaylarına geçtik galiba.
– Aynen öyle... Evet, kadınların ve erkeklerin yaradılıştan gelen ortak yönleri var ve bunları bilmek gerekli ama bir de her insanın kendine has ayrı bir karakteri var. Bu yüzden insanın eşinin karakterini iyi tahlil etmesi ve ona göre davranması gerekli. Herkesin hassas olduğu farklı kırılma noktaları vardır. Mesela bir erkek yemeğin vaktinde hazır olmamasına kızar, başka bir erkek, evin dağınık olmasına, bir diğeri daha farklı şeye. Bu yüzden eşini iyi tanıman ve eşinin hassasiyetine dikkat etmen lazım.

– Ferhat bazen mutfakta bana yardım ediyor. Salata yapıyor, sarımsak soslu makarna falan yapıyor. Fakat bütün mutfağı birbirine katıyor, tabii ben toplamak zorunda kalıyorum. Ortalığı dağıtmadan iş yapmasını söylediğim zaman çok kızıyor. Bir daha yardım etmeyeceğim deyip mutfaktan çıkıyor.

– Kadınlar ve erkekler aynı işi yapsalar da farklı tarzlarda yaparlar. Bunu kabul etmek lazım. Bir erkeğin ev işini ve yemek yapımını, bir kadın hassasiyetinde yapmasını beklemek yanlış olur.

– Erkekler hiçbir işi tam yapmıyorlar. Mesela ben yorgun veya hasta olduğum zaman Ferhat mutfağı topluyor, bulaşıkları yıkıyor ama asla ocağı silmiyor. “Benim prensiplerim var, ocak silmem.” diyor.

– Bence sen yaptığı kadarına razı olsan iyi olur, söylenirsen onu da yapmaz olur. Bir de her insanın ailesinden görüp öğrendiği şeyler de farklıdır. Bu da kişiye farklı bir hayat görüşü kazandırır. Mesela; adam diyormuş ki: “Karşı komşu çok kılıbık. Ben ne zaman balkon yıkasam o hep çamaşır asıyor.” Yani herkesin bakışı ve görüşü farklı. Bu yüzden eşi iyi tanımalı.

– Bu noktayı bazen gözden geçiriyoruz.

– Bu çok mühim bir nokta. Mesela bazı kadınlar çevreden gelen dostça öğütleri kocasının karakterini göz önüne almadan tatbik ediyorlar. Kadınlar; eşleri ile, evliliklerine dair meseleleri konuşmayı severler. Bir kadının evinde bir derdi varsa onu bir arkadaşı veya yakını ile paylaşmadan duramaz. Derdini paylaştığı kadın da akıl vermeden, yol yöntem göstermeden duramaz, aksi takdirde çatlar. Serde annelik var. İşte bu noktada dikkatli olmak lazım. Alınan akıllar, o kişinin kocasına ve aile yapısına birkaç beden büyük yahut küçük gelebilir. İşte o zaman evde işler sarpa sarabilir.

– Bir arkadaşımın böyle bir macerası var. Ben de size onu anlatayım: Arkadaşıma komşusu “Ben para almadan kocamla birlikte olmam.” diye eşiyle arasındaki bir sırrını anlatıyor. Arkadaşıma bu duyduğu pek hoşuna gidiyor. Akşam kocası yanına yaklaşıncı “Para vermezsen olmaz.” diyor. Adam öyle bir sinirleniyor ki arkadaşımı kucakladığı gibi dış kapının önüne koyuyor. “Parayla olduktan sonra sokakta çok!” diyor.

– İnternet de böylesi yanlış yollara sürükleyebiliyor. Orda pek çok sitede ilişkiler üzerine köşeler var. Neredeyse herkes eşinden yana dertli olduğu için memleket meselelerinden daha çok tıklanıyor. Çoğu test şeklinde veya maddeler hâlinde.

“Kocanız sizi aldatıyor mu, on adımda öğrenin...”

“Sizi hâlâ seviyor mu, onu test edin...”

“Romantik bir akşam için yapılması gerekenler...”

“Erkeğin yalan söylediğini nerden anlarsınız?” tarzında birbirinin tekrarı şeklinde testler ve güya doğru öğütler var. Bunlara karşı da temkinli olmak gerekir. Çünkü bunların çoğu kişilik yapısıyla alakalı sorular.

– Evet, bir kere gazetede bu testlerden doldurmuştum da “Kocanız sizi aldatıyor...” diye çıkmıştı sonuç. Günlerce Ferhat’ı takip ettim ama aldattığına dair bir delil bulamadım.

– Kadın, eşini gazete testlerine bakarak değil, eşinin hadiseler karşısındaki tavırlarına bakarak daha kolay tanır, bunu unutma Şirinciğim. Bu hafta eşini iyice gözle ve onu daha yakından tanımaya çalış.

Dokuzuncu Adım

– Eşini değiştirmeye çalışma.

– Değişmiyorlar ki zaten. Bir söz okumuştum: Kadınlar evlenmeden önce, erkeğin değişeceğini umarlarmış. Erkekler de kadının değişmeyeceğini... Evlendikten sonra erkek değişmez, kadın değiştirmiş. Ferhat bana “Evlenmeden önce çok uysaldın, hep öyle olacaksın zannediyordum; ama çok değiştin.” diyor. Ama ben Ferhat’ı değiştiremedim.

– Her kadının kafasında bir erkek modeli vardır. Bu hayali bir erkek de olabilir, kadının sevdiği bir akrabası da olabilir, bir dizi kahramanı da... Kadın çoğu zaman farkında olmadan, kocasını o kalıba uydurmak için uğraşır. Erkek ise eşinin onu bir kalıba sokmaya çalışmasına hep direnir.

Kadın, erkeğe değişmesi gerektiğini açıkça yahut dolaylı yollarla belirttiği zaman erkek çok incinir. Kadın kocasına, onu sevdiğini ne kadar çok söylerse söylesin, değişmesini istiyorsa kocasına yaşattığı sadece hayal kırıklığı olacaktır. Erkeğin romantik olmasını isteyen kadın erkeği romantizmden iyice soğutacaktır.

– Ben artık Ferhat’tan romantik olmasını falan istemiyorum. Yıllarca uğraştım, romantik bir erkek olması için gayret sarf ettim,

bunu ona defalarca söyledim ama bir faydası olmadı. Ben üzerine gittikçe yaptığı kibarlıkları, küçük sürprizleri de bıraktı.

– Doğru bir tespit, kadın erkeğin üzerine gittikçe, erkek yaptıklarını da bırakır. Çünkü hayat arkadaşı tarafından beğenilmek erkeği çok yaralar. Erkek kendini küçük düşürülmüş hissederek. Erkekler bu hâllerde kırıldıklarını da söylemezler.

Kadının eşini değiştirme çabaları erkeğin yetersizlik hissine kapılmasına, daha iyi olmadığı için utanç duymasına sebep olabilir. Bu durumda erkek daha iyi olmak yerine, kendi de karısında kusur aramaya ve onu incitmeye başlar.

– Çok şey istemiyoruz aslında, neden istediklerimizi yapmıyorlar ki?

– Sana göre çok olmayabilir ama istediklerin erkeğe göre ağır olabilir. Kadın gönlü ister ki “Kocam maç izlemesin, arkadaşlarıyla takılmasın, her zaman yan yana, can cana olalım.” Ama hayat bu, insanın gönlünün her istediği olmaz. Çünkü arzu edilen bu durum, erkek fitratına aykırı.

Velev ki kadın hissi şantajla veya başka bir yolla kocasını her akşam evde tutmayı başardı; fakat erkeğin bu gönülsüz kabulü evde muhabbeti sağlamaz.

– Bakın bu kez benim aklıma bir fıkra geldi. Mevzumuzla alakalı gibi duruyor.

Annesi küçük çocuğu yaramazlık yaptığı için azarlamış. “Git şu sandalyede otur ve ben kalk diyene kadar da sakın oradan kalkma.” demiş.

Çocuk gidip sandalyeye oturmuş. Birkaç dakika sonra,

“Anneciğim!” demiş. “Dışım oturuyor ama içim ayakta. Bir mahzuru var mı?”

– Mevzuya uydu. Zorla güzelliğin olmayacağını güzel anlatıyor. Erkek de karısı tarafından engellenmişse, dışı evde olsa bile içi evde olmaz.

– Tamam, kocamı değiştirme yönündeki gizli-açık bütün istek ve teşebbüslerimi bu hafta yok etmeye çalışacağım. Onu olduğu gibi sevmek için gayret sarf edeceğim.

Onuncu Adım

– *Kendin değiş.*

– Neden değişmem gerekiyor?

– Gidişattan memnun değilsen, bir şeylerin de değişmesini istiyorsan, eşini değiştiremeyeceğine göre kendini değiştir. Zaten kadının değiştğinde erkek de farkında olmadan muhtemelen değişir.

– Ben değişirsem Ferhat da mı değişecek?

– Evet. Sen değiştğinde onun aynı kalması mümkün değil. İki kişi bir araya gelince üçüncü mutlaka doğar. Kadın ve erkek bir araya geldiğinde, çocuktan önce ilişkileri doğar. İlişi kadın ve erkeğin davranışlarından doğar. Birinin davranışı değiştğinde aralarındaki ilişki de değişir.

Evlilik, karı-koca ilişkisinin beşiğidir. Evlilik öncesi, tanışma ve nişanlılık devresi; ilişkinin hamilelik devresidir. Bir arada yaşamaya başlamadan nasıl bir çocuğunuz olacağını tam olarak bilemezsiniz. İlişkinin doğumu evlilikle, aynı evde yaşamaya başlayınca, gerçekleşir. İlişkiler de aynı bebek gibidir. Doğar, büyür, ölür. İyi bakılırsa uzun yıllar yaşar.

– Bizim ilişkimiz az daha ölüyordu.

– Bugüne kadar onu sağlıklı besleyediniz, bu hâlde olmazdınız. İlişkinizi sevgiyle de besleyebilirsiniz, kırgınlıkla da, kızgınlıkla da, inatla da, kıskançlıkla da. Size kalmış.

– Çok hata yapıyoruz. Belki bunun sebebi de biziz. Biz ikimiz de çok iyi insanlar olsak mutlu mutlu yaşarız.

– İki kişinin iyi anlaşabilmesi, mutlu bir evlilik yürütebilmesi için ikisinin de iyi insanlar olması gerekmez. İki kötü de birbiri ile iyi anlaşabilir. Bir iyi, bir kötü de anlaşabilir. Veya iki iyi insan birbiri ile hiç anlaşamayabilir. Suyu teşkil eden oksijen ve hidrojenidir. İkisi bir araya geldiğinde, “su” diye ikisinden çok farklı bir şey ortaya çıkar. Karı-kocanın ilişkisi de ikisinin birbirlerine karşı tutum ve davranışlarıyla şekillendiği için, eşlerin tutumlarına göre ilişkileri değişir.

– Bu yüzden taraflardan birinin değişmesiyle ilişki değişir, diyor-sunuz.

– Evet. Eşinin davranışını değiştirmeye kimsenin gücü yetmez fakat insan gayret ederse kendi davranışlarını değiştirebilir. Fakat kadınlar bu değişim içinde pek istikrarlı olamıyorlar. Değişime istekliler ama hemen karşılık görmek, sonuç almak istedikleri için, karşılık göremeyince çabucak vazgeçiyorlar. Hemen vazgeçmeseler, evliliklerinde güzel değişimler yaşayacaklardır.

– Bu biz kadınların suçu mu? Erkekler de kadınlara hiç destek olmuyor. Şimdi sizinle konuşunca birkaç değişim isteğim aklama geldi. Mesela bir arkadaşımıza gitmiştik, arkadaşım kocasına sürekli “Kocacığım, kocacığım!” deyip duruyordu. Eve gelince Ferhat “Sen hiç bana ‘Kocacığım’ demiyorsun...” diye sitem etti. Ben de ertesi günü ona “Kocacığım!” dedim, bana güldü. Ben de bir daha demedim.

– Şirinciğim çok güzel anlattın. Zaten bütün mesele bu. Kadın değişim isteğiyle farklı bir şey yaptığında, kocası bunu tuhaf görebilir, gülebilir veya ne yapacağını şaşırıp hiç tepki vermeyebilir. Bu durumda kadın “Ne yapсам faydası yok, bu adam hiçbir şeyden an-

lamıyor veya dalga geçiyor...” diye hemen vazgeçmemelidir. Yaptığına devam ederse bir müddet sonra eşinde beklediği değişimleri görmeye başlayacaktır.

– Yani “Kocacığım!” demeye devam etseydim alışır giderdik, öyle mi?

– Evet. Mühim olan, istikrarlı olmak, vazgeçmemek.

– Bu adımı da atmayı deneyeceğim ama tabii biraz daha uzun vadeli bir adım bu.

– Zaten her şeyi birdenbire yapmanı beklemediğimi söylemiştim. Yaptığının farkında bile olman bir adımdır.

On Birinci Adım

– *Cinsî hayatınıza gereken ihtimamı göster.*

– Muhabbetin yatak odasına geldik galiba...

– Evet. Cinsî hayat, kan-koca arasında bir muhabbet vesilesidir. Bu yüzden de bu hususta yaşanan problemler karı-kocayı birbirinden uzaklaştırır. Karı-koca arasında bir tatsızlık olduğunda bunun cinsî hayata aksettirilmesi çok yanlıştır. Oysa tam aksi, tatsızlıkların sona erdirileceği, yakınlaşmaya ve muhabbete vesile olan yer, yatak odası olmalıdır.

– Geçimsizliklerini yatak odasında çözebilen karı-koca var mı acaba? Bana imkânsız gibi geliyor. İnsan üzgünken veya kızginken birbirine dokunmak bile istemiyor. Değil ki orda çare bulsun...

– Asıl problem zaten böyle düşünmen.

– Normal değil mi bu? Küçük veya büyük dertlerden ilk zarar gören cinsî hayat oluyor elbette... Benim bir erkek kardeşim genç yaşta öldü. O öldükten sonra annem ve babam cinsî hayatlarını bitirdiler. “Oğlumuz toprağın altındayken biz nasıl böyle şeyler düşünebiliriz?” diye.

– Büyük ihtimalle bunu annen söylemiştir. Peki, o günden sonra araları nasıl?

Şirin biraz düşündü:

– Onunla mı alakalı yoksa kardeşimin ölümü sebebiyle mi bilmiyorum ama o günden sonra annemle babam sanki birbirlerine el oldular. Birbirlerini çok severlerdi, babam annemin gözünün içine bakar, hastalansa eve doktor getirirdi. O günden sonra babam anne-me hiç yakınlık göstermez oldu, artık aynı evi paylaşan iki yabancı gibiler.

– Ölüm geride kalanları birbirine daha çok yakınlıştırır. Annen ve babanın birbirlerinden uzaklaşması, cinsî hayatlarını bitirmele-rinden olmuştur büyük ihtimalle. Kadın-erkek arasındaki farklı-lıklardan en mühimi de cinsî hayata dair olan farktır. Cinsî hayat, erkekler için yemek içmek kadar tabii bir ihtiyaçtır. Acıkınca yemek yeme ihtiyacı gibi bir hâl yani. Kadın fizyolojisi böyle olmadığı için kadınlar, erkekleri anlamakta zorlanıyorlar. Erkeğin cinsî ihtiyaçları, kadınlara çoğu kez fazla geliyor ve eşlerini reddediyorlar. Reddedil-mek de erkekleri fazlasıyla bozuyor ve eşlerinden uzaklaşmalarına sebep oluyor.

– Ama insan mecbur reddediyor. Yorgun oluyorsun, hasta olu-yorsun, kızgın oluyorsun, kırgın oluyorsun, canın istemiyor. Yani sebebin olabiliyor. Erkeğin o zaman karısını anlayışla karşılaması gerekiyor, diye düşünüyorum.

– Kadın eğer cinsî yakınlıktan keyif almıyorsa, pek çok bahane bulabilir tabii. Ayrıca yorgun olmak bir bahane olmamalı. Eskiden kadınlar dereden getirdikleri buz gibi suyla yıkanıyorlarmış. Neredey-se herkesin evinde sıcak su var. Ayrıca banyo yapmak yorgunluğa çok iyi gelir.

Dinimize baktığımızda, sevgili Peygamberimiz, aile mutluluğu için kadınların kocalarını reddetmemelerini öğütüyor. Cinsî hayat aile saadetinin temelinde var. Bu hususta anlaşılmayan çiftler, açıkça dışı vuramadıkları bu sıkıntılarının acısını eften püften meselelerde kavga ederek, başka şeylerden çıkarırlar.

Şirin hiç sesini çıkarmadı. Sadece yere baktı.

– Kadın, cinsî hayatı bir mecburiyet değil, keyif olarak yaşama-
lıdır. Kadın eğer cinsî hayattan hoşlanmıyorsa, bir rahatsızlığı var
demektir ve önce kendisi için tedavi olmalıdır.

– Biliyorum. Bunun için haplar varmış. Ferhat'ın sayesinde öğ-
renmiş oldum.

– Ne hapından bahsettiğini anlamadım.

– Ben de cinsî hayatı sevmeyen kadınlardanım. Evlilikte cinsî ha-
yat hiç olmasa, çok mutlu olacağım.

– Tahmin etmiştim.

– Bir gün Ferhat'ın çalışma masasının çekmecesinde bir ilaç bul-
dum. Onun da benim de kullandığımız bir ilaç değildi. Ne olduğu-
nu merak ettim ve eczaneye götürüp gösterdim. Eczacı “kadınların
cinsî isteğini artırmaya yarayacak bir ilaç” olduğunu söyledi. Ne ka-
dar utandım, tahmin edemezsiniz tabii.

Şirin bir müddet sustu, derin derin nefes aldı. Sonra anlatmaya
devam etti.

– Akşam Ferhat'a ilacı gösterip, evimizde bu ilacın neden bulun-
duğunu sordum. Önce söylemek istemedi, renkten renge girdi, son-
ra itiraf etti. Hapı benim için almış. Bazı akşamlar arada bir içtiğimiz
gazozun içine atarak bana içirmiş.

– Kocanın elinden de gazoz içmemek gerekiyor demek ki.

– Dalga geçmeyin lütfen.

– Kusura bakma, bir an aklıma Türk filmleri geldi. Neyse en azın-
dan kocanın niyeti kötü değil. Seninle mutlu geceler geçirmek için
yapmış.

– Evet, mutlu geceler geçireyim derken az daha beni öldürüyor-
muş. Çünkü ilacı sorduğum zaman eczacı bir de uyarıda bulundu.
“Yüksek tansiyon hastaları kullanamaz, onlar için kuvvetli yan tesir-
leri var.” dedi. Bende yüksek tansiyon var.

– Ferhat bunu bilerek yapmamıştır herhâlde.

– Yan tesiri olduğunu bilmiyormuş. Düşünsenize, ben bu hap yüzünden ölseydim Ferhat iyi niyetle karısını öldüren koca olarak cezaevine girebilirdi. Suçunu sorana ne derdi acaba? Böyle bir suçtan içeri düşen, sorana ne der bilmiyorum.

– Ferhat’ın niyeti kötü değil. Başka bir kadına gitmek yerine, seninle mutlu olmak istemiş. Gelgelelim bulduğu tedbir yanlış... Demek ki başka ne yapacağını bilememiş. Büyük ihtimalle İnternet’ten reklamını gördüğü bir ürünü sipariş edip almış. Cinsî hayat üzerine çok büyük bir pazar sektörü kurulmuş. İnternet’te insanlar sürekli bu ilaçların tanıtımları ile muhatap oluyorlar. Satın almaları için teşvik ediliyorlar. Fakat bu ilaçlar tedavi amaçlı değil, çoğunun da yan tesiri var. Zaten cinsî isteksizlik, ilaçla değil, terapi ve eğitimle giderilebilecek bir problem.

– O ilacın bana hiç faydası olmadı. Sahte miydi acaba?

– Sahte de olabilir ama esas sebep senin ilaç aldığını bilmemen olabilir. Çünkü cinsî hayat tamamen beyinle alakalıdır. İlacı bilerek içseydin belki faydası olurdu, psikolojik olarak fayda görürdün. İyileşeceğine inanmayan hastayı hiçbir ilaç iyileştiremez, derler. Bu da onun gibi bir şey.

– Ferhat ilaç alacağına, bana nasıl davranacağını bilseydi, daha iyi olurdu, diye düşünüyorum.

– Haklılık payın var. Kadının cinsî yönü gömülü bir hazine gibidir. Erkeklerinki gibi açık bir ihtiyaç değildir. O hazinenin ortaya çıkması için erkeğin biraz uğraşması lazım. Kadınların hissî ihtiyaçları, bedenî ihtiyaçlarından önce geldiği için, kadınlar cinsî temas öncesinde tatlı sözler duymak isterler. Burada erkeğin kadına nasıl davranması gerektiğini bilmesi lazım; ama bu meselede sadece erkeğe yüklenmemek gerekiyor.

– Kadının ne yapması lazım?

– Önce isteksizliğin sebebini bulmak lazım. Kadın, cinsî hayatın acı, ayıp, günah, erkeğin hakkı olduğuna dair yanlış fısıltılarla büyü-

düyşe çocukluktan beri o düşüncelerin tesirlerini üzerinden atamadığı için cinsî yakınlığı sevmiyor olabilir.

Kadın, bedeni ve cinsî hayat hakkında, doğru bilgi sahibi olmadığı için de cinsî hayattan hoşlanmıyor olabilir. Her şeyin bir ilmi var. Patates soymanın bile... Cinsî hayat gibi mühim bir mevzuda insanlar ancak hayvanların bildiği kadar bilgi ile evlenince böyle problemler tabii ki yaşanıyor. Bu yüzden evlilik öncesi kadın ve erkeğin dersler alması gerekli.

– İnternet’te buna dair siteler var.

– İnternet bu meseleyi daha çok porno olarak alıyor. Porno bilgi verici değil sadece yoldan çıkarıcıdır. Eşlerin mutsuzluğunu artırır. Fakat doktorların hazırladığı, öğretici, bilgi verici sitelerden faydalanılabilir.

– Kadın bilgilenirse cinsî hayatı sevebilir mi yani?

– Evet. Cinsî hayat sadece erkekler için değil kadınlar için de bir zevk ve muhabbet vesilesi olarak yaratılmıştır.

Bunun için de kadının eşine yardımcı olması gerekir. “Hoşlanmıyorum...” veya “Başım ağrıyor...” diye yataktan kaçmak yerine cinsî hayatı ciddiye almalı ve eşine yol göstermelidir. Kadın, eşinden kaçmamalı; giyimiyle, kuşamıyla, duruşuyla, ona hoş görünmelidir. Vücut temizliğine özen göstermeli, dişleri temiz olmalı, kötü kokmamalı. Eşinin beğendiği parfümleri kullanmalı.

– Ferhat parfüm sevmez.

– Olabilir, eşin sabun kokusu seviyorsa, ona itici gelen kokuları ısrarla kullanmamalısın. Eşinin beğendiği kokuyu tercih et. Kokular insanlara çok tesir eder.

– Korkarım bunun devamında, eşin için hususi çamaşırlar da giyinmelisin, diyeceksiniz.

– Aynen öyle... Eşinin hoşuna gidiyorsa değişik iç çamaşırlar giyinmelisin. Memleketimizde öyle uçlarda kadınlar var ki birinin sokakta giydiğini, diğeri yatakta giymeye utanıyor. Erkek sokakta görünce evinde de görmek istiyor.

– Doğrusu cinsî hayat yerine, yemek yapmayı ve mutfak önlüğü takınayı tercih ederim. Böyle bir tercih hakkım yok mu?

– Buna şaşmadım. İnsanda haz alma duygusu mutlaka vardır. Cinsî hayattan haz alamayan frijt kadınların bir kısmı kendini yemek yapmaya, bir kısmı temizlik yapmaya, bir kısmı alışverişe verir. Mesela bir hanım kocasının onun mutfakta yemek yaparkenki hâlini kıskandığını söyledi. Kocasını “Mutfığa girince kendini kaybediyorsun.” diyormuş. Erkek istiyor ki karısı sadece onunla birlikteyken kendini kaybetsin.

– Erkekler çok bencil ya!

– Bu bir bencillik değil. Çünkü cinsî hayat erkek için sadece bedenî bir ihtiyaç değildir. Aynı zamanda sevmek ve sevilme ihtiyacıdır.

– Sevmek ihtiyacı diyorsanız işte o zaman durum değişir. Ciddiye almak gerekir.

– Bu hafta da eşinle muhabbet için mühim bir adımı konuştuk. Haftaya görüşürüz.

On İkinci Adım

– *Fazla mesuliyet üstlenme.*

– Buna şaştım doğrusu. Şu ana kadar, o derece erkeklerin tarafından konuştunuz ki “Evdeki bütün mesuliyeti üstlen de kocanı rahat etsin...” diyeceksiniz, diye bekliyordum.

– Tam tersi Şirinciğim. Aslında bütün anlattıklarım senin menfaatin ve mutluluğun içindi. Sen mutlu olmadan, kocanı mutlu edemezsin. Ben sana yük yüklemiyor, bilakis çağın getirdiği bütün yükleri at ve sadece kadın ol, diyorum.

– Bilmiyorum. Anlattıklarınızı kabul etmekte zorlanıyorum bazen.

– Yavaş yavaş Şirinciğim, yavaş yavaş, istersen olur. Gelelim bugünkü adıma. Bir kadın eşinin mesuliyetlerini yüklenmemeli. Fakat günümüz kadını, her işi yapıyor, her şeyi biliyor.

– Bilmek de mi suç oldu?

– Tabii ki değil. Bilen kadın olsun da, bilmiş kadın olmasın. Arada çok fark vardır. “Bilmek” mütevazılığı, “bilmişlik” ise bilgili olduğunu ispatlamayı getirir. Kadın her şeyi bilse bile, kocası bir söze başladığında “Ben onu biliyorum.” diye söze atlamamalı.

– Aslında bu herkesle konuşurken uyulması gereken bir nezaket kaidesi: Karşıdakinin anlattığını daha önce duymamış gibi dinlemek...

– Çok haklısın. Kadınların çoğu başkaları ile konuşurken buna uymalarına rağmen kocaları ile konuşurken uymuyorlar. Kocasını ile sürdürdüğü gizli yarışın bir neticesi belki bu. “Kadınım diye beni ezmeye, hor görmeye çalışma, bak ben senden çok biliyorum.” demek isteniyor sanki.

– Yani kadın haklarından bahsedildikçe, kadınlarda, ezildiği düşüncesinden doğan bir aşağılık duygusu oluştu, bunun neticesi olarak da kadın bunu bastırmak için erkekten üstün görünmeye mi çalışıyor?

– Aynen öyle... Kadın “Onu da bilirim, bunu da bilirim; becerikliyimdir, onu da yaparım bunu da yaparım!” diye hiçbir şeyde erkeklerden geri kalmak istemiyor.

Erkek de “Biliyorsan yap o zaman!” diye kendi mesuliyetlerini kadının üzerine bırakıyor.

– Erkeklerin de işine geliyor bence bu.

– Evet, erkeğin işine geliyor ama kadın her şeyi bilince erkek artık kendini gereksiz görmeye başlıyor. Kadın erkekten rol çalmış oluyor. Karısının, çocuklarının ona ihtiyacı olduğunu, o ailenin temelinin, evin direğinin kendi olduğunu bilmek, erkeği gayrete getirip mesuliyet üstlenmesini sağlar. Kadın her zaman için kocasına, ona ihtiyacı olduğuna hissettirmeli.

– Bunun için mi bu kadar yorulduğum hâlde Ferhat’a yaranamıyorum?

– Yaranamazsın; çünkü büyük ihtimalle, aynı zamanda, yaptığın işlerden dolayı söyleniyorsundur.

– Evet, çünkü kıymetimi bilmiyor.

– İşte bir problem de bu. Fazla mesuliyet alan kadın çok yorulur. Ayrıca kadının beklentileri de artar, kocasından daha fazla alaka

bekler, göremeyince haksızlığa uğradığını düşünür ve kocasını daha çok suçlar. Evin ve çocukların işlerini üstüne yıkıyor ama kıymet bilmiyor, takdir etmiyor, diye kızar.

– Ne yapacağız o zaman, aptal mı oynayacağız?

– Buna ben cevap vermeyeyim. Başardıklarıyla ünlü bir kadının sözünü aktarayım sana: “Bana zeki diyorlar, gerçekten zeki olsaydım kocama aptal görünmeyi becerebilirdim...” demiş.

– Erkekler aptal kadınları mı sever, demek istiyorsunuz?

– Tabii ki hayır... Her erkek karısının akıllı mı aptal mı olduğunu gayet iyi bilir. Erkek, akıllı karısının, onun kadar bilemeyeceğini görmek ister sadece. Karısı bilgisiyle onu dövmeye çalışmasın ister. Karısının ona ihtiyacı olduğunu görmek ister. Az önce söylediğim gibi erkekler ihtiyaç duyulduklarında, güçlerini hissederler ve harekete geçerler. Kadınlar ise sevildiklerini hissettiklerinde harekete geçip güçlenirler.

– Bu haftaki adımı çok sevdim. Şu mesuliyetlerin birazından kurtulayım. Görüşmek üzere...

On Üçüncü Adım

– Maddi sıkıntıları dert etme.

– Bir erkekle yaşıyorsan bu mümkün mü? Birkaç gün önce bu hususta biraz tartıştık. Geçen hafta indirimde çok beğendiğim bir kıyafeti gördüm. Ferhat “Param yok, bütçemizi zorlar.” deyip almadı. Fakat ertesi günü gidip kendine kıyafet almış. Gel de sinirden çatlama!

– Buna benzer meseleler hemen her ailede olur. Harcamalar meselesinde sıkıntı, erkeklerin ve kadınların ihtiyaç diye baktığı şeylerin farklılığından kaynaklanır. Birinin ihtiyaç gördüğünü, diğeri gereksiz görebilir.

Erkek, kadının zaten yeterince giysisi olduğunu ve yenisine ihtiyacı olmadığını düşünür. Oysa kendi harcama yaptığı yeri zaruret olarak görür. Gidip kendine giysi alabilir veya arabası için yahut annesi için daha büyük bir harcama yapabilir, ihtiyaç diye.

– Onu hiç hatırlatmayın. Onu çok yaptı. Bana “Param yok...” deyip annesine hediye aldığı yahut maddi yardım yaptığı çok oldu. Aslında birlikte hesap kitap çıkarıp harcamalara birlikte karar versek daha iyi olur.

– Erkekler bunu pek istemezler. Erkek, parayı kazanan kendi olduğu için, harcama kalemlerine de kendi karar vermek ister. Çoğu ailede, kadın çalıştığında bile, erkek kazancın birleştirilmesini ve harcamaların kendi elinden olmasını ister. Erkekler güç odaklı oldukları için, para da bir güç unsuru olduğundan, gücün kadının elinde olması erkeği rahatsız eder. Bu yüzden kadınların eşinin harcamalarına fazla müdahale etmemesi daha uygun olur.

– Ferhat'ın mutfak harcamalarında eli açık. Sadece ev eşyaları alırken biraz sıkıntı çıkarır. Ama en azından Ferhat cimri değil. Bir arkadaşımın kocası zengin ama çok cimri.

– Erkeğin de kadının da cimri olması, ailede oldukça ciddi bir problemdir. Cömert kadın-cimri koca veya cimri kadın-cömert koca evlilikleri zor yürür. Birbirini dengeler gibi görünse de geçinmesi oldukça zordur. İki türüsünde de sinirlenen kadın olur, zorlanan erkek olur. Kadın cimri, koca cömertse kadın kocasının neredeyse bütün harcamalarına sinir olur. Kendi zaten harcamaya kıyamaz, sürekli para biriktirmeye çalışır. Kocasını da parayı harcadığı için sürekli birikim yapalım, diye adamın başının etini yer.

Kadın cömert, koca cimriyse o da ayrı bir zordur. Cimri erkek kazancı iyi olduğu hâlde ailesinin acil ihtiyaçlarını bile gönülsüz alır. Mutfak harcamalarını gramla, kuruş kuruş hesap ederek yapar, bitince de nasıl kullanıp da çabuk bitirdiğinin hesabını sorar. Bu durum kadın için daha da zordur.

– Kocasını cimri olan arkadaşımın babası çok cömert biriydi. Elindekini avucundakini ailesi için harcardı. Bu yüzden kocasının para meselesindeki tutumunu bir türlü kabullenemiyor, her gördüğü müzde neredeyse sadece bu mevzuyu konuşuyor.

– Zengin kocayla fakir hayatı yaşamak, kadının sürekli zihnini ve çenesini yorar. Fakat yapacak pek bir şey yoktur. Cimri birini, cömert hâle getirecek bir formül yok. Çünkü huylar çocukluktan edinilir. Kocasını ya çok fakirlik görmüştür ya sıkıntılı bir çocukluk geçirmiştir ya da para meselesinde yanlış terbiye almıştır, yani bir

şekilde cimri olmuştur, yapacak bir şey yok. Bu durumda kadının yapacağı, kocasının huyunu kabul etmesi ve bu yüzden kendini mutsuz etmemesi olabilir.

- Yani arkadaşının yapacağı hiçbir şey yok, diyorsunuz.
- Her zaman yapacak bir şey vardır. Kocasının cimrilliğini adamın başına sürekli kakmasın, tam aksine, kocası evin en acil ihtiyaçları için harcama yapsa, mesela bir ekmek bile alsa teşekkür etsin, belki o zaman kocasında harcama hevesi ve isteği uyandırabilir.
- Söylediklerinizi ona iletceğim. Vaziyetini iyi görmüyorum, depresyon ilacı kullanıyor.
- Eşiyle para meseleleri yaşayan pek çok kadın aynı hataya düşüyor. Kadın yıllarını kocası ile para yüzünden tartışarak geçiriyor. Sonra sinirden, stresten hasta oluyor. Sonra da doktor doktor geziyor. Milyarlar vererek alamayacağı sağlığını, üç kuruş para davası için satmış oluyor.
- Kocasını cimri olduğunu hiç kabul etmiyor.
- Hiçbir cimri, cimri olduğunu kabul etmeyeceği için, arkadaşın da kocasının gözünde para yiyici, israfçı, hiçbir şeyden memnun olmayan, nankör kadın mevkiindedir mutlaka.
- Arkadaşım, ölsün diye kocasına beddua edip duruyor.
- Cimri kocası olan kadınların en büyük duası, kocasının kendinden önce ölmesi ve onun kıyamadığı paralarını çatır çatır yemek-tir. Fakat kadın kocasına çok sinir olduğu için erkenden dert sahibi olur ve muhtemelen kocasından önce ölür, hayatına yazık olur.
- Kocasının cimrilikten başka kötü huyu yok; ama bu onlara mutsuzluk olarak yetiyor.
- Arkadaşın kızgınlık beslemeyi bırakıp, kocasının iyi yanlarını görmeye çalışsın. Mesela cimri koca para harcamamak için çok gezmez, akşamları evde, karısının yanında olur.

Zihni parayla meşgul olduğu için başka hususlarda pek sıkıntı çıkarmaz. Kendinden para istemedikçe karısına pek karışmaz.

En iyi tarafı ise cimri kocalar çapkınlık yapmazlar. Başka bir kadına daha para yedirmek istemezler. Kadının kocasından yana içi hep rahat olur. İmtihan dünyası. Her şey bir arada olmuyor.

– O hâlde parayı dert etmeden yaşamak kalıyor bize. Bunu başarabilirsem mutlu bir dünyaya doğru kocaman bir adım atmış olurum. Teşekkür ederim.

On Dördüncü Adım

– Umma ki küsmeyesin.

– Güzel söz. Bu hafta ümit ve beklentilerden konuşacağız anladığım kadarıyla.

– Evlilerin pek çoğunda beklentilerinin yerine gelmemesinden dolayı, birbirlerine karşı kırgınlık var. Beklentiler insanı yorar ve yıpratır. Umma ki küsmeyesin, demişler. Kadınlar erkeklerden çok şey umuyorlar ve çokça da küsüyorlar, küsmeseler bile kınıyorlar.

– Evlilikteki hayaller, hep hayal olarak kalır diyorsunuz yani.

– Şirinciğim, senin hayal dediğin aslında hayal falan değil. Tek adı var: beklenti. Evliliğin beklentileri daha bekârken başlar. Ama insan umduğunun tam aksi ile karşılaşabilir. Mesela et seven genç bir kız kasapla evlenir, adam vejetaryen çıkabilir, evine et getiremeyebilir. Doktorla evlenir, kocası karısına derdin nedir diye sormayabilir. Görgülü, kibar adam diye evlenir de zır cahilin yapmayacağı hareketlerle karşılaşabilir. Beklenti ile evlenen kişinin beklentilerinin karşılanmaması, onu çok fazla üzebilir. Kısacası: Umma ki küsmeyesin.

– Ama olmayacak büyük şeyler ummuyorum ki! Boğazda köşk,

hizmetçiler, yat, kat istemiyorum. Küçük şeyler bekliyorum ondan. Biraz düşünceli olsun, tatlı dilli olsun, sürprizler yapsın, hususi günlerimizi unutmasın, beni düşündüğünü ifade edecek küçük hediyeler alsın. Ne olur eşim bunları yapmak için biraz gayret saf etse! Hayatımıza renk gelse...

– Evet, haklısın; bu saydığın şeyler, hayatın içinde hoş güzel detaylar. Doğru, küçük şeyler ama mesele de zaten küçük şeyler olması. Erkekler bütüne ayarlı yaratıldıkları için, küçük şeyler çoğu kez gözlerinden kaçır. Kadınlar ise yaradılışları itibarıyla teferruatı, incelikleri yani küçük şeyleri fark ederler. Üstelik çok kolayca ve kâfalarını bile yormadan...

– Erkeğin yaradılışında küçük şeylere dikkat yok diyorsunuz ama evlenmeden önce bunların hepsini düşünebiliyordu.

– Tabii olarak yok ama dikkat eder ve hususi gayret gösterirse olur. Nişanlıyken işinden çok seni düşündüğü için dikkat edebiliyordu. Fakat evlilik içinde hayatın telaşı, iş yorgunluğu veya evde yaşadığınız sıkıntılar, erkeğin bu meselede gayret etmesine engel oluyor. Kadınların beklentileri de hep havada kalıyor. Daha önce konuşmuştuk: Diziler, filmler, reklamlar bu işten rant sağladıkları için kadınların beklentilerini körüklüyor.

– Hasta olduğum bir gün yemek yemeden, erkenden yattım. Aç yattığım için Ferhat'ın gece içi rahat etmemiş, bir elma dilimleyip yatağa getirmiş; ama soymadan dilimlemiş. Ben elmayı asla kabuklu yemem. İnsan karısının elmayı nasıl yediğini bilmez mi? Beni sevseydi, bana değer verseydi bilirdi. Yemedim ben de elmayı. Tartıştık, üç gün küstüm.

– Kadınlar, kocalarının elmayı nasıl yediğini, çayının, kahvesinin şekerinin ayarının nasıl olduğunu bilirler, bunun için de gayret göstermeleri gerekmez. Fakat erkekler için böyle bir mesele basit, dikkatini çekmeyecek bir detaydır. Karısını sevip sevmemesi ile bir alakası yoktur. Fakat pek çok kadın, erkeği kendi gibi zannettiği için böyle durumları senin gibi yorumluyor: Beni sevseydi, bana değer

verseydi, elmayı nasıl yediğimi bilirdi... Oysa erkeğin gözünde bu hususun değeri vermekle hiç alakası yoktur. Fıtratını zorlamamıştır, sadece tabii davranışıdır.

– Sadece bu değil ki. Mesela saçımı boyatıyorum, fark etmiyor; kestiriyorum, fark etmiyor. Bazen yeni aldığım elbisenin yeni olduğunu fark etmiyor. Fark etmesini bekliyorum, fark etmeyince de surat asıyorum.

– Fark etmesini mi bekliyorsun, yoksa “Çok yakışmış, güzel olmuş!” demesini mi?

– Tabii ki yakıştığını söylemesini de bekliyorum ama fark etmeyince onu da söylemiyor. Bir demet papatya veya bir dal olsun, mühim değil, gül alıp getirmiyor. Ancak iş yerine hediye çiçek gelirse o zaman getiriyor.

– Çiçeği satın aldığını veya iş yerine hediye geldiğini sen nereden biliyorsun?

– Soruyorum: “Gülü kim getirdi, iş yerine mi geldi, bedava mı, para verip mi aldın?” diye

– Ferhat ne diyor?

– “Sana ne!” diyor. “Nerden aldığımı niye soruyorsun? Seni düşünüp getirmişim işte.” Ama ben biliyorum ki bedava. Para verse söyler. Beni düşünse para verip alır.

– Kadınlar detayın ölçüsünü kaçırıyorlar. Para verip alsa neden mutlu olacaksın ki?

– Çünkü beni düşünüp çiçek almamış, çiçeği, iş yerinde solmasın diye mecburen alıp bana getirmiş.

– Bu çok doğru bir ölçü değil; çünkü iş yerine gelmiş çiçeği “Karıma götürüyüm de mutlu olsun.” diye seni düşünüp getirmiş olabilir veya çiçekçinin önünden geçerken durup “Şu başımın belası kariya bir çiçek alayım, belki yüzü güler.” diye almış olabilir. Kimse kimse-nin niyetini bilemeyeceği için gelen çiçeğe, can u gönülden teşekkür edip kabul etmen, en mantıklısı olur. Eşin, senin çiçek gelince mutlu

olduğunu görürse, başka bir zaman da satın alır getirir. Yeter ki eli çiçek getirmeye alışsın.

– Mesele çiçekten ibaret değil ki. Bazen hususi günlerimizde hediye alıyor ama aldıkları benim zevkime hiç hitap etmiyor. Beğenmeyip kullanmazsam da canı sıkılıyor. Benim zevkimi bilmiyorsa, beni götürsün, birlikte alalım.

– Peki, hiç düşündün mü: Erkek senin zevkine göre almıyorsa, kimin zevkine göre alıyor?

– Beğenerek aldığına göre, kendi zevkine göre alıyor olmalı.

– Aynen öyle. Erkekler bir kadının üzerinde görmeyi hayal ettiği şeyi, eşlerine alırlar. Bu bir kadının parmağına yakışacağını düşündüğü yüzük de olabilir, bir elbise veya bir çanta da. Senin zevkine uymasa da, onun için, onun gördüğü zamanlarda kullanabilirsin.

– Hiç böyle düşünmemiştim...

– Belki senin zevkin, giyim tarzın, eşine hitap etmiyordur. O zaman kocanın aldığı hediye, şeker pembesi bir bluz, ponponlu bir terlik, fıstık yeşili bir etek de olsa eşinin yanında giy. Kocanın yanında onun zevkine göre giyinmek, seni bozmaz, merak etme. Belki yavaş yavaş hoşuna gitmeye bile başlayabilir.

– Ama insan istiyor ki madem para verilip alınmış, her zaman kullanacağım bir şey olsun.

– Kadınların derdi bu zaten. Madem para verildi, çok işime yarasm. Arada bir tutumlulukları tutar. Fakat bu hususta tutumluluk gerçekten gereksiz. Hediye beğenmemek eşinin hediye alma isteğini kırar, ayrıca zevkimi beğenmiyor, diye kalbini de kırar.

– Bu mevzuda daha dikkatli olacağım.

– Kısacası “Umma!” Umarsan da umduğun dışında bir şey olursa küsme. Kocasını arayıp “Eve şu lazım...” demeyen kadınlar var. Kocasını arayıp “Alacak var mı?” diye sormalıymış. Evet, erkeğin arayıp sorması hoş olur ama her erkek bunu düşünmeyebilir. İş çoktur, ailesinden öyle görmemiş, alışmamıştır falan filan. Böyle şeyleri dert etmemek lazım.

– Yıllardır Ferhat’a “Sabah kapıdan çıkarken akşama bir şey lazım mı diye sor!” diyorum ama daha hiç sormadı. Alıştıramadım.

– Bir şey gerek olduğunda eşini telefomla ara. İhtiyacını söylemeyi can sıkıcı bir şey değil, onu arayıp sesini duymak için bir fırsat bil. Bir fıkrayla bu haftaki görüşmemizi bitirelim.

– İyi olur, birkaç haftadır fıkra anlatmadınız.

– Yeni evli bir çift, ilk günlerini geçireceklermiş. Gelin uyanmış bakmış, damat yatakta yok. Mutfağa gitmiş ki kocası kahvaltıyı hazırlamış, oturma odasında ütü yapıyor.

Gelin çok sevinmiş. Beklediğim gibi iyi bir kocaya düştüm, diye sevinerek kocasına görünmeden yarım kalan uykusunu tamamlamak için yatağına gidip uyumaya devam etmiş. Kocas az sonra gelip onu uyandırmış. Söylediği ilk söz gelinin bütün sevincini alt üst etmiş.

“Yaptıklarına iyi bak, her sabah böyle isterim.” demiş.

On Beşinci Adım

– *Bakımlı ol.*

– Kadın bakımlı olmalı, tamam; ama ne olur “Kadın kocası için süslenmeli...” demeyin! Neden kendimi kocama beğendirmek zorunda olayım ki?

– Sözlerin yine feminizm kokuyor Şirinciğim. Çünkü feminist kadınlar koca için süslenmeyi bir zillet kabul ederler. Çok kadının “Ay hiç de onun zevkine göre giyinemem. Ben ne yaparsam kendim için yaparım.” dediğini duydum.

Şunu unutma, ateşli feministlerin buz gibi bir aile hayatı olur. Feminizmin ateşi, kadınların kadınlığını yaktı, küle çevirdi. Kadının fıtratında zaten süslenme ve kendini beğendirme ihtiyacı var. Feminizm bu ihtiyacı evin dışına yönlendirdi fakat eşe karşı süslenmeyi bir gurur meselesi hâline getirdi. Kadın dışarıda süslenince kendi için süslenmiş oluyor fakat nedense evde süslenince ezik oluyor... Bir tuhafılık yok mu sence?

– Var gibi görünüyor.

– Erkekler için görünüş değerlidir. Bu yüzden erkek, göze hitap eden unsurları karısında görmek ister. Bir de günümüzde evin dı-

şındaki kadınlar çok bakımlı oldukları için erkekler de evde eşlerini bakımlı görmek istiyorlar.

– Ama evde bakımlı olmak çok zor. Ben evimde eşofmanlarımı çekip, rahat iş yapmak istiyorum. Bir kadının evde işleri hiç bitmiyor ki: yemek hazırlığı, arkasından mutfakın toplanması, bulaşık, çamaşır... Rahat olacağım kıyafetlerin içinde olmak istemekte haksız mıyım?

– Haklısın. Her gün giyinip süslenip eşin için hazırlanıp onu beklemek sana zor gelebilir ama bu her gün kocanı eşofmanlarla paspal bir şekilde karşılaşmanı da gerektirmez. En azından haftanın birkaç günü eşin için giyinip süslenip onu öyle karşılamalısın. Dışarı, erkek için, süslü kadınlarla dolu çok cazip bir dünya. Kapıdan çıkan koca, kurdun ağzındaki koç gibidir; tutmazsan, çekmezsen, kapmazsan, kurtlar onu yutacak. Adamı evde tutmak mümkün olmadığına göre, elde tutmak için gayret etmek gerekiyor.

– Bunda haklısınız. Bir arkadaşının kocası birkaç sene önce ısrarla ondan saçını kısa kestirmesini istemişti. Fakat arkadaşım uzun saç sevdiği için saçını kestirmedi. Mesele bir müddet sonra kapandı. Geçenlerde baktım, saçını kısacık kestirmiş. Geçen ay kocasını İnternet’ten bir kadınla sohbet ederken yakalamış. Ortada saç mevzu yok ama o ertesi günü gidip saçlarını kısacık kestirmiş.

– Erkeklerin şekil zevklerinde takıntısı olabilir. Bunlardan biri de saç meselesidir. Kimine kısa saç, kimine uzun saç, kimine de sarı saç cazip gelir.

– Benim ağabeyimde sarı saç takıntısı var. “Nerde sarı saçlı bir kadın görsem gözüm takılıyor.” diyor. İş dünyasında, etrafında pek çok sarı saçlı kadın var. Karısından bir yıldan beri saçlarını sarıya boyatmasını istiyor ve zaafı olduğunu söylüyor. Fakat karısı “Ben sana güveniyorum, başka kadınlara bakmazsın.” diyor, saçını sarıya boyatmıyor, kendine yakışmayacağını düşünüyor. Geçenlerde ağabeyim bana şöyle dedi: “Karım bana çok güveniyor ama ben kendime hiç güvenmiyorum.”

– Sence eşi doğru mu davranıyor?

– Kadının tarafından bakarsak o da haklı, sarı saçı sevmiyor. Fakat erkeğin tarafından bakarsak eşine karşı haksızlık ediyor, gibi duruyor. Aslında bakımsız bir kadın değil.

– Bakımlı olacağım diye de erkeğin sevmediği şeyi yapmamak gerekir. Mesela erkeklerin çoğu aşırı makyajı ve aşırı takıyı sevmiyor, uzun tırnaklardan da hoşlanmıyorlarmış.

– Uzun tırnaklarla saldırırlar diye korkuyor olabilirler.

– Olabilir. Görüşmenin sonunda haftanın ana fikrini söyleyelim: Kadın temiz ve bakımlı olmalı, kocası için giyinip süslenmelidir.

On Altıncı Adım

– *Belli anlara, hususi zamanlara dikkat et.*

– Evlilik yıldönümü gibi günleri mi kastediyorsunuz?

– Hayır. Bence evlilerin evlilik yıldönümü, doğum günü gibi zamanlarından daha kıymetlisi, hassas zamanlarıdır. Bir karı-kocanın en hassas zamanı, günde iki kezdir: ayrılma ve kavuşma anları. Yani sabah ve akşam. Sabah ayrılıyorsun, bilmiyorsun ki o gün ölüm seni ayıracak mı? Akşam birbirinize kavuşabilecek misiniz?

Bu yüzden her günün sana verilmiş bir fırsat olduğunu unutma. Kalkar kalkmaz önce Yaradan'a şükredip sonra güler yüzle güne başla. Kahvaltıyı eşinin sevdiği gibi hazırla, eşini güzel bir şekilde uğurla. Akşam da güler yüzle karşıla. Yüzünde onu görmekten dolayı mutluluk okunsun ki o da evine koş koş gelsin. Bu iki hassas anda güler yüzlü olursan aradaki açıkları kapatman daha kolay olur.

– Ama erkek güler yüzlü olmayınca, kadın da güler yüzlü olamıyor.

– Yine aynı noktaya döndük galiba. Sen ona zorla adım attırmazsın. Sen kendi adımlarına bak. Onun adımlarını sayma. Sen güler yüzlü ol. İnsan ayna gibidir, bir müddet sonra o da sana gülümse-

yecektir. Sabah eğer o gün onun dönmeyeceğini bilsen yine suratını asar, her şeyi dert eder miydin?

– Tabii ki hayır...

– Ama bir gün olabilir, ölüm her an bizler için. O zaman hangi pişmanlıkları yaşayacaksan, neleri telafi etmek isteyeceksen, şimdi elinde fırsat varken değerlendirmelisin.

– Sabah ve akşam çok mühim diyorsunuz yani.

– Evet hem de çok mühim... Sabah uğurlarken ve akşam karşılar-ken güler yüzlü olmak mühimden de öte, şart... Çok güzel bir yüze sahip olmak her kadının elinde değil ama gülen bir yüze sahip olmak herkesin elinde.

– Ferhat bazen bana “Beni ekşimiş bir suratla karşılama.” diyor.

– Güler yüz deyip geçmemek lazım, güzellikten daha değerli. İnsan istemese bile gülümsediği zaman, bir müddet sonra ruh hâli de değişip güzel davranışlar gösterir. Kapıyı güler yüzle açarsan karşılama sonrası da güzel devam eder. Fakat kapıyı asık yüzle açarsan, o ruh hâliyle kocan kapıdan girer girmez “Musluk su damlatıyor, dolabın kapağı ayağıma düştü, bir tamir etmedin! Niye siparişlerimi tam almadın?” gibi şikâyet cümleleri sıralamaya başlarsın. Bunları söylemek için uygun zamanı beklemelisin. Asık yüzlü olursan o surata uygun davranışlar geliştirirsin. Bu yüzden bu hafta ayna karşısında gülümseme çalışması yapmanı istiyorum. Ve onu güler yüzle karşılayıp güler yüzle uğurlamaya gayret et.

– Biraz acil gibi oldu bu. Diğer adımlar için acele etmemiştiniz.

– Yapabileceğin kolay adımlar için bekleme, bir an önce yapmaya başla.

– Tamam...

On Yedinci Adım

– Eşinle aşırı alakadar olma.

– Yine beklemediğim bir madde çıktı karşıma.

– Kadın kocası ile alakadar olmalı ama bunu abartmamalı. Aşırı alaka, her zaman karşı tarafı sıkar. Fazla düşkünlük erkeği ya bunaltır ya da şımartır. Alaka normal ayarda olmalı.

– Bu ayarı nasıl sağlayacağız? Yok mu bir makinesi?

– Bütün kadınların kafasında “sezgi” denilen bir makine vardır. Kadınlar sezgilerine kulak verirlerse, çok iyi ayar yapabilirler. Fakat bazen kadınlar sezgilerini hasıraltı eder ve bilgiye veya korkuya dayalı bir yol takip ederler.

– Örnek vermenizi isteyebilir miyim? Çünkü ne demek istediğinizi tam olarak anlamadım.

– Bilgiye dayalı yanlışlardan örnek vereyim. Mesela kadın “Kocanı elinde tutmak istiyorsan onun etrafında pervane olacaksın.” diye öğrenmiştir. Eve girdiği andan itibaren adamın etrafında dönüp durur. Sürekli kocasına hizmet eder, bir şey isteyip istemediğini sorup durur.

– Erkeklerin hepsi bunu istemezler mi?

– Hayır. Erkek karısının kendine hizmet etmesinden hoşlanır ama fazla hizmetten de sıkılır, evinde rahat nefes almak ister. Etrafında sürekli dönüp duran bir kadın, erkeği bunaltır, erkek kendini cendereye sıkışmış gibi hisseder.

– Erkekler nankör diyorum da kabul etmiyorsunuz.

– Bu bir nankörlük meselesi değil. Serbestlik erkek için değerlidir. Karısının sürekli onun tepesinde olması erkeği rahatsız eder. Bir bardak suyu bile kalkıp rahat rahat alamamak, karısının her şeye koşması erkeği sinir eder ama kadın o kadar iyidir ki kocası rahat rahat ona kızamaz bile. Kadın o kadar tatlı dillidir ki erkek kızsı bile “Tamam hayatım, tamam canım, haklısın, bundan sonra yapmayacağım.” der ama aynı şeylere devam eder. Karısının iyiliği karşısında erkek kendini kötü hisseder.

– Tatlı dil de işe yaramıyor yani.

– En tatlı balın bile fazlası bıkkınlık verir, diyor Shakespeare. Aynı ses tonuyla ve aynı ifadeyle sürekli söylenen tatlı hitaplar bir müddet sonra sıradanlaşır. Zaten kadın kocasına kullandığı hitabı çocuklarına veya arkadaşlarına da kullanıyorsa erkek için o sözlerin hiçbir kıymeti yoktur. Erkek her zaman farklı tutulmak ister.

– Yani kocana “aşkım” diyorsan başkalarına demeyeceksin.

– Aynen öyle...”Kediye köpeğe” kullandığın hitabı kocana söylemenin onun için hiçbir manası yoktur. “Tatlım, şekerim” gibi kadınlara mahsus olan veya çocuklara kullanılan hitapları erkeğe kullanmamak lazım.

– Benim komşum kedisine “Aşkım!” diyor. Kocasına da diyor.

– Bayağılaşan ve başkalarına kullanılan hitaplar manasını yitirir. Mesela erkeklerin çoğu “Kocacığım!” hitabını severler; çünkü kadın başka kimseye bu şekilde hitap edemez.

– Ferhat ona “Sevgilim!” dememden çok mutlu olur ama uzun zamandan beri hiç söylemedim.

– Neden?

– Ona karşı kızgınlıklarım var, söylemek gelmiyor içimden.

– Evet, bu söylediğin mesele başka bir haftanın mevzuu. Burada girmeyelim. Biz bu haftaki bahsimize devam edelim. Kadının kocası ile aşırı meşgul olması ya yanlış bilgidendir ya da korkularındandır, demiştik. Yanlış bilgiyi konuştuk. Gelelim korkularına. Bazı kadınlar aldatılma veya terk edilme gibi korkuları yüzünden kocasına aşırı düşkünlük gösterir. O kadar ileri gider ki kocasının dışarıda kendi gibi bir kadın bulamayacağına ve kimselere bakmayacağına inanmaya çalışır. Kocasının bütün hatalarını görmezden gelir, onun hatalarına kocasının yerine bahaneler bulur. Kocasına ona karşı hatalı davrandığında, kocasının peşinde dolaşır, özür diler, küstüyse barışmaya çalışır.

– O zaman mı erkek şımarmaya başlar?

– Evet. Evlilikte hata raporu tutmak, karşısındakinin illa özür dilemesini beklemek yanlıştır. Erkekler kelimelerle özür dilemeyi sevmeyiz, bunun yerine davranışları ile pişmanlıklarını gösterirler. Kadın, eşinin hatasını düzeltmeye çalıştığını fark edince bunu özür olarak kabul etmeli. Fakat kocası yüzde yüz hatalyken, onun peşinde dolaşıp onun yerine özür dilemesi de yanlış bir davranış olur.

– Peki, nasıl davranmalı böyle bir durumda? Benim bir yakınım var bu anlattığınız gibi.

– Kadın surat asmadan, kırıldığını belli etmeli. Çünkü surat astığında aralarında inatlaşma başlar.

– Bu bahsettiğim yakınım kocasına o kadar düşkün ki kocası yemeği az yediğinde daha fazla yemesi için ısrar eder, evden çıkarken üşütmesin diye kalın giyinmesini söyler, “Kendine dikkat et!” diye ardından seslenir, kocası hastalandığında elinde bitki çayları veya ilaçlarla başından ayrılmaz, kocası istemese de zorla içirmeye çalışır.

– Kadın için sevgi demek; şefkat ve ilgi demektir. Fakat erkek için şefkat; annesidir. Kadın kocasının etrafında şefkatli davranışlarla dolaştığında ona annesini ve çocukluğunu hatırlatır. Bu yüzden

erkek eşinden şefkat görmekten pek hoşlanmaz. Bu yüzden kadının kocasına göstereceği düşkünlük çok ince ayarlı olmalıdır. Kadının aşırı şefkati erkeğe eziyete dönüşebilir.

– Eziyet deyince aklıma bir fıkra geldi. Fıkranın sonu konuştuğumuz mevzunun ana fikri ile alakalı. Görüşmenin sonunu yine fıkra ile bağlayalım:

Çocuk büyükannesinde kalmak istemiyormuş. Anne ve babası psikiyatra götürmüşler.

Doktor çocuğa: “Büyükkannenler seni çok seviyorlar, neden onlarda kalmak istemiyorsun?” diye sormuş.

“Onlar bana işkence yapıyorlar.” demiş, çocuk.

Adam dehşet içinde,

“Nasıl yani?” diye sormuş.

“Sürekli yemek yediriyorlar.” demiş çocuk.

Büyükkannenin en içten tepeleme doldurduğu ve ısrarla yedirmeye çalıştığı yemek tabağı çocuk için işkence oluyormuş. Demek ki şefkatin dozu kaçınca, eziyete dönüşüyor.

On Sekizinci Adım

– Umursamaz olma.

– Ama siz geçen hafta erkekler aşırı alakadan bunalırlar, demiştiniz. Ben o adımı çok sevdim.

– İşimize gelen adımları seviyoruz.

– Tamam, şaka yaptım, siz devam edin.

– Aslında kocasını umursamayan kadın yoktur, sadece umursamıyormuş gibi görünen kadın vardır. Kocasından beklediği alakayı göremeyen kadın, “Sen de benim umurumda değilsin..” havalarına girer ama aslında fazlasıyla umurundadır. Sadece kocasını cezalandırmak için öyle davranır.

– Açık konuşacağım, bunu ben de yapıyorum. O bana aldırmyorsa ben ona hiç aldırmam. Umursamamak nasılmış, görsün bakalım.

– Yalnız, bu umursamaz havalarla kocasını cezalandırmaya çalışan kadın, aslında kendini cezalandırır. Kocasını kendinden uzaklaşacağı için, evin içinde iyice yalnızlaşır.

– Erkeklerde “itidal” diye bir şey yok ki. Her şey onların gönlüne göre olsun istiyorlar. Kendi canları istediğinde yakınlaşıyorlar,

canları istemezlerse uzaklaşıyorlar. Mesela Ferhat'la bazen sohbet muhabbet çok güzel bir akşam geçiriyoruz. İçimde "Her şey yoluna giriyor galiba..." diye bir umut belirliyor; fakat ertesi gün veya birkaç gün sonra, o Ferhat gidiyor, onun yerine bana karşı lakayt bir adam geliyor. Evde benimle vakit geçireceğine, gereksiz şeylerle uğraşıyor. Ben de ona karşı öyle tavır alıyorum.

– Bu seninle değil, erkek psikolojisi ile alakalı. Erkeklerin çocukluklarında yaşadıklarından kaynaklanıyor. Erkek çocukları, iki yaşından itibaren, anneden farklı olduğunu, babaya benzediğini fark eder. Anneyi çok severler, yakın olmak isterler; fakat erkek gibi olmak için de anneye benzememek için anneden uzaklaşmaya çalışırlar. Erkek çocukları anneye bir yakınlaşırlar, bir uzaklaşırlar.

– Evet, bunu benim oğlum da yapıyor. Bazen gelip kucağıma yatıyor, gülüşüyoruz, oynuyoruz, bazen de ona sarılmak, onu sevmek istediğim zaman beni itiyor, "Ben artık bebek değilim, büyüdüm." diyor.

– İşte bu med-cezirler erkeklerin kadınlarla münasebetlerinde hep devam eder. Yani erkek, kadına yakın olmak ister, bu yakınlığa ve sevgiye ihtiyacı vardır; ama yakınlık uzadığında şuuraltında kadınlaşma korkusundan bir müddet kendini çeker, uzaklaşmış gibi görünür. Fakat bu kısa süren bir uzaklaşmadır. Gelgelelim kadın, erkek psikolojisini bilmez de o da erkekten uzaklaşırsa ipler kopmaya başlar.

– Oğlum için de bu kaide geçerli yani. Mesela, ben onu sevmek istediğim zaman benden kaçarsa fakat başka bir gün o gelip bana sarılınca, bu kez ben onu itersem aramızdaki mesafe artar, öyle mi?

– Tabii ki... Sen onu kendinden uzaklaştırırsan, o da bir daha kolay kolay sana yaklaşmaz.

– Oğlumun bana yakın olmak istediğini, benden kaçmasının bana nazlanmak olduğunu düşündüğüm için, o bana sarıldığında onu kendimden uzaklaştırmıyorum. Fakat Ferhat'la vaziyet aynı de-

ğil. Ben Ferhat'ı umursamıyormuş gibi yapıyorum ama o da benim umursamazlık içinde olmamı umursamıyor.

– Emin ol, yanılıyorsun. Umursanmayan erkek bunu gurur meselesi yapar, aldırış etmiyor gibi görünür ama çok fazla kırılır. Erkek kendi yaptığında kasıt olmadığı için kendi davranışını hata olarak görmez; ama karısının davranışında kasıt aşikâr olduğu için karı-koca arasına buz dağları girmeye başlar.

– Ne yapacağım o zaman?

– Her günün muhabbetle geçmesini bekleme. Eşin senden uzak durduğu zamanlarda “Benden uzaklaşıyor mu?” diye telaşa kapılmadan, onu boğınadan sabırla beklersen, kısa zamanda sana dönecektir. Dediğim gibi, kocanın sana karşı olan bu kayıtsız hâli geçicidir. Üstüne çok düşme ama tamamen bağlarını da kesme.

– Teşekkür ederim, bu hafta konuştuğumuz mesele beni rahatlattı. Ferhat'ın bana karşı değişen davranışlarını bir türlü çözemi-yordum. Bir sevdiğini bir sevmediğini düşünüyordum, şimdi çok rahatladım.

On Dokuzuncu Adım

– *Eşinin ailesi ile aranı iyi tut.*

– Atılması en zor adımlardan biri de galiba bu.

– Ama en mühim adımlardan... Eşinin ailesi ile kötü olup da eşinle çok muhabbetli olmayı bekleme. Çünkü erkekler, karısının onun ailesi hakkında söylediği sözleri kendi üzerlerine alırlar. Ailesine kötü demenle, eşine, sen kötüsün, demen arasında pek bir fark yoktur.

– Öyle olur mu! Yeri geliyor, onlara kızarsa, Ferhat da onların aleyhinde konuşuyor.

– Erkek kendi konuşsa da, ailesi aleyhine konuşulmasını istemez.

– Peki, onlar hakkında kendisi konuşuyor da karısının konuşmasına niye canı sıkılıyor?

– Çok basit bir örnekle izah edeyim: Mesela sen kendi çocuğuna kızdığın zaman “Çok şımarık, baş edemiyorum.” gibi kötü sözler söyleyebilirsin. Fakat en yakının bile senin çocuğuna “Çok şımarık...” dese canın sıkılır, gücenirsin. Bu da böyle bir şey.

– Gerçi Ferhat ailesinin hatalarını görmekte kördür, kırk yılda bir ancak görür hatalarını. Çok açık yanlışlarını bile söylediğimde, bana onları hemen müdafaa ediyor.

– Erkekler çoğu zaman ailesinin hatalarını görürler, bilirler; ama karısına karşı onların yaptıklarını itiraf etmek zorlarına gider, gururlarına dokunur, hatta bir de onları müdafaa ederler. Kadınlar en çok buna sinir olurlar. Bize bu kadar şey yapıyorlar, hâlâ onları müdafaa ediyor diye. Bunda bir anormallik yok aslında. Ailesine söylenen her sözün ucu, dönüp dolaşıp erkeğe dokunduğu için ailesi hakkında hassas olmasına şaşmamak lazım.

– Umarım, oğlum da bir gün eşine karşı beni müdafaa eder.

– Merak etme, edecektir... Eşinin ailesi ile iyi geçinmen çocukların için de çok mühim. Onlar çocuklarının babaannesini, dedesini, halasını, amcasını, akrabasını, yani zenginliğini. İyi günde kötü günde birbirlerine ihtiyaçları olacak. Bir şey olsa yine ilk onlar koşacaktır. Bu yüzden akrabalık bağlarını koparmamak ve güzel tutmak gerekir. Onlarla arasındaki her problem, dönüp dolaşıp yine seni üzecektir.

– Onlar benim arkamdan konuşuyorlarsa ne olacak? Eşim benden iyice soğumaz mı?

– Merak etme, ailesi seni kocana kötülüyor olsa bile, sen onlar için iyi şeyler söylediğinde eşin onların yanlışlarını daha açık olarak görür. Bu kendini müdafaadan çok daha iyidir. Ferhat, karım onları seviyor, onlar için iyi şeyler söylüyor, diye düşünüp seni onlara karşı kollayacaktır.

Bu yüzden başta konuştuğumuz gibi, eşin, annesinin bir hatasını söylese bile, sen hemen üzerine atlayıp “Haklısın, geçenlerde bana da şunu şunu yaptıydı.” diye şikâyetle başlama; yoksa eşin aniden annesini müdafaaya başlayabilir. O, ailesinden dert yandığında, iyi kötü bir şey söylemeden, yorum yapmadan sadece dinle. Başka zaman da fırsat buldukça onlar için iyi şeyler söyle. Onun ailesi ile ne kadar muhabbetli olursan, eşinin de sana karşı sevgi ve muhabbeti artar.

– “Kaynana pamuk ipliği olup raftan düşse gelinin başını yarar.” atasözündeki gibi, kayınvalidemin söylediği her söz bana batıyor.

Bunu bazen ben de çok açık fark ediyorum. Mesela geçenlerde annem “Kızım biraz tutumlu olun, para biriktirin de bir ev alın.” dedi. Ona “Haklısın anne, ama biz parayı bir türlü artıramıyoruz.” dedim. Birkaç gün sonra kayınvalidem de annemin sözlerine benzer bir şeyler söyledi, ona sinirlendim, “İşlerimize niye karışıyor, oğlunun parasını israf ettiğimi mi ima etmeye çalışıyor?” diye düşünüp kızdım.

– Zaten bütün mesele kayınvalidenin sözlerini dert etmekten, sözlerinin altında manalar aramaktan, her sözünü kötüye çekmekten kaynaklanıyor. Velev ki kayınvalidenin kötü niyetle söylediğine emin bile olsan, aldırış etme. Bunun için kendini de kocanı da mutsuz etme. Bir erkek için annesinin ve eşinin arasında kalmak gerçekten çok zor ve yıpratıcıdır.

– Bakın buna katlıyorum. İki kadın arasında kalmak erkek için zor olmalı.

– Bu haftaki ana fikri söylersek, eşinin ailesine saygı duymak, eşine saygı duymandır. Eşinin gözüne bu böyle görünür. Bu yüzden onlar yüzünden eşinle aranda anlaşmazlık çıkmasına müsaade etme, sana ters gelen davranışları olsa da onları idare et. Onlara karşı biraz siyasi davran, iki taraflı idare et. Bugüne kadar onlara karşı yaptığın hataların için özür dile, onlara hediyeler al, iltifat et, aranızda sevgi, muhabbet köprüleri kurmaya çalış. İyilikten zarar gören olmaz. İyiler mutlaka kazanır.

Yirminci Adım

– Eşini cezalandırmaya çalışma.

– Bunu da nerden çıkardınız? Onu cezalandırdığım falan yok. Ayrıca böyle bir şeyi istesem bile benim onu cezalandırmaya gücüm yeter mi?

– Yaradan, erkeklere açık güçler, kadınlara da gizli güçler vermiş. Erkekler hükûmetse, kadınlar gizli devlet. Yöneten erkekler, yönlendiren kadınlardır. Kadın güzel bir yönlendirme yolu bilmiyorsa, istekleri, beklentileri olmayınca ceza yolunu tutabilir.

– Başka kadınlar ne yapıyor, bilmiyorum; ama ben kocamı hiç cezalandırmaya çalışmadım.

– Mesele de burada zaten. Pek çok kadın yaptıklarının adına ceza demez, kendi kendine bile itiraf etmez. “O bana öyle davrandığı için, benim içimden de başka türlü davranmak gelmiyor.” der. Fakat çoğu zaman yaptığı, kocasını cezalandırmaktan başka bir şey değildir.

– Örnek verin o zaman, bakalım yapıyor muymuşum...

– Kocasını cezalandırmaya karar veren kadının yüzü gülmez: “Mutlu değilsem mutlu etmem...” mantığı...

Maddi hasar çıkarır, bardak tabak kırar.

Sebzenin, meyvenin en pahalısını alır. Saatlerce telefonla konuşur. Balıkmasa da televizyonu kapatmaz, elektrik borcu artsın diye. Çocuklara ters davranır. Çok kızgınsa, çocukları döver. Kendini temizliğe verir, evde gerekli gereksiz ne varsa atar. Diliyle döver. Laf çakar, iğneler, söylenir, kocasını onunla bununla kıyaslar.

Kocasını sinirlendirmek için elinden geleni yapar.

Çamaşırları vaktinde yıkatmaz, gerekli ütülerini yapmaz.

Kocasının ailesine ters davranır.

– Tamam, yeter... Evet, itiraf ediyorum, bunların bazısını yapıyorum ama hepsini yapmıyorum tabii ki. Ama onu cezalandırmak için değil sadece kendi kızgınlığımı gidermek için yapıyorum.

– Kadınlar yapılanları affetmediği zaman hataları kaydeder ve yüzlerce çeşit gizli cezalandırma metotlarıyla rahatlamaya çalışırlar. Cezalar kadının karakterine göre değişir, farklılaşır. Tabii sen de kendi karakterine uygun olanı yapıyorsundur.

– Bir arkadaşım da sürekli beddua eder kocasına.

– Bir gün cep telefonuma “İnşallah tekerin patlar, yolda kalırsın.” diye bir mesaj geldi. Bu mesajı bir kadın kocasına göndermiştir de yanlışlıkla bana gelmiştir diye tahmin ettim. Tahminim doğru çıktı.

– Ben beddua edemem, kıyamam Ferhat’a...

– Cezalar bu saydıklarımla sınırlı değil. En çok tatbik edilen cezalardan biri de kadının eşine kahvaltı hazırlamayı bırakmasıdır. Kadın kızgınlık duyduğu kocası için, sabah sıcacık yatağından kalkıp kahvaltı hazırlamak istemez. Uyanık olsa bile uyuyormuş numarasına yatar çoğu zaman.

– Kahvaltı hazırlamayan kadın sabah kocasını da uğurlayamaz.

– Zaten uğurlamak da istemez. Sabah uğurlamaz, akşam kapıda karşılamaz. Çok işi varmış da karşılayamamış havasına girer.

– Bunları yaparken gerçekten de onu cezalandırma niyeti ile yapmamıştım.

– Ben sana bunları yapıyorsun demedim Şirinciğim, herkes için konuşuyoruz.

– Yaptığım için üstüme aldım herhâlde.

– Çok bilinen cezalardan biri de kadının kocasına yatakta soğuk davranmasıdır.

– Yatakta ateşli kadın isteyen erkek de biraz gayret edip karısına iyi davransın, biraz kadın ruhundan anlasın, bir zahmet. Bir kadın da durup dururken bunları yapmıyor herhâlde. Kim bilir ne kadar inciniyor ki böyle davranıyor...

– Haklılık payın var tabii. Karı-koca arasındaki meseleler, çare bulmak için adım atılmayınca, bir dert yumağına dönüyor. Problemi kim fark ederse, diğerinin bir adım atmasını beklemeden derhâl ilk adımı atmalıdır. Mühim olan, arızayı fark etmek...

– Haklısınız. Ben sizinle bu mevzuyu konuşuncaya kadar yaptığımın bir cezalandırma olduğunu fark etmemiştim.

– Erkekler de çoğu zaman karısının onu cezalandırmaya çalıştığını fark etmez, yapılan davranışları karısının huysuzluğuna bağlar. Cezalandırdığının farkında olan hiçbir kadın da çıkıp “Seni cezalandırmak için yaptım...” demez tabii.

– Peki, sizce kadın kocasını cezalandırınca biraz rahatlıyor mu, yani işe yarıyor mu?

– Tabii ki hayır. “İntikam acı yenen bir yemektir.”

– “İntikam soğuk yenen bir yemektir.” değil miydi o sözün aslı?

– Ben, acı kelimesini daha çok yakıştırıyorum bu söze. Soğuk yenen yemek tatsız da olsa insanın karnını doyurur. Oysa acı yemek yakar. İntikam alan kendi de yanar, diye düşündüğüm için öyle söylüyorum. İntikam alan kadının kocasıyla arası iyice kötü olur ve mutsuzluğu kat kat artar. Kadın yüreğini soğutmaya çalışırken, kocasını kendinden soğutur.

– Kocasının açık gücüne karşı, kadın da gizli gücü kullanır, ama başarılı olamaz mı demek istiyorsunuz?

– Rabbimiz, biz kadınlara gizli gücü, kendimizi ve ailemizi mutsuz edelim, yanlış işlerde kullanalım diye vermemiş. Tam aksine, muhabbet ve güzellikler için vermiş. O zaman maksadına uygun kullanmak gerekiyor.

– “Affetmek, kişinin kendine yaptığı en büyük iyiliktir.” diye bir söz okumuştum.

– Çok doğru bir söz. Kin tutarak, intikam alarak hiç kimse mutlu olamaz. Evliliği bir bebeğe benzetebiliriz: Düşün ki bebeğiniz bir uçurumun kenarından aşağı düşmek üzere. İki tarafın da birbirine kızgınlığı var, bu yüzden, “Bebeği diğeri kurtarsın...” diye bekliyor. Veya biri bir adım atıyor, sonra bekliyor, diğeri de bir adım atsın diye. Bu bebek böyle kurtulur mu sence?

– Çok zor... Bu haftadan sonra gözüm kendi üzerimde de olacak. Farkında olmadan hatalar yaptığımı çok iyi fark ettim.

Yirmi Birinci Adım

– Ev işlerini ve temizliği abartma.

– Abartmaktan kastettiğiniz nedir?

– Gerekli olduğu kadar yap. Çok temiz olacağım diye akşama kadar iş yapıp eşyalara hizmet ederek kocana hizmet edemeyecek kadar yorulma.

– Bu söylediğiniz mümkün mü? Bugün hiç iş yapmayacağım diye kalkıp, akşama yorgunluktan ölmek üzere olduğum günler olur.

– Tabii ki sen istemesen de bazen iş, işi doğurur, çok yorulursun; ama bunu her gün yapıyorsan bir yanlışlık var demektir. Her gün kocanı yorgun bitkin karşılıyorsan, bir yerde hata yapıyorsun demektir.

– Çoğu kere yorgun oluyorum, işler bitmiyor.

– İşler mi bitmiyor, yoksa sen mi bitirmek istemiyorsun, evini görmeden bir şey söyleyemem ama evin büyük, işin çoksa bile, hiç olmazsa eşin gelmeden önce biraz uzanıp dinlenmeye çalış.

– Bunu yapabilir miyim, bilmiyorum, ama işleri Ferhat gelmeden bitirmeye çalışıyorum; çünkü Ferhat, yanında iş yapmamdan hoşlanmıyor.

– Erkekler yanlarında ev işi yapılmasından hoşlanmazlar. Erkek evinde dinlenmek, rahat etmek ister. Temizlik yapacağım diye eşini rahatsız etme.

– Erkekler de pek keyiflerine düşkünler! Hem yanlarında iş yapılmasın istiyorlar, hem de evi temiz tutmak için hiç gayret etmiyorlar. Hatta gayret etmeyi bırakın, benim o gün temizlik yaptığımı bildiği hâlde, Ferhat hiç düşünmeden rahat rahat evi kirletiyor.

– Ne yapsın, ev kirlenecek diye kendi evinde rahat edemesin mi? Sen biraz rahat ol.

– Bu bir rahatlık meselesi mi bilmiyorum, bazen sanki beni sinir etmek için kasıtlı yaptığını düşünüyorum. Defalarca, “Onu oraya koyma!” dediğim bir şeyi, yine canı istediği yere koyuyor.

– Kadınlar, erkeklerin sözleri ve hareketleri altında bir kasıt olduğu şüphesini çoğu zaman taşırlar. Oysa erkekler, çoğu kez, dikkat etmedikleri için veya küçük bir detay olarak görüp umursamadıkları için bir şeyi yaparlar yahut yapmazlar. Fakat çok fazla söylediyse, iş inada bindiyse onun için de yapıyor veya yapmıyor olabilir.

– Evet bazı meselelerde ciddi ciddi inatlaştık. En çok zoruma giden de ev işleriyle ben bu kadar yoruluyorum ama ona hiç ikram olmuyor. Sadece kendimi tüketiyorum.

– Temizlik muhakkak yapılacak tabii ki. Fakat erkekler daha temiz ve yorgun bir kadın yerine, biraz dağınık olsa da güler yüzlü ve neşeli bir kadını ona tercih ederler. Evde pislik olmadıkça, pırıl pırıl bir temizlik pek çok erkeğin çok da umurunda değildir. Sen evde saçını süpürge ederken, dışarıda pasaklı ama güler yüzlü bir kadın kocanı elinden alabilir. Kadınlığını temizlikle ispat etmeye çalışma.

– Sadece temizlik mi? Yemek yapmak da insanı yoruyor.

– Yemek meselesinde de mübalağa etme. Her gün saatlerce mutfakta kalma. Erkeğin gönlüne giden yol midesinden geçiyor sözünü boğazını çok seven bir adam uydurmuş olmalı. Elbette erkekler güzel yemeği severler, karısının onun sevdiği yemeği

yapmasından mutlu olurlar ama bu, gönüllerine giden yolun oradan geçtiğini göstermez.

– Ben o sözün gerçekliğine inanmıyorum zaten. Erkeğin gönlüne giden yol midesinden geçseydi Ferhat'ın beni başına taç etmesi gerekirdi. Yıllarım, mutfakta onun sevdiği yemekleri yaparak geçti.

– Yine yap ama abartmadan yap. Yaptığın yemekten çok onu nasıl sunacağını düşün. Çok yorularak sevdiği bir yemeği yapıp asık yüzle sunacağına, daha kolay, pratik bir yemek yap ama güler yüzle ve sevgiyle sun. O daha kıymetli olacaktır.

– Tamam, bu haftaki adımı da beklemeden atacağım ve dediklerinizi hemen yapmaya başlayacağım. Yemek ve ev işlerinde artık mübalağa yok. Oh be!

Yirmi İkinci Adım

*– Dışarıdaki hayatla evlilik hayatını
birbirinden ayır.*

– Bunu hangi manada söylüyorsunuz?

– Dışarıdaki seni ve içerdeki seni ayır.

– Bu mümkün mü?

– Zaten pek çok insan yapıyor da tersini yapıyor. Bakıyorsun, dışarıda herkese karşı kibar olan insan, evinde tam tersi olabiliyor. Oysa insan, hayatını paylaştığı ailesine, sevdiği insanlara, eşine, çocuklarına karşı herkesten daha iyi olmalı.

– El iyisi olmamak lazım diyorsunuz.

– Evet. El iyisi olmaktan önce, ev iyisi olalım. Tabii ele de iyi olmak güzel; fakat ele bir iyiysek evde iki kat iyi olalım. Karakterimizdeki fazlalıkları evimizde törpüleyelim.

– Bu nasıl olacak? Mesela ben çocukluğumdan beri haksızlığa tahammül edemem. Bir yerde haksızlık gördüğüm zaman, hemen müdahale eder, mazluma yardımcı olmaya çalışırım. Kendime de haksızlık ettirmem. Ferhat'ın da bana veya başkalarına haksızlık ettiğini görürsem, dayanamayıp söylüyorum.

– Haksızlığa müdahale etmen güzel; ama bunu evinde yapma. O huyunu kapının dışında bırak. Sevdiklerinle ayrı bir dünya kur. O dünyanın kanunları dışarısı ile aynı olmasın, olmaması da lazım zaten. Evinde mutlu olman, haklı olmaktan daha değerlidir. Diyelim ki eşinle tartıştın ve tartışmayı sen kazandın. Eşin en son “Tamam, sen haklısın...” dedi, suratını buz gibi astı oturdu. Şimdi sen kazanmış mı oldun, kaybetmiş mi oldun?

– Kaybetmişim gibi görünüyor.

– Gördüğüm kadarıyla ciddi bir insansın, iyi güzel; bir kadına evi dışında ciddiyet yakışır. Fakat evinde olabildiğince rahat olmalısın. Sevimli ol, çocuklaş, cilveli ol, işveli ol, masum ol, kadın ol... Bir kadın gerçekten isterse bunların hepsi olabilir. Allah kadına rol kabiliyeti vermiş. Ve kadın her rolü oynayacak kadar cin, oynadığı rollere kendini kaptıracak kadar da saftır.

– Sizce bunları yapabilir miyim?

– Evinde gurur yeleğinden soyunursan, her kıyafet üzerine uyar. “Kadının mizacı giydiği elbise ile değişir.” diye bir söz okumuştum. Doğru bir söz olduğunu deneyip görebilirsin. Her gün eşofmanlarınla kocanı karşılasan yorgun ev kadını modundan hiç çıkamazsın. Arada bir farklı şekillerde giyin.

– Nasıl yani?

– Arada bir farklı kimliklere bürünebilirsin. Tabii, konuşmanı ve kıyafetini de ona göre ayarlamalısın.

Mesela bir gün saf köylü kızı ol, bir gün vamp kadın ol, bir gün hayattan bıkmış ev kadını ol. En yorgun olduğun gün giyin eşofmanını, bütün şikâyetlerini o gün dök, kurtul. Bir gün her şeyden mutlu olan pozitif sevgi çiçeği ol, bir gün mahallenin numaracı kızı ol, Ferhat’ı tavlamaaya çalış, saçlarını örgü yap veya genç bir kızın yapacağı gibi tokayla tuttur.

– Her gün bir kılığa girmeye çalışmak yorucu olmaz mı?

– Her gün olması şart değil ama her gün yapsan da yorucu olmaz. Bir dene, eğlenceli bulacağına eminim. Bu roller seni de eşini

de günlük sıkıntılarınızdan uzaklaştıracaktır. Hem de kocan o gün seni hangi kılıkta bulacağı merakıyla ve keyfiyle eve gelecektir.

– Hadi diyelim, ben bu dediklerinizi yaptım. Çocukların diline düşerim, dalga geçerler.

– Gurur yeleğini çıkarınadıkça bunların hiçbirini yapamazsın tabii. Yoksa çocuklar bayılırlar oyunlara. Onları da bu oyuna katabilirsin. Mesela köylü kızı olduğun gün şalvarını, güllü kazağını giy, yemeğini ona göre pişir. Bulgur pilavı, çorba, salata yap. Oturup yer sofrasında yiyin. “Gelin yavrularım, kuzucuklarım!” diye onları sofraya topla. Nükteli konuşman onların hoşuna gider.

– Ya vamp kadın olunca ne olacak?

– Bugün ben bakımlı, havalı kadın günümdeyim, dersin. Bak, kızın sana nasıl daha havalı olabileceğin hususunda yardımcı bile olacaktır.

– Ben en çok hayattan bıkmış ev kadını rolünü tuttum.

– Alıştığın bir rol olduğu için olmasın... O gün istediğin kadar şikâyet et, işleri yorgunum diye onların üstüne yık, onlara yaptır. Bu değişik rollerle çocuklarına söyleyemediğin, yaptıramadığın şeyleri de yaptırabilirsin. İnsanlar evlerine girmek istemiyor, evlerinden de birbirlerinden de sıkılıyorlar. Televizyonda iki espri görseler akılları gidiyor, mutlu oluyorlar, o esprileri neden kendi aranızda yapmayasınız?

– Doğru söylüyorsunuz. Ben çoğu zaman kendimden sıkılıyorum. Bu hafta söylediklerinizin ne kadarını başarabilirim bilmiyorum; ama yapmak için gayret sarf edeceğim.

– Bir tıp profesörü diyor ki: “Mutlu ve coşkuluymuş gibi davranın. Davranışlar ruh gücümüze yardım eder. Eğer bir insan gerçekte o duyguları hissetmese bile, yüz hatlarını o duygularını hissettiği zamanki hâle getirirse, vücudu, gerçekte o duyguları hissediyormuş gibi bir tepki verir. Kalp atışı ve kan basıncı o hâle uyar. Kaşını çatarsan vücudun gerçekten can sıkıcı bir şey varmış gibi tepki verir.

Bu yüzden gülümsemek için kendimizi zorlamalıyız. Gülümsemekten daha çarpıcı bir kozmetik yoktur.

Yirmi Üçüncü Adım

– Geçmişe takılma.

– Günü yaşa diyorsunuz yani?

– Evet. İnsanın en büyük düşmanı kendisidir. Geçmiş, adı üstünde, geçmiş olmalı ama pek çok insan geçmişi bir türlü geçmiş yapamıyor. Eğer geçmişi geride bırakamazsak o günümüzü hem bugünümüzü hem de geleceğimizi mahveder.

– Ama yaşadığımız kötü anları unutmak hiç kolay değil.

– Haklısın, zaten ben geçmişi unutamam demiyorum, geride bırakmam diyorum. Bu da ancak affetmekle mümkündür. Eşinle bu güne kadar seni kıran, inciten ne yaşadysan, yaşamış ol, eşine kin tutma.

– Bu kin tutmak mı bilmiyorum ama Ferhat’la ne zaman kavga etsek, tanıştığımız günden bugüne beni üzdüğü ne kadar an, tartışma varsa hepsi gözümün önüne geliyor.

– Sadece gözünün önüne mi geliyor?

– Hayır, çoğu zaman dilimden de dökülüyor. Bazen kendi kendime de şaşıyorum, nelerle neleri karıştırdım diye. Mesela Ferhat akşam eve geç geldi diyelim, geç gelmesi üzerine başlayan tartışmada,

bir bakıyorum ortaya fırlattığı çoraplara gelmişim, ailesinden çıkmışım. Bugün yaşadığımız bir tatsızlık yüzünden başlayan kavgaya, on yıl öncesi yaşadığımız bir hadiseyi hatırlamam yüzünden, şiddetlenebiliyor. Ferhat da “Geçmişi unut!” deyip bana kızıyor.

– Erkeklerin geçmişle pek fazla işleri yoktur. Geçmiş, kadınların yanında kıymetlidir. Kadınlar geçmişte ne kadar kötü hatıra varsa, çok değerli bir hazineymiş gibi hafıza sandığında saklarlar. Ve o hatıraların tozlanmasına da asla izin verilmez. Her fırsatta çıkarıp çıkarıp tozu alınır. Ne var ki geçmişin tozunu alanlar fark etmeden bugünü kirletmiş olurlar.

– Benim sandığım da oldukça dolu.

– Geçmişi hatırlamak, seni üzmekten başka bir işe yaramaz. Yapılan bir araştırmaya göre kadınlar geçmişi hatırlayınca o günlere ait bir bilginin yanında, o günlerde yaşadıkları duygular da canlanıyormuş. O gün ne kadar kırıldıysan, üzüldüysen, acı çektiysen, onları hatırladığında yeniden yaşıyormuş gibi üzülüp kırılıyor veya öfkeleniyormuşsun.

– Zaten ben kötü hatıraları hatırlayınca hep ağlarım.

– İşte bu sebepten dolayı, kadınların geçmişi az hatırlamaları önce kendi iyilikleri için gereklidir. Geçmişte seni üzen kişi; yaptığı hareketle seni bir kez üzdüyse, sen her hatırladığında kendini defalarca üzüyorsun.

– Böyle bakınca, esas kötülüğü kendime ben yapıyorum gibi duruyor.

– Başta da söylediğim gibi, insanın en büyük düşmanı kendisidir. İnsanlar ve olan-bitenler, biz izin verdiğimiz kadar bizi üzer. Aynı hadiseyi yaşayan binlerce insan, bu olan-bitenlere dair, zihinlerinde ve ruhlarında farklı farklı izler taşır.

– Sandığın kapağını mümkün olduğunca açmamak gerekiyor o zaman.

– Bunun için de hatıraları sandığa kirli koymaman gerekiyor. Af-

fetmiş ve temizlemiş olarak koyarsan, çıkarıp tozunu alma ihtiyacın olmaz. Hatıralar kirli kaldığı için seni rahatsız ediyor.

– En kısa zamanda hafıza sandığımda iyi bir temizlik yapmam gerekiyor. Düşünüyorum da evi temizlemeye kendimi o kadar kattırmışım ki kendi içimi çöpe çevirmişim. Bu haftadan sonra artık temizliğin manası benim için değişti.

Yirmi Dördüncü Adım

– Mutluluğunu, eşinin üstüne yükleme.

Bu erkek için büyük bir yükür. Pek çok evli kadında, “Kocam bana istediğim gibi iyi davransa ben mutlu olurum.” düşüncesi vardır.

– Bu düşüncede bir haklılık payı yok mu?

– Bir parça haklılık payı var. Kadının kocası ile arası iyiyse, tabii ki mutlu olur; kötü olduğunda da mutsuz olur. İnsanın eşiyle münasebetleri, hayatını mutlaka şekillendirir; ama hayatta başımıza gelen her şeyin sebebi eşimiz değildir. Belki asıl hata eden sensin. Mutluluğunun perde gerisinde yalnızca kocanı görürsen, mutsuzluğunda da aynı mantığı kullanırsın ve kocana kızgınlık duymaya başlarsın. Ve aranız daha da bozulur.

– İşlerim ters gittiğinde –Ferhat’la hiç alakası olmasa bile– aklıma önce o geliyor ve bir bahane bulup ona kızıyorum. Mutlu bir kadın olsam belki işlerim de ters gitmeyecek diye düşündüğüm çok oldu.

– Kadın mutluluğunu kocasına bağladığında erkek de huzursuz olur. O da karısına kızgınlık duyar.

– O niye kızgınlık duyuyor?

– Bu çok ağır bir yük. İçindeki mumu sen söndürürsen hiç kimse yakamaz. Hayatının bütün mesuliyetlerini –ağır da olsa– kendin yüklenmelisin. İnsanın eşi mutlaka çok değerlidir ama koca ile de kafayı bozmamak lazım.

– Sizce ben de kocayla kafayı bozan kadınlardan mıyım, bilmiyorum; ama Ferhat’la aram kötüyse bütün gün temizlik yaparken, yemek yaparken, aklımda hep o oluyor. Akşamki veya sabahki tartışma bütün gün beynimde dönüp duruyor. İşin en kötüsü de ben bütün gün kendimi yiyip bitirdiğim olayın akşamı Ferhat, eve geldiğinde hiçbir şey yokmuş gibi davranıyor, bazen tartıştığımızı bile unutmış oluyor. Buna inanamıyorum. Adam işe gidiyor ve her şeyi unutuyor.

– İyi ki erkekler de kadınlar gibi değil, iyi ki unutuyorlar. Bunun pek çok faydası var. Düşünsene, bütün erkekler iş yerinde gün boyu eşleriyle aralarındaki problemleri düşünüyor olsalar, sinirli sinirli veya dalgın dalgın iş yapsalar, dünya ne hâle gelirdi. Veya eşin de senin gibi geçmiş biriktirip sürekli sana hatırlatıyor olsa hayat çekilmez olurdu. Belki bunlar içindir ki onlar küçük şeylere karşı hassas ve detaycı yaratılmamış.

– Evlilik problemleri küçük şeyler değil ki!

– Aslında çoğu küçük şeyler. Meseleyi büyüten bizleriz. Bir problem olduğunda onun üzerinde değil çaresi üzerinde düşünmelisin. Mutluluğunu kocanın üzerine atıp, ilk adımı ondan bekleemelisin. Özür dilesin, aramızı düzeltmek için o adım atsın diye beklemek seni pasifleştirir ve mutsuz etmekten başka bir işe yaramaz. Evlilik yıldönümümüzü hatırlamıyorsa, ben asla hatırlatmam, kendi hatırlarsa bir manası var, diye düşünmek sevgiyi değil gururu gösterir. Harekette bereket vardır. Bekleme, mutluluğun için sen adım at.

– Tamam, gayret edeceğim.

– Yine bir fıkra ile bitirelim. Hayatında her şeyden şikâyet eden

bir adam varmış. Bir yıl bahçesindeki ağaçlar çok güzel meyve vermiş. Komşusu: “Bu yıl keyfin yerinde olmalı. Ağaçların dalları meyvelerle dolu.” demiş. Adam: “Pek fena değil; ama bu yıl da hayvanlara yem olarak verinem gereken çürük elmalar yok, o beni üzüyor.” demiş.

Mutsuz olmak için sebepler bulma.

Yirmi Beşinci Adım

– *Erkek dili “Netçe”yi öğren.*

– Zor bir dil midir?

– Çok kolay bir dil. Biz kadınların dili “Bükçe” gibi konuşurken imalar, eğip bükmeler falan yoktur. Gayet net, açık ve düz bir dildir.

– O zaman öğrenecek bir şey yok.

– Tabii ki var. Kadın ile erkek arasındaki yaradılış farklarından birisi de iki cinsin konuşma dillerinin farklılığıdır. Beyinler farklı çalışınca, hâliyle dilden dökülenler de farklı oluyor. Erkek dili kolaydır; ama biz kadınlar düz yolda yürümeye alışkın olmadığımız için sürekli sapaklar bulmaya çalışırız.

– Nasıl yani?

– Mesela sofrada kocan sana “Ekmeği getirir misin?” dediğinde sadece ekmeği getirmeni istiyordur. Sofraya ekmeği getirmeyi unuttuğun için beceriksiz bir kadın olduğunu ima etmeye çalışmıyordur. Veya saçın dökülüyor diyorsa, sadece saçının döküldüğünü söylüyordur, “Kel kalırsan seni sevmem...” demek istemiyordur.

– Emin misiniz? Onlar hiçbir şey ima etmezler mi?

– Erkekler biz kadınlar gibi ima, mesaj veya kıssa anlatıp hisse bulma metodunu pek kullanmazlar. Erkek fitratına aykırıdır.

– Erkekler kıssa anlatmak yerine, hisseyi suratında patlatır diyor-sunuz yani.

– Evet, öyle de diyebiliriz. Bazen kırıcı olabiliyorlar ama kadınlar gibi kurnazlık yönleri pek fazla olmadığı için ve az kelime ile konuşmayı sevdiklerinden dolayı dolambaçlı yollara girmek istemiyorlar. Erkekler de dolambaçlı yollarda olsalardı, emin ol, kadın-erkek hiç anlaşılamazlardı. Tabii, dünya da yaşanmaz olurdu.

– Netçe’yi öğrenmemin kadınlara ne faydası olacak?

– Kadınlar “Netçe”yi öğrensinler ki erkeklerin her sözünün altından bir mana çıkarmaya çalışmasınlar, alınganlık etmesinler. Erkeklerle konuşurken net olmaya çalışsınlar. Onların anlamasını beklemek yerine, açıkça söylesinler. Kadınlar kırıldıkları zaman neye kırıldıklarını bile söylemiyorlar, erkeğin anlamasını bekliyorlar, anlamazsa da surat asıyorlar. Böyle olunca, erkekler de ne yapacaklarını şaşıyorlar.

– Ama erkekler de, azıcık da dolambaçlı yollara girsinler. Düz düz de gitmez ki hayat. Her şeyi dan dan söyleyip kalbimizi kırmassınlar. Onlar da “kadın dilini” öğrensinler.

– Kadın dili “Bükçe” hikâyesini yazdıktan sonra beklemediğim kadar çok teşekkür aldım erkeklerden. Bu kadar takdir edeceklerini düşünmemiştim. Demek ki erkekler de kadınları doğru tanımak ve ona göre davranmak istiyorlar. Belki de bugüne kadar hata bizdeydi; kadınları onlara, olduğu gibi tanıtmadığımız için...

– Aslında dünyadaki en güzel şey kadın ve erkeğin sağlıklı diyaloglar kurması değil mi? Çünkü dünya kadın ve erkeğin üzerine kurulu. Fakat maalesef ki birtakım temel bilgileri öğrenmeden bir arada yaşamaya başlıyoruz. Sonra da üç günde aşkı, beş günde sevgiyi kaybediyoruz.

– Her şeyin bir ilmi vardır. Sevmenin de bir ilmi var tabii ki. Seven gönül, sevgiyi yaşatan akıldır. Sevgi gönülden doğar, akıldan beslenir, büyür. Akıl sevgiyi beslemezse o sevgi kısa zamanda ölürl gider.

- Sevgi deyince sadece gönül işi olarak düşünmüştüm hep.
- Bütün hata da burada zaten. Sevgiyi gönlün üstüne yıkmak, yeni doğan bebeği kendi başına büyüsün diye ortada bırakmak gibidir.
- Akıl ne zaman devreye girecek?
- Sevdiğini uzaktan seveceksen akla hiç ihtiyacın yok. Sev platonik platonik. Ne zaman ki bir araya gelmeye başladsın, sözler ve davranışlar karşı karşıya geldi, aklın hemen devreye girmesi lazım. Evlilikte gönül ve aklın işbirliği şart. Gönül ve akıl el ele verirse sevgi hiç azalmaz, gün geçtikçe artar.
- Sevgiyi kaybetmemek lazım.
- Sevdiğin neden hoşlanır, neden hoşlanmaz, nasıl mutlu olur, neye kızar, niçin kırılır, onun için ne yapman lazım? Sor soruları, bul cevabı, yap hizmeti; bakalım sevgi ölüyor mu?
- “Ne, nasıl, neden, niçin”leri sıralayınca sevginin akla neden ihtiyacı olduğu daha iyi ortaya çıktı.
- Gönül bencildir, sadece kendini düşünür. Sevdiğine kavuşmayı isterken de kendini düşünür. Kavuşup mutlu olayım ister. Gönülün bu bencillikten kurtulması için, aklın yol göstericiliğine ihtiyacı vardır. Ancak akıl yardım ettiğinde, sevdiğini düşünmeye başlar.
- Tamam, bu bilgilerden sonra erkek dili “Netçe”yi öğrenmeyi daha çok istiyorum. Başka kanunları var mı?
- Var: Erkekler soru sorulmasını ve soru sormayı sevmezler. Biz kadınlar soru sormayı severiz. Soru sormayı çoğu zaman amaç dışı kullanırız. Bizim için cevabın pek bir manası yoktur. Kadınlar karşıdaki ile alakadar olduğunu göstermek, biriyle tanışmak, sohbet başlatmak gibi farklı sebeplerle soru sorarlar. Erkekler ise soru sorulduğu zaman kendini hesaba çekiliyormuş gibi veya işlerine burun sokuluyormuş gibi hissederler. Doğru düzgün cevap vermezler.
- Haklısınız. Ben de akşam evde sohbet muhabbet edelim diye Ferhat’a soru sorarım. O da doğru düzgün cevap vermez, konuşmak

istemiyor diye benim de canım sıkılır. Demek ki erkekleri konuşturmanın yolu soru sormak değilmiş.

– “Netçe”nin bir başka kanunu da şudur: Erkekler “hayır” kelimesini gerçekten bir şeyi istemedikleri zaman kullanırlar, “evet” karşılığını da bir şeyi istedikleri zaman kullanırlar. Biliyorsun, biz kadınlar bazen nazlanmak için, istediğimiz bir şeye “evet” dememiz gerektiği hâlde “hayır” deriz. Bekleriz ki karşımızdaki anlasın, ısrar etsin, ondan sonra “evet” diyelim. Erkekler bu yolu kullanmazlar. Bir erkek “hayır” diyorsa üstüne gidip, ısrar edip zorla yaptırmaya çalışmamak lazım.

– Bunu öğrendiğim iyi oldu.

– Netçe’nin başka bir kanunu: Erkekler, emir cümlelerini sevmeyiz. Hele bir kadın emir cümleleri ile ondan bir şey istiyorsa, hükmedilmeye çalışıldığını düşünür ve yapacağı bir şeyse bile direnebilir.

– Emir cümleleri kurduğumda Ferhat’la hep çatışıyoruz.

– Netçe’de erkekler yardım istemeyi ve istemedikçe yardım teklif edilmesini sevmeyiz. Kadınlar ise yardım istemekten çekinmezler ve yardım teklif etmeyi de pek severler.

– Bunun için mi bir adres ararken Ferhat birilerine sormak yerine, kendim bulacağım, diye dolanıp duruyor? Ben “Dur bir soralım!” dediğimde hiç dinlemediği gibi bir de sinirleniyor.

– Evet. Erkekler mücadeleyi ve başarmayı severler. Yardım istemeyi de zayıflık olarak görürler. Bu yüzden çok zorda kalmadıkça yardım istemezler. Mesela eşin araba kullanırken, yanında sessizce otur ve gezintiye çıktığını hayal et. Sus ki tatsızlık çıkmasın. Biraz dolansanız da o nasıl olsa halleder. Tabii bu mesele sadece araba kullanmaya mahsus değil. Onu üzgün gördüğünde de hemen “Ne yapabilirim?” diye yardım teklif etme. Onun yanında ol ve başara-
cağına inan, yeter. Ondan daha akıllı ve güçlü görünmeye çalışma. Her zaman ona ihtiyacın olduğunu hissettir.

– Erkekler otoriter kadını da ezik kadını da sevmezler, diye okumuştum bir yerde.

– Çok doğru. Erkekler kadının kadınsılığını ve yumuşaklığını seviyorlar. Yumuşaklık ile eziklik arasında çok fark vardır.

– Güçlü görünmemek demek, ezik olmayı getirmiyor yani.

– Aynen öyle. “Netçe”deki bir kanuna göre erkekler, dert anlatmayı ve hatalarını konuşmayı sevmezler. Biz kadınlar dert anlatmayı severiz, hatalarımızı anlatmaktan gocunmayız, hatta çoğu zaman gülererek anlatırız. Oysa erkekler geçmişte yaptıkları bir hatanın hatırlatılmasından bile hiç hoşlanmazlar.

– Netçe’de en kıymetli sözler nedir?

– Takdir cümleleri tabii ki. Erkek küçücük bir şey de yapmış olsa takdir edilmekten çok hoşlanır. Takdir edildikçe, teşekkür edildikçe daha çok yapmak isteği duyar. Tenkit edildikçe ve suçlandıkça da yaptıklarını bırakır, yapacaklarını yapmaz ve kadından uzaklaşır. Böyle hâllerde erkek, bazen bilerek bazen de farkına varmadan, kendinin kıymetini bilecek, takdir edecek başka bir kadın aramaya başlar.

– Ne çok hata yapıyormuşum meğer! Kendimi ve etrafımdaki arkadaşlarımı düşünüyorum da bütün yaptığımız, kocalarımızı tenkit etmek. Şunu yapmıyorsun, bunu yapmıyorsun, şunu yap, bunu yap...

– Her erkek, sevdiği kadının kahramanı olmak ister. Hiçbir kahraman da hatalarının sayılıp, burnunun yere düşürülmesinden hoşlanmaz. Erkekler zaten hatalarının çoğu zaman farkındadırlar, bilmedikleri için değil yapmak istemedikleri için yapmazlar. Fakat takdir edilen erkek yapmadığı pek çok şeyi yapmaya başlar.

– Biz kadınlar da, erkekler istediklerimizi yapmayınca, bilmiyor veya unutuyor diye sürekli öğretmeye çalışıp tekrar ediyoruz.

– Netçe’de tekrar kelimeler en berbat kelimelerdir. Erkekler kadınların onlara sürekli bir şeyi hatırlatmalarından nefret ederler. Bir şeyi çok söyleyen kadına dırdırcı gözüyle bakarlar.

– Anladım, yapılmayanın üzerinde duramayacağız, yapılanları görüp takdir edeceğiz.

– Her erkekkendini dünyanın en yakışıklı, yakışıklı değilse de en çekici erkeklerinden biri zanneder. En güçlü ve en akıllı olduğuna da inanır. Kadın ise “Sen zannettiğin gibi değilsin...” diye tam aksini ispat etmeye çalışırsa, o kadın o erkek için bitmiş demektir. Eğer mecburen devam etmesi gereken bir evliliğin içindelerse erkek kadına ya ölü muamelesi yapar ya da aptal muamelesi. Çünkü ancak ya bir aptal ya da bir ölü onun gibi bir adamın kıymetini bilmez.

– Erkekler takdir edildikçe şımarırmazlar mı?

– Hayır. Erkekler takdir edildikçe gayrete gelirler. Kadın erkeğe kendini iyi hissettirmelidir. Kadın “Senin gibi biriyle evli olduğum için ben çok şanslıyım...” gibi cümlelerle veya “Evimin güneşi, hayatımın manası, yiğidim, erkeğim!” gibi hitaplarla erkeğin kulağından kalbine halat atarsa onu kendine sıkıca bağlayabilir.

– Ben de tam aksi “Nerden düştüm senin gibi adama?” havalarında davranıyorum kocama. Sizi dinledikçe yaptığım hataları çok iyi fark ettim.

– Sevgi emek ister, sevgili muhabbet etmek ister. Muhabbete de hizmet gerek. Muhabbeti istiyorsun sevdiğine adım adım yaklaş, onun adımlarını saymadan ve beklemeden.

Ona hizmet et. Elinle, ayağınla, dilinle, gözünle, kulağınla, aklınla ve tabii ki gönlünle...

Bunun için de muhabbet yolundaki taşların farkında olup onları kaldırmamız lazım.

– Sayenizde epey bir taş gördüm ve yoldan kaldırmaya başladım. Bazıları ağır geldi ama vazgeçmeyeceğim.

– Evdeki kahramandan yardım iste. Hatalarını gördüğünü samimiyetle ona itiraf edersen sana seve seve yardım edecektir.

– Tamam, teşekkür ederim.

– Seninle görüşmemiz bitti. Muhabbetin bol olsun.

Ferhat'la On Beş Adım

– Size her şeyden evvel teşekkür etmek istiyorum, diye söze başladı Ferhat.

Biraz heyecanlı gibiydi.

– Şirin’de çok büyük değişiklikler var. Açıkça söyleyeyim, size Şirin’in ısrarı ile geldim. Bir şeylerin değişeceğine dair pek ümidim yoktu. Bir zamanlar onun aşkından dağları bile deleceğime inanmıştım ama artık bizim için bu evliliğin sonu görünmeye başlamıştı. Onu artık sevmediğimi düşünüyordum; ama gördüm ki aşk ateşim sönmemiş, sadece küllenmiş. Muhabbet adımları ile aşk ateşimizi yeniden tutuşturduk.

– Çok sevindim.

– Şirin’deki değişime inanamıyorum. Ben de muhabbet için atmam gereken adımlara hazırım.

– Tamam, başlayalım o zaman.

Yirmi Altıncı Adım

– Eşinin değerli olduğunu ona hissettir.

– Buraya gelirken ilk adımı tahmin etmeye çalıştım. Kadınlar için sevildiğini bilmek çok değerli olduğu için “Sevgini göster...” diye başlayacağınızı düşünmüştüm. “Değerli hissettirmek” ile başlamanız beni şaşırttı.

– Değer verildiğini bilmek, hem kadınların hem erkeklerin en büyük hissi ihtiyacıdır. Sen ona değerli olduğunu hissettirirsen, o sevildiğine inanır. Günümüzde kadın hareketleri yüzünden kadınlar üzerinde büyük bir değersizlik baskısı var. Kadın-erkek ilişkilerinde problemin kaynağı bu olduğuna göre çözüme de buradan başlamak gerekir, diye düşünüyorum. Bu baskının oluşmasında erkeklerin kendi hatalarını görmeleri gerekir.

– Ne gibi hatalar bunlar?

– Birincisi, erkekler dünyasında yüzyıllardan beri devam edip gelen bir “kadınları hor görme” hatası var. Büyük görünen işleri kendileri yaptıkları için, küçük görünen işleri yapan kadınları da küçük görüyorlar. Aslında o küçük gibi görünen işler yapılmasa, büyük işler hiç yapılamaz. Belki feminizmin kadınlar tarafından bu ka-

dar rağbet görmesinin sebebi, büyük işler yaparak erkeğin gözünde değerli olma duygusuydu. Yol yanlıştı, usul yanlıştı ama değersizlik duygusu da çekilir gibi değildi.

– Kadınların feminist olmasına biz erkekler mi sebep olduk yani?

– Sebeplerin en büyüğü olduğunuz muhakkak... Erkeklerin yanılma noktası kadınları mühimsememeleri oldu. Şu hayat kuşunun kanatları erkekse, boynu kadındır. Kanatları olmayan kuş uçamaz; ama boynu kırılan kuş da yaşayamaz. Çok da bir işe yaramıyor gibi görünen boyun, aslında, kuşun hayat bağıdır. Fakat erkekler kendilerini hayata bağlayan boynu hor görüp, ona kuyruk muamelesi yaptılar. Boynu incittiler. Şimdi boyun intikamını alıyor. Erkek milletini sersemletmiş hâldeler. Fakat ne boyun mutlu ne de kanatlar.

– Bu meseleyi hiç böyle düşünmemiştim.

– Erkeklerin ikinci hatası: Feminizm ve romantizm gibi farklı kollardan hızla yayılan kadın hareketlerini pek ciddiye almadılar. Yine bunun temelinde de erkeklerin kadınları pek ciddiye almayışları var. Başlangıçta bu cereyanları bir kadın yaygarası olarak görüp kaale almadılar. Velhasıl erkekler feminizm ve romantizm hareketleri karşısında başlarına gelene şaşakaldılar. Her taraftan bir bombardımana tutuldular.

– Gerçekten de biz erkekler üzerinde çok büyük bir baskı var. Romantizmden nefret ediyorum. Karımın romantizm merakı yüzünden kendimi, kaba şaba bir dağ adamı gibi görüyorum. İçimden romantik olmak da gelmiyor.

– Romantizm akımı başlayana kadar, erkeklerin duygularını göstermeleri hususunda kadınların içten gelen bir istekleri olsa bile, ümitleri yoktu. Erkekleri olduğu gibi kabul etmişlerdi. Fakat romantizm cereyanından sonra kadınlar, artık açıkça istemeye ve beklemeye başladılar. Duygularına karşılık, erkeklerin duygularını görmek istediler. Erkekler tarafından anlaşılmak ve sevilmek istediler. Erkeklerden bekledikleri davranışları göremeyince de mutsuz olmaya başladılar.

– Ve tabii bizi de mutsuz ettiler.

– Aslında romantizm erkekler için biraz gerekliydi. Çünkü bizim kültürümüzde erkekler yetiştirilirken insan olmaktan çok, erkek olmak ön plana çıkarılıyor ve erkeklere insani yönleri olan duygularını bastırmaları, gizlemeleri öğretiliyor.

– Eskiden erkeğin başkalarının yanında çocuğunu sevmesi, kucağına alıp öpmesi karısı ile yan yana oturması ayıptı. Hele başka birine karısını sevdiğini söylemesi hepten ayıp ve zayıflık olarak görülürdü. O zaman benim Şirin’e duyduğum aşkı bile kınamışlardı.

– Bu yüzden bir parça romantizm gerekliydi. Duygularını gösteremeyen erkeklere bir kapı açıldı ve kadın ruhunu anlamaya başladılar. Fakat gazeteler, dergiler, televizyon bununla yetinmedi. Baktılar ki rağbet çok, her gün bu meseleye dair bir şeyler yazılıp çizildi. Tabii, bu arada kötü niyetliler de boş durmadılar, zehirlerini kustular. Gerekli-gereksiz bilgiler birbirine karıştı.

– Biz erkekler kültürün katılığı taş fırın erkeklik ile romantizmin yumuşaklığı layt erkek arasında bocaladık kaldık.

– Kadınların da erkeklerin de kafası karışmış olunca hâliyle evliliklerde çok sıkıntılar yaşanmaya başladı.

Bunun için ilk adıma “değer vermek” olarak başladım. Bana kadınlardan gelen en büyük şikâyet de bu yönde. “Eşim bana değer vermiyor, televizyonu, koltuğu, kanepesi bile benden kıymetli, eşi olacağıma keşke elinde TV kumandası olsaydım!” diyenler oldu. O hâlde bir erkeğin en çok dikkat etmesi gereken husus, eşine değer verdiğini hissettirmesidir.

– Peki, ona değerli olduğunu hissettirmem için ne yapmam gerekiyor?

– Bunu bu hafta konuşamayız. Bir haftaya sığacak bir mesele değil. Bundan sonraki haftalarda atılacak adımlar, erkeğin kadına onu nasıl değerli hissettireceğini anlatan adımlar olacak diyebilirim sadece.

Yirmi Yedinci Adım

– Vazifelerini yerine getir.

– Elimden geldiği kadar yaptığımı düşünüyorum.

– Bir örnek üzerinden konuşmak için sana bazı sorular soracağım. Mesela, sen bir çiftçisin ve yaşadığın yere uzak bir yerden bir çiftlik satın aldın. Toprağında ürün yetiştireceksin. Önce ne yaparsın?

Ferhat gözleri yerde, bir müddet sustu. Sonra yavaş yavaş konuşmaya başladı:

– İlk önce bu sahada pek çok araştırma yapar, bilgi toplarım: Çiftliğin olduğu yerin iklimi hakkında bilgi sahibi olmam lazım; hangi ürünü dikeceğime karar vermem için... Önce dış şartlara bakarım yani.

– Epey bilgi gerekli diyorsun.

– Evet. Sonra hangi ürünü yetiştireceğim hususunda karar vermek için toprağı tanımam lazım. Bir toprakta her ürün yetişmez. O toprakta yetişen en iyi ürünü seçerim. Bu bir çiçek de olabilir mercimek de. Bu kararı toprağa bakarak veririm.

– Kararını verdin, ürünü seçtin, ürününe göre ekimi-dikimi yaptın, bıraktın. Sonra ne yaparsın, ürün vermesini mi beklersin?

– Olur mu öyle hemen ürün? Sürekli uğraşmak lazım. Toprağın bakımını yapmak lazım, yabancı otlar çıkarsa onları temizlemek lazım, suyunu gerektiği kadar düzenli şekilde vermek lazım.

– Bunları da yaptın, iyi bir ürün aldın. Bir sonraki ürün için aynı işleri yeniden mi yaparsın, yoksa bir kere ürün aldım, yine verecektir diye oturup bekler misin?

– Oturup beklersem ellerim boş kalır. Bütün işleri yeniden yapmam lazım ki yeniden ürün alabileyim.

– Bu örnek üzerinden devam edelim. Rabbimiz, vücudumuzun, fiziğimizin, canımızın, kısacası her şeyimizin yaratıcısı. Yüce kitabımız Kur'an'da bir âyet-i kerîmede "erkeği çiftçiye, kadını toprağa" benzetmiş. Şu hâlde sen çiftçisin, karın da toprak... Sevgi de sizin çiçeğiniz, yani ürününüz.

– Ben de neden bu soruları soruyorsunuz diye düşünüyordum. İyi de kadın ve erkeğin ürünü çocuklar değil midir?

– Bu âyet kadın-erkek münasebetine dair geniş muhtevalı bir âyet. Cinsî ve hisî manada yorumlanıyor. İkisinde de erkek çiftçi, kadın toprak. Cinsî manasına bakılırsa ürün çocuk, hisî bakımdansa ürün sevgi.

– Yani çiftçi olarak sevgi çiçeği yetiştirmek için bana iş düşüyor anladığım kadarıyla. Fakat toprağın kalitesine bakmak gerekli değil mi? Sert ve taşlı bir toprakta gül yetiştiremem.

– Haklısın, tabii ki toprak da mühim. Kadın da iyi bir toprak olmak için gayret edecek. Sen de daha önce söylediğin gibi, bir çiftçi olarak toprağı iyi tanıyıp hangi ürünü verecekse onu ekip dikmelisin. Gül yetişmeyebilir ama mesela buğday yetişebilir.

– Yani kadın toprak gibidir, sen ürün almayı bilirsen diyorsunuz.

– Ben demiyorum, Yaradan diyor. Erkek ilk adımı atandır, kadın üretendir. Ayrıca kadın bire bir vermez, bire on, bire yüz, bazen bire bin verir. Sen bir gül fidesi dikersen, o sana deste deste gül verir. Sen bir elma ağacı dikersen, o sana yüzlerce elma verir. Ama sen ona li-

mon çekirdeği ekersen, o da sana bol bol limon verir, hayatın bol ekşili geçer.

– Acı biber ekersem de bol acılı geçer o zaman.

– Aynen öyle...

– Kadınlar keşke papatya gibi olsalardı... Narin bir çiçek olması-na rağmen kendi kendine yetişen...

– Öyle kadınlar da var. Çiftçisi olmadığı için veya ona bakmadığı için gayretle topraktan fıskıran... Hayatı güzelleştiren ve faydalı olan... Ama prensip olarak, ürün almak için bir çiftçiye ihtiyaç vardır.

– Benim vazifem iyi bir çiftçi olmak o zaman.

– Kur’ân-ı Kerîm ailede söz hakkı olarak, erkeğe üstünlük vermiş. Yani evin reisi erkek seçilmiş. Bu da erkeğe verilmiş bir mesuliyettir. Erkek ailesinden mesuldür.

– İki hâlde de çiftçi benim. Bir çiftçi önce ürün hakkında tam bilgi sahibi olmalı dedik. İyi bir ürün için hem umumi bilgiler hem hususi bilgiler lazım, dedik. Umumi bilgiler hususunda sizin yardımınız için buradayım.

– Umumi bilgilerde sana yardımcı olacağım. Hususi bilgileri de eşini gözleyerek, karakterini, huyunu, suyunu göz önüne alarak sen öğreneceksin.

– Hemen başlayalım o zaman.

– Bu hafta olmaz. Haftaya başlarız.

– Ama biz iki hafta olduğu hâlde, hiç adım atmadık. İlk hafta bana “Eşine değer ver...” dediniz; ama ona nasıl davranırsam değerli hissettireceğimi söylemediniz. Bu hafta da “Toprağı tanımalısın...” diyorsunuz; ama toprakla ilgili bilgi vermiyorsunuz.

– Haklısın, davranış olarak adım atmadık. Ama fikir olarak iki adım attık. Sen bu iki adımı içinde sindirir ve atman gereken adımlar olduğuna inanırsan, sonraki adımları atman kolay olur.

– Bu güne kadar bir erkek olarak daha çok, maddi şartlar için çalışmışım. Eşimin, çocuklarımla karnımı doyurursam, onları iyi

şartlarda yaşatırsam, mesuliyetimi yerine getirmiş olacağıma inanmışım.

– Kur’ân-ı Kerim’le başladık, Peygamberimizin tavsiyeleri ve hayatından örnekle bu haftayı tamamlayalım.

Peygamberimiz, erkeklere eşleri ile muhabbet etmelerini tavsiye etmiş, el ele tutuşmanın, göz göze bakışmanın ehemmiyetine dikkat çekmiş. Bir evin rızkının, bereketinin karı-koca arasındaki muhabbetin içinde olduğunu bildirmiş. Eş ile muhabbetin dünya ve ahiret mutluluğuna sebep olacağını bildirmiş.

“Bir eşin, eşine sevgiyle bakması, sonbaharda sararan yaprakların dallarından dökülmesi gibi onların günahlarını döker, temizler.” diyerek muhabbeti teşvik etmiştir.

Peygamberimizin hayatına baktığımız zaman, erkeklere örnek olacak muhabbeti artırıcı, çok hoş davranışları var. Öncelikle şunu unutmayalım: Allah’ın en sevgili kulunun bile bir kadını sevmeye ve onun tarafından seilmeye ihtiyacı vardı. Sevgili Peygamberimiz, eşini sevdiğini söylemekten hiç çekinmemiştir. Peygamberimiz kendisine defalarca sorulan “İnsanların içinden en çok kimi seviyorsunuz?” sorusuna her seferinde hiç duraksamadan “Âişe’yi...” diye cevap vermiştir.

Hiz. Âişe ile yemek yerken Hiz. Âişe’nin bardağını kullanır, bunu yaparken de onun içtiği yerden içmeye özen gösterirdi. Sevgili karısının sofrada yediği yemekten yemeyi tercih eder, onun ısırdığı yerden ısırdı. Birbirlerinin gözlerinin içine bakarak yapılan bu sessiz latifeleşmeler, aralarındaki muhabbeti her daim taze tutardı.

Hiz. Âişe’nin yanına geldiği zaman “Benimle konuş, bana bir şeyler anlat Âişe...” der, yorgunluğunu karısı ile muhabbet ederek giderirdi. Gece eşinden müsaade isteyerek ibadete başlardı.

Hiz. Âişe ile koşu yarışmaları yaparlardı, birlikte yarışmaları ve gösterileri izlemeye giderlerdi. Bunun yanında Hiz. Âişe’nin ilim çalışmalarına da hep destek olmuştur.

Hız. ÂiŖe, Peygamberimiz tarafından çok sevildiğini bildiği hâlde her kadın gibi bunu eŖinden duymak istemiŖtir.

Sık sık "En çok kimi seviyorsun?" diye sorardı. Peygamberimiz "Seni..." derdi.

O zaman "Nasıl seviyorsun?" diye sorardı.

Peygamberimiz "Kördüğüm gibi..." derdi.

Arada bir "Kördüğüm ne âlemde?" diye sorardı.

Peygamberimiz "İlk günkü gibi..." derdi.

– Örneklere bakarsak Peygamberimiz romantik bir erkekmiŖ.

– Evet, aynen öyle. Zarif ve romantik bir erkek... Onun ilk evliliğine de bakalım: Peygamberimiz yirmi beŖ yaŖındayken kırk yaŖındaki Hız. Hatice ile evlenmiŖ ve yirmi beŖ yılını da tek eŖle, vefat edene kadar Hız. Hatice ile geçirmiŖ. Onunla da çok muhabbetli, sevgi dolu bir evliliği olmuŖ. Hiçbir eŖine asla kötü davranmamıŖ, Ŗiddet kullanmamıŖ, kalp kırıcı sert bir söz bile söylememiŖ. "Kadınlar size Allah'ın emanetidir, onlara iyi davranın." diyerek erkeklere eŖlerine iyi davranmalarını emretmiŖ.

Hatta sahabeden bir erkek Ŗöyle demiŖ: "Peygamberimiz zamanında eŖlerimize çok iyi davranmaya baŖladık. Korktuk ki kadınlar hakkında âyet iner de biz erkekler mahvoluruz diye..."

– Biz bu söylediklerinizi duyarak büyümedik. Peygamberimiz duygularını göstermiŖ, biz duyguları göstermeyi zayıflık olarak öğrendik.

– Bir erkeğin eŖiyle muhabbet ederken duygularını göstermesi erkek için bir güç kaybı veya bir zayıflık değildir.

– TeŖekkür ederim. Zihnen güzel bir adım atıyorum galiba. Haf-taya görüşürüz.

Yirmi Sekizinci Adım

– *Kadın mantığını olduğu gibi kabullen.*

– Kadınların mantığı var mıydı?

– Ne demiş şair:

Eğer çekemezsen gülün nazını,

Ne dikene dokun, ne gülü incit.

Kadınlar ve erkekler yaradılıştan farklıdır. Daha doğrusu yaradılıştan birbirlerine zıttırlar. Bu zıtlıktır onları birbirine çeken. Bu zıtlıktır hayatı keyifli kılan. Birinde hangi yön ağırlıkta ise diğerinde o yön eksiktir. İkisi bir araya gelince eksikler tamamlanır ve gerçek bir bütünlük sağlanır.

– Kusura bakmayın, ben sizin de kadın olduğunuzu unuttum. Hakaret etmek için söylemedim. Ben kadın deyince aklıma ilk olarak karım geldiği için onu düşünerek söylemiştim. Bazen o kadar mantıksız davranıyor ki...

– Kadınlar mantıksız değildir. Erkekler mantıksız gelme sebebi, kadın mantığının erkek mantığı gibi matematik esaslara dayanmamasıdır. Kadın mantığı dörtlü bir karışımdır: Bunlar; “Duygu, hayal, sezgi ve akıl”dır. Bu yüzden erkekler kadın mantığını anlamakta

zorlanırlar. Çünkü erkek mantığı sadece akla dayanır. Bu yüzden senin gibi pek çok erkek, kadınları mantıksız bulur.

– Kadın mantığının kendi içinde bir mantığı var, diyorsunuz.

– Aynen öyle. Bu yüzden biz kadınlar birbirimizi anlamakta zorlanmayız. Anlayamayan erkeklerdir.

– Peki, biz erkekler nasıl anlayacağız?

– Erkeklerin mantığı farklı olduğu için kadınları anlamaları pek mümkün değildir. Anlamak için gösterilecek gayret, erkeği de kadını da yorar. O hâlde yapılacak tek şey var: Erkek kadını anlamaya çalışmasın, anlayışlı olsun yeter.

– Anlamak mümkün değil mi yani?

– Sahibini bilmediğim bir söz var aklımda: “Erkek akli dağdaki patika gibidir, gelen geçen az olur. Kadın akli on şeritli otoban gibidir. Hiç boş durmaz.” Bu dörtlü karışımın biri dursa biri durmaz. Çoğu zaman da hepsi bir çalışır. Kadın, hayal kurar, düşünür, duygulanır ve karar verir. Dörtlüler hep açıktır. Tabii ki mantığın içindeki bu dörtlülerin her birinin oranı, her kadında aynı değildir. Kimi kadında duygu, kiminde his, kiminde hayal, kiminde de akıl, diğer üçünden daha baskın çalışır.

– Bizim mantığımızda duygu yok mu?

– Erkeklerin duyguları, mantıklarının içinde değildir, bu yüzden duygularıyla mantıklarını karıştırmazlar. İkisi ayrı çalışır. Âşık olmadıkları müddetçe... Ancak o zaman kafaları karışır. Aslında o zaman da yine ikisini birbirine karıştırmazlar. Sadece bir müddet için ters bir işleyiş olur ve duyguları mantıklarının önüne geçer. Âşık bir erkek, âşık bir kadından daha mantıksız davranır. Erkek sevdiğine kavuştuğunda, yani hayatın normal seyri başladığında yeniden eski hâline döner.

– Benim âşık olduğum zamanki gibi... Dağları delmeye çalışınam başka nasıl açıklanabilir?

– Kadınların zaman mefhumları da farklıdır. Zaman da matema-

tik hesabı gibi bir şey olduğu için, kadınlar vaktinde bir yere yetişmekte veya vaktinde iş bitirmekte zorlanırlar.

– Ve dahi bir yere gidecekken vaktinde hazırlanmaları da pek mümkün değil. Karıma “Sen kaçta hazır olacaksan, o saati söyle, ben ona göre geleyim...” diyorum “Tamam...” diyor ve onu almak için eve gittiğimde yine hazır olmuyor, yine beni bekletiyor. Artık beni sinir etmek için kasıtlı yaptığını düşünüyorum.

– Katiyen kasıtlı yapmıyordur. Hatta vaktinde hazır olmak için çok da büyük bir gayret sarf ediyordur; ama olmuyordur.

– Bunu anlayabileceğimi zannetmiyorum.

– Zaten anlaman gerekmiyor, sadece anlayışlı ol yeter. Kadınların saati erkeklerden farklı işliyor, bütün mesele bu...

– Benim gördüğüm şu ki kadınlar zamanı canlarının istediği gibi kullanıyorlar. Mesela Şirin, ailesinin yanına memleketine gittiğinde onu bir gün aramazsam, öyle sitem ediyor ki zannedersiniz bir aydır onu aramıyorum. Oysa sadece bir gün, yani yirmi dört saat aramamışım.

– Bir mütefekkir şöyle demiş: “Sevmek, kadın için tam günlük bir iştir; tıpkı bir erkeğin mesleği gibi.” Bu yüzden o bir gün, ona bir ay gibi gelmiştir.

– Bir de şu “his” veya “sezgi” denilen tamamen gerçek dışı şeyi hiç anlamıyorum. Mesela bir yere gideceğiz; Şirin “Hissediyorum, bugün gitmemiz iyi olmayacak, başka bir zaman gidelim.” diyor. Gitmemek için sezgisi dışında elinde hiçbir delili yok. Belki de kadının mantığının içinde sezgi olduğu için anlamakta zorlanıyoruz.

– Hisleri ciddiye almak lazım. Akıl görünenin önüne geçemez. Kadınlar pek çok şeyi hissederler. Eğer kadın vesvese ile hissi karıştırmıyorsa, hisleri çok kere doğru çıkar. Ayrıca kadınlar çok rüya görürler ve çoğu rüyaları çıkar. Manevi yönleri kuvvetlidir. Erkeklerin kadınlarda zayıflık diye gördüğü noktalar aslında kadınların güçlü yanlarıdır. Kadınları farklı kılan, hayata renk katan da bu yönleridir.

Bir mütefekkir şöyle demiş: "Kadinsız yaşanmayacağı doğru değildir, sadece kadinsız, yaşanmış olunmaz."

– Kısacası karımı anlamaktan ümidimi keseyim.

– Bir soru sorayım. Akşam eve dönerken yolda trafiğe takıldın, bu arada cep telefonunun şarjı bitti ve eve üç saat geç kaldın. Şirin ne yapar?

– Tek kelime ile çıldırıyor. Birkaç defa başıma geldi. Bunu ona kaç kez anlatmaya çalıştım ama anlamıyor. Trafik oluyor, işten vaktinde çıkmıyorsun veya bir arkadaşınla karşılaşıyorsun, bir yerde beş dakika oturalım derken, biraz zaman geçiyor. Bunlar hep olabilecek normal şeylerken ben geç kalınca Şirin aşırı tepki gösteriyor.

– Şimdi bu meseleye bir kadın gözü ile bakalım. Erkek eve geç kaldı ve kadın kocasına ulaşip haber alamıyorsa, kadının aklına olabilecek en kötü şeyler gelir. Kadın zihni çok çabuk senaryo yazar. Kadının aklına son günlerde gördüğü bütün rüyalar gelir; önce onları gözden geçirir, kötü haberin ipuçları vardı da anlamadım mı diye kendini sorgular. Sonra son günlerde içinin sıkıldığını hatırlar, işte bu olmalı diye düşünür, sonra hayalinde kocasının ölüm haberini alır, hastaneye gider, gezmelerini iptal eder, çocuklarına babalarının öldüğünü nasıl anlatacağını düşünür, cenazeyi kaldırır, derken kocası eve gelir.

– Haber veriyorum, geç kalacağım diye söylüyorum yine surat asıyor.

– O zaman daha iyimser düşünüyor, diyelim. Kocasının başka bir kadına gittiğini düşünebilir. O zaman da hayalinde kocasıyla o kadını basar, kadının yüzüne tükürür, saçını yolar, kocasına boşanma davası açar, hayatını sürdürmek için hangi işi yapabileceğini düşünürken kocası eve gelir.

– Bu söylediğiniz gerçekten iyimserdi! Ben eve geç kaldığım günler Şirin'in cep telefonumu kurcaladığını fark ediyorum. Anlıyorum ki şüpheleniyor.

– Senaryo kadından kadına değişir. Burada pek çok senaryo yazılabilir. Adamın aklına hiç böyle şeyler gelmez, sadece geç kalmıştır, hepsi bu kadardır. Karısının neden bu kadar kızdığını da bir türlü anlamaz. Kadın kendince kızmakta haklıdır; çünkü o arada çok acılar yaşamıştır. Kocasını eve dönene kadar yüreği ağzında bekleyerek zaman geçirmiştir.

– Ben Şirin’e “Benden haber yoksa hiç merak etme, bil ki iyiyim. Kötü haber tez ulaşır, bir şey olursa önce seni ararlar.” diyorum ama kabul etmiyor.

– Bu haftaki görüşmemizi bir mütefekkirin güzel bir sözüyle bitirelim:

“Erkek kadını çok sevmeli ama anlamaya çalışmamalı, kadın erkeği az sevmeli ama anlamaya çalışmalıdır...”

Yirmi Dokuzuncu Adım

– *Eşini, onun fiziği hakkında tenkit etme.*

Her kadın, kocasının onu bütün diğer kadınlardan daha güzel görmesini ister. Gerçekte güzel olmasa bile, sevdiği adamın gözünde güzel olmak ister. Kocasının onu güzel olarak gördüğünü bilirse, çirkinse bile sevincinden güzelleşir.

– Peki, tam tersi mümkün mü? Güzel bir kadın tenkit edilirse, çirkinleşir mi?

– Kadınlar kendilerini çirkin hissetmeye başladıkları anda gerçekten çirkinleşirler. Güzel de olsalar... Hele sevdiği adam tarafından beğenilmediğini bilen kadın, güzelleşeyim derken çirkinleşir.

Kadın bilir ki insana sevdiği güzel gelir. Kocasından beğenilen kadın da sevildiğini düşünür.

– Oysa beğenmekle sevmek aynı şey değildir.

– Erkek gözüyle öyle... Kadın mantığı karışımından başka şeyler çıkabilir.

– Şirin bu günlerde biraz kilo aldı. Zayıflamasını istiyorum ama söylemeye cesaret edemiyorum.

– Doğrudan zayıflamasını söylemen yanlış olur. Sağlık kılıfına

uydurup bunu söyleyebilirsin. “Canım, ben seni her hâlinle seviyorum, böyle de çok güzelsin fakat sağlığın için zayıflaman lazım. Sana bir şey olursa ben sensiz yaşayamam.” gibi bir şeyler söylersen ve ona destek olursan zayıflar. Yoksa “Çok şişmansın, zayıflaman lazım, artık bana çekici gelmiyorsun.” gibi bir şey söylersen kısa zamanda bir on kilo daha alabilir. Çünkü kadınlar mutsuz olduklarında daha çok yemek yerler.

– Biliyorum, ne zaman bana kızsın, deliler gibi yemek yiyor.

– Zayıflaması için senin desteğin de şart. Sen akşama çeşit çeşit yemek istersen, zayıflaması pek mümkün olmaz. Sen de akşam yemeğinde sade ve sağlıklı beslenmeyi tercih edersen ona zayıflamayı kolaylaştırırsın. Hem sen de daha sağlıklı olursun. Erkekler çok yedikleri hâlde kadınlar kadar kilo almıyor ama beslenmeye bağlı hastalıklara daha çok yakalanıyorlar.

– Evet, bunun sıkıntısını bazen yaşıyorum.

– Bana göre Şirin pek kilolu sayılmaz. Bizim kadınlarımızın tipi balıketidir. Karını Rus veya Avrupalı kadınlarla kıyaslama. Hele televizyondaki mankenlerle dizi oyuncularını ile asla kıyaslama.

– Hayır, onlarla kıyaslamıyorum, doğumdan önce incekti, o kilosunu bir daha yakalayamadı.

– Bu dediğin, her kadın için pek mümkün değil. Onu ancak medya dünyasında, vücudu göz önünde olan kadınlar, yüz çeşit metotla, dünya kadar masraf ederek başarabiliyorlar. Doğum yapmış bir kadının genç kız bedenine sahip olmasını bekleme.

– Yok, tabii ki öyle olmasını beklemiyorum.

– Kadınların bu meselede tenkide tahammülleri olmadığı gibi fizikleri hakkında espri, iltifat görünümlü laf çakmalara da hiç tahammülleri yoktur.

– İltifat görünümlü laf çakma ne oluyor?

– “Güzelsin; ama bir de boyun uzun olsaydı, çok güzel olurdu; göbeğin de olmasaydı mankenler yanında halt ederdi..” gibi.

– Birini tenkit etmeden önce iltifat et, derler ama.

– Çok doğru bir söz. Tenkitten önce kişinin güzel yönlerini sayıp takdir ettikten sonra, söyleyeceklerini söylemek, hem nezaket gereğidir hem de en az hasarla tenkit etmenin yoludur. Fakat bunu eşinin fiziğine dair hususlarda asla yapma. İstedığın kadar güzel olduğunu söyle, o bir tek senin bulduğun kusura takılacaktır.

– Buna yürekten katılıyorum. Tecrübe ettim, sizin dediğiniz gibi oluyor.

– Bir de yaş meselesi var. Bunu da fizik çerçevesinde değerlendiriliriz. Yaş da fiziği değiştirdiği için kadınlar yaş meselesinde de çok hassastır. Otuz yaşını geçmiş bir kadına yaşı hakkında espri bile yapmamak gerekir. Hatta arada bir, yirmi yaşında ancak gösterdiğini falan söylersen çok mutlu olur.

– Bu, yalana girmiyor mu?

– İltifatlar yalan sayılmaz ve gereklidir. Karına iltifat edersen senin için daha çok şey yapacaktır.

– Fiziği hakkında konuşmak tamamen yasak mı?

– Yaradılıştan sahip olup değiştirmesi mümkün olmayan boy uzunluğu, göz rengi, burnu gibi hususlarda asla söz söyleme. Bir de yaş veya doğum sebebi ile olan deformasyonlar hakkında hiç konuşma. İlkini düzeltmesi mümkün değil, diğerini düzeltmesi çok zor. Kafayı fiziğine takarsa mutsuz olur ve asık suratla güzel görünmesi zaten mümkün olmaz. En güzel kadın mutlu olan, gözlerinin içi gülen kadındır, sen bunun için karını mutlu etmeye bak.

– Biraz bakımlı olmasını söylemek de mi suç?

– Hayır, onu daha bakımlı görmek istiyorsan, evin içinde pejmürde kıyafetlerle dolaşıyorsa, saçını boyatmasını istiyorsan, kelimelerini iyi seçerek onları söyleyebilirsin tabii ki. Yeter ki mümkün olmayacak şeyler isteme. Fıkradaki gibi olmasın.

– Bu haftaki adımın sonuna geldik galiba.

– Evet, bir fıkra ile bitirelim.

Adam arkadaşıyla konuşuyormuş:

“Evlenmiyor musun?”

“Şartlarımı tutarsa olur...”

“Ne istiyorsun ki?”

“Güzel olsun, akıllı olsun, dindar olsun, zengin olsun, kültürlü olsun, şefkatli olsun, ciddi olsun, itaatli olsun, bir de esprili olsun...”

“Ama abi!” demiş öteki, “Birden fazla evlilik yasak artık!”

Otuzuncu Adım

– *Eşinin anneliğine söz söyleme.*

– Bu sözü Şirin’den de duyuyorum. Çocuklara dair yapması gereken bir şeyi söylediğim zaman “Anneliğime karışma!” diyor. İyi de ben onun anneliğine karışmıyorum ki... Çocuklar ikimizin değil mi? Ben baba olarak çocukların iyiliği için, fikirlerimi söylüyorum.

– Bir örnek ver, onun üzerinden konuşalım.

– Şirin fazla rahat bir anne. Evde bakıyorum, çocuklara bakmayı bırakıp, başka işlere dalmış. Oğlum daha küçük. Düşüyor, kafasını oraya buraya çarpıyor, ben de üzülüyorum.

– Şirin’in gözü sürekli çocuğun üstünde olsun istiyorsun. Çocuk acıktığı anda karnı doysun; hiç ağlamasın, üşümesin, düşmesin... Bunları bekliyorsun.

– Evet.

– Yalnız önce şunu bilmelisin ki senin bu hassasiyetin çocuğun ruh sağlığı için, pek de iyi şeyler değil. Çünkü fazla titizlik çocuğa kötülük etmekten başka bir şey değil. Çocuğun üzerinde sürekli bir göz, üstünde hep bir el olursa çocuk anne babaya bağımlı, mızmız, korkak, hastalık hastası bir çocuk olur çıkar.

- Aman, öyle olmasını hiç istemem.
- Ayrıca çocukla yeterince ve iyi alakadar olmadığını eşine söylemen, eşini kötü anne olmakla suçlaman demektir ve bu da bir kadını fazlasıyla incitir.
- Maksadım onu incitmek değil.
- İyi niyet her zaman yeterli olmuyor. Sözlerimizin açtığı yara ya bakmamız lazım. Bıçağı bizim hangi niyetle sapladığımız değil, onun açtığı yaradır mühim olan...
- Aslında düşündüğüm zaman, çocuk olana kadar Şirin'le pek fazla kavga etmiyorduk. Çocuktan sonra aramız çok bozuldu.
- Ailede mutluluk sebebi olması gereken çocuk, bazen eşlerin yanlış tutumları yüzünden mutsuzluk sebebi oluyor. Bu yüzden ailelerde pek çok sıkıntı yaşanıyor. Pek çok kadın da eşinin çocuklara yeterince vakit ayırmadığından şikâyetçi.
- Bazen Şirin de "Çocuklarıyla alakadar olmuyorsun." diye söyleniyor. Çocuklarımı çok seviyorum ama akşam eve yorgun geliyorum. Onlara pek zaman ayıramıyorum.
- Çocukların baba sevgisine ve alakasına ihtiyaçları var. Bütün gün anne ile olan çocuklar, baba ile zaman geçirmek isterler. Ayrıca çocuklarla hep anne uğraştığı için, erkeğin akşamları çocuklarıyla biraz zaman geçirmesi kadını rahatlatır. Erkek çocuklarıyla alakadar olmayıp bir de "Şunlara bak, biraz sustur, kafamı dinlemek istiyorum!" derse, kadın da o zaman kırılır. Ayrıca Şirin ne kadar uğraşırsa uğraşsın, babanın yerini dolduramaz.
- Ben öyle yapmıyorum, çocuklarımla alakadar olmaya çalışıyorum ama belki yeterince zaman ayıramıyorum. Benim ayıramadığım zamanı, Şirin telafi etsin, benim yerime çocuklarımla o ilgilen sin istiyorum galiba. Çocukların istekleri yerine gelsin, mutlu olsunlar istiyorum.
- Çocuğunu sevmek demek, her istediğini yapmak, onu mutlu etmeye çalışıp şımartmak mıdır? Anne babanın vazifesi çocuklarını

mutlu etmek değildir, onları hayat yolculuğuna hazırlamaktır. Çocukların, hayat yolunda karşılarına iyi kötü her şey çıkabilir. Çocukları küçük yaşlardan hayata hazırlamazsak, zorluk gördüklerinde yıkılırlar. Çocuk bu, düşe kalka büyüyecek. Düştüğünde kendi başına kalkmasını öğrenecek.

– Siz de Şirin gibi söylüyorsunuz.

– Erkekler baba olarak ne kadar çocuklarını severlerse sevsinler annesi kadar düşünüp onun kadar sevmeyiz. Bu yüzden kadın, anneliğin en iyisini yapmaya çalışır. Fakat şunu da kabul etmek lazım ki; bazen kadın, fazla iyi niyeti yüzünden çocuk terbiyesinde hata yapabilir. Senin eşinden beklediğini bazen anneler yapar. Çocuğun her istediğini yapmaya çalışır, çocuğu şımartırlar. O zaman babanın müdahalesi gerekir; ama bu, kadını suçlayarak değil çocuk terbiyesi üzerine birlikte araştırma yaparak, yardım alarak ve bilgi sahibi olarak yapılabilir.

– Teşekkür ederim. Bu mevzuda daha dikkatli olmaya çalışacağım.

Otuz Birinci Adım

– *Eşinin yaptığı ev işlerini takdir et.*

– Takdir ediyorum ama kadınlar da pek abartıyorlar ev işlerini. Yaptıkları ne ki? Bir yemek yapıp ortalığı topluyorlar. Diğer işleri de makinelerle hallediyorlar.

– O kadar basit değil bu işler. Ev işleri yapılmadığında görünen, yapıldığında fark edilmeyen ikiyüzlü işlerdir.

Her akşam işten eve gelen bir adam hanımına “Evde ne iş yapıyorsun ki, iki tabak yıkamakla iş yaptığını mı sanıyorsun?” gibi ifadelerde bulunurmuş. Bir gün hanımın canına takılmış, bütün gün hiç iş yapmadan oturmuş; kitap okumuş, televizyon seyretmiş.

Kocası akşam eve gelince bakmış ki ortalık savaş alanı gibi; yataklar düzelmemiş, yemek yapılması, ev toplanması, pijamalar ortada vs.

“Bu evin hâli ne?” diye sormuş.

“Hani sen bana ‘Akşama kadar evde ne iş yapıyorsun?’ deyip duruyordun ya; işte ben de ne iş yaptığımı gör diye elimi işe sürmedim...” demiş.

– Erkekler ailenin geçimini temin için, dışarıda çalışıp yoruluyorlar.

– Kadınlar da evde akşama kadar boş durmuyorlar. Ev işleri zannettiğin gibi basit işler değil: Temizlik, çamaşır, ütü, yemek... Dışarıdan bakınca kolay görünüyor. Hele çocuklar ve onların bitmek bilmeyen isteklerine, işlerine yetişmeye çalışmak da hiç kolay değil. En basit gibi görünen yemek yapmak bile insanın birkaç saat zamanını alıyor. Bu işlerin para getirmiyor olması, yapılan işlerin değersiz olduğunu göstermez. Velhasıl iki taraf da yoruluyor.

– Yine de kadınlar erkekler kadar yorulmuyorlar.

– Tamam, kadın her gün çok yorulmaz; ama erkekten çok daha fazla yorulduğu günler de çok olur. Bazen işler üst üste gelir. Kadın bazen akşama kadar on çeşit işi bir arada yapmaya çalışır. Pek çok küçük iş peş peşe yapılıncaya, büyük bir iş kadar insanı yorar.

– Böyle bakınca haklısınız.

– İlk hafta verdiğim örnek üzerinden konuşalım. Akşam kapıdan evine giren erkek “Sizi beslemek için bütün gün çırpındım, yoruldum, dinlenmeyi hak ettim...” diye afra tavra ederse, bütün gün her daim başka bir yöne dönmeye, yetişmeye çalışarak yorulan karısına “Bütün gün ne yapıyorsun, ancak sallanıyorsun!” diyerek kuyruk muamelesi yapmaya çalışırsa, çok ayıp etmiş olur.

– O kadar da değil, kuyruk muamelesi de yapmıyoruz yani!

– Yemeğini yediğinde “Ellerine sağlık canım!” demezsen, yaptığı işler için teşekkür etmezsen, bir şeyi emrederek istersen, hem ev işlerini mühimsemeyip hem de evde yapılmayan işlerin hesabını sorup durursan, gayet de açık, kuyruk muamelesi yapmış olursun.

– Kadınlar da bu teşekkür işini çok abartıyorlar. Şirin bir bardak çay getirirse, gözümün içine bakıyor teşekkür edeyim diye.

– Erkekler de teşekkür etmede pek cimriler. Ağzından çıkacak olan sadece iki kelime. Karını mutlu edecek, sana seve seve hizmet etmesini sağlayacak, yorgunluğunu unutturacak, iki sihirli kelime... Bir zahmet söyleyiver.

– Neden bilmiyorum ama zor geliyor teşekkür etmek.

– Kadınlar ev işi yaparken yorulur ama kadını esas yoran şey, kocasının bu işleri işten saymayan tutumudur. Hizmetleri hor görülen kadına, bu işler yük gibi gelmeye başlar. Normalde iş yaparken bir yoruluyorsa, artık yüz kat yorulur. Hele bir de dışarıda çalışan bir kadınsa yorgunluğu kat kat artar.

– Biz de uzun zamandan beri, evde bu meseleyi konuşuyoruz. Şirin, çalışmayı düşünüyor, ben de çalışmasını istiyorum. O da aile bütçesine katkıda bulunsun ama zaten aramız pek iyi değil, daha kötü olur mu diye de tereddüt ediyorum.

– Ona destek olmayı düşünüyorsan, akşam ev işlerinde yardımcı olacaksan çalışsın. Çalışmaya başladığını düşünelim. İkinci de yorgun, akşam aynı saatlerde eve gireceksiniz. Sen uzanıp televizyon izlerken o yemek hazırlayıp sofrayı kuracak, toplayacak; çocuklara bakacak, bulaşıkları ortadan kaldıracak, çay kahve yapacak, meyve getirecek, çocukların derslerine yardımcı olmaya çalışacak, onların dertlerini dinleyecek, sonra çocukları yatıracak... Bir yandan da telefonla kendi ailesine, senin ailene ve arkadaşlarına yetişmeye, onlarla da alakadar olmaya çalışacak, bu arada da ertesi gün akşam yemeğini planlayacak, çamaşırları makineye atacak, ütü yapacak...

– Tamam, yeter. Dinlemek bile beni yordu.

– Kadın dışarıda da çalıştığı anda ailede günlük hayat ne olur, ona bakalım: Yorgun yorgun mutfağa giren, bir yandan ev işlerine koş-turan kadın, içerde dinlenen kocasına karşı kızgınlık duyuyor. Bu kızgınlık ev içinde sürekli bir gerginlik havası estiriyor. Kadın sürekli “Ben de çalışıyorum, onun kadar yoruluyorum; ama eve girince o yatıp televizyon izliyor, bana yardım etmiyor, çok düşüncesiz!” diye kocasına sinir olup duruyor. Bu da bitmeyen tartışmalarla birlikte, aralındaki sevgiyi bitiriyor. Sonrasında da evlilik bitebiliyor. Veya ömür boyu birbirlerini hırpalayarak hayatlarını geçiriyorlar.

– En iyisi kadının çalışmaması o zaman.

– Çalışıyorsa erkeğin akşam gelince eşine yardımcı olması gerekir. Huzurlu bir aile hayatı olsun istiyorsa tabii.

– Ev işi yapmayı sevmiyorum. Ev işleri fıtratımıza yani genetik kodlarımıza uygun değil. Ev işlerine elim yakışmıyor, yaptığım zaman da karım gibi inceliklerine dikkat ederek yapamıyorum. Dağıtıyorum, kırıyorum, döküyorum; güzel olmuyor.

– Erkekler ve kadınlar aynı işi farklı tarzlarda yaparlar ama neticede erkek isterse yapabilir.

– Ters geliyor bir de. Ev işi yapan bir baba görerek büyümedim. Ev işlerini annem yapardı. Babam işten gelir, dinlenir, annem ona hizmet ederdi. Göreneğimiz, kültürümüz böyle. Ben de karımdan aynı şeyleri bekliyorum.

– Yorgun aslan, evde ceylanına nazlanmak istiyor. Fakat ceylan da yorgun olunca, işler ters gidiyor. Hem dışarıda hem evde çalışmak kadını fazlasıyla yoruyor. Bu kadar yorulan ceylanın, şen şakrak, hayat dolu olmasını, bir de aslanına hizmet etmesini beklemek ancak masallarda olabilir.

– Şirin çalışacaksa ev işlerine mutlaka yardım etmem gerekiyor diyorsunuz, öyle mi?

– Evet. Karısı çalışan erkeklerin kendilerini biraz zorlayıp, eşlerine yardım etmeleri gerekiyor. Salata yapmak, çay demlemek, sofranın kurulup toplanırken yardım etmek... Hemen her erkeğin rahatlıkla yapabileceği işler bunlar. Ev işi, erkekliğe zarar getirmez. İncelik isteyen kadınca işleri eşinin yapması, güç isteyen işleri senin yapman en iyisi olur. Zaten erkek ne kadar yardım ederse etsin, esas işleri yine karısı yapacak. Ama erkek yardım ederek, hayat arkadaşının yorgunluğunu azaltmış, ona “Sen benim için değerlisin...” mesajı vermiş olacak. Kadın “Eşim beni düşünüyor...” diye sevinecek, kızgınlık duymayacak, sevgisini tüketmeyecek. Hele erkek bu arada birkaç tatlı sözle eşinin gönlünü de okşarsa kadın enerji yüklenecek ve daha dinç olacaktır.

– Bu meseleyi yeniden düşüneneğim.

– Bu haftayı da bir fıkra ile bağlayalım:

Karısına yardım etmeyen bir adam, bir gün bir makaleden hisse kapıp yardım etmeye karar verir. Karısı işten gelmeden o, evi toplar, yemek yapar; karısı gelince ona iş yaptırmaz, sofrayı kurar, sonra kaldırır; bulaşığı yıkar, çocukların derslerine yardım eder. Karısı yataкта heyecanla onu bekler ama adam yorgunluktan uyur kalır.

İkisinin de yorgunluktan erkenden uyuyup kalmaması için, işleri paylaşmaları gerekiyormuş demek ki...

Otuz İkinci Adım

– Kadın dili “Bükçe”yi öğren.

– Kadın dili mi? Kadınların mantığından sonra dilleri de farklı demeyin.

– Evet, kadınların konuşma dilleri erkeklerden farklıdır. Ben bu dile bir isim buldum. Adı “Bükçe.” Bunu işleyen bir de hikâye yazdım. “Eşimle Tanışmayı Unutmuşuz” kitabımdan hikâyeyi oku, bu dili mutlaka öğren.

– Bükçe, Türkçe’nin bükülmüş, değişmiş hâli galiba.

– Evet, öyle de diyebiliriz. “Bükçe”, erkek dili “Netçe” gibi açık bir dil değildir. Kadınlar reddedilme ve kırılma korkuları yüzünden pek açık konuşmazlar. İpucu verirler ve bulmacayı çözmeni beklerler.

– Kadınlar gerçekten de bulmaca gibi konuşuyorlar. İş yerindeki kadınları da anlamıyorum ben. Dikkat ettim, kadınlar ancak patlayıp ağlarsa net oluyorlar. O zaman bir saymaya başlıyorlar; meğer ne çok şeyi anlamamışım, o zaman fark ediyorum.

– Bükçe; ima ve mesaj dilidir. Bu dilin kaidelerini öğrenirsen anlamaman kolaylaşır.

– Siz de kadınsınız, sizi kırmadan nasıl söyleyeceğimi bilmiyorum ama kadınlar çok konuşuyor; bu da mı “Bükçe”nin kaidesi?

– Evet. Bükçe bol kelimeli bir dildir. Çünkü kadınların beyninin her iki tarafında da konuşma merkezi vardır, bu yüzden kadınların konuşma ihtiyacı, erkeklerden çok daha fazladır.

– Erkeklerde konuşma merkezi sadece bir tarafta mı var o zaman?

– Evet. Erkeklerin konuşma merkezleri beynin sol tarafında. Beynin sol tarafından ağır darbe alan erkekler ömür boyu konuşma melekelerini kaybederken, iki tarafında konuşma merkezi bulunduğu için kadınlar canı çıkmadıkça, konuşmaya devam ediyorlar.

– Onlar konuşunca da bizim canımız çıkıyor.

– Kadınlar mutsuzken daha çok konuşur, her şeye bahane bulurlar. Karını mutlu etmeye bak.

– Kadınları mutlu etmek zor...

– Kadın ruhundan biraz anlasan çok da zor değil aslında. Ona her gün biraz zaman ayır. Bir yarım saat de olsa, bütün işini gücünü bırak, onu dinle. Kadınlar konuşarak deşarj olurlar, konuşamazlarsa patlarlar.

– Her konuştuğunuzda bir şey ima etmeye veya mesaj vermeye çalışmıyorsunuz, değil mi? Böyle bir şey biz erkekler için korkunç olur.

– Tabii ki hayır. Sadece gerekli zamanlarda, bilhassa istek ve beklentilerimizi anlatmak için ima dilini kullanırız. Normal konuşmalarımızda hikâye dilini kullanırız. Günlük yaşadıklarımızı hikâye havasında anlatmayı severiz. Çok konuşma isteğimizin altında paylaşma ihtiyacı vardır. Kadınlar çoğu zaman yakınlık ihtiyacından dolayı, yaşadıklarını paylaşırlar.

– Şirin, bana çok soru soruyor ve ben bundan hoşlanmıyorum. Ben bunu karımın huyu zannediyordum ama dikkat ediyorum, etrafımdaki kadınların hepsi çok soru soruyor. Kadınlar neden çok soru sorarlar, bunun kadın dilinde bir cevabı var mı?

– Var: Kadınlar daha çok, birine veya bir şeye alaka göstermek için veya konuşma başlatmak için soru sorarlar. Pek çok kadın birbiriyle, soru sorarak tanışmış, arkadaş olmuştur. Kadının soru sorması “Sana alaka duyuyorum, değer veriyorum...” demektir.

– Ben de karım bana soru sorunca sinirleniyorum, beni hesaba çektiğini veya işlerime karışmak için fırsat kolladığını düşünüyorum.

– O sana bir soru sorduğunda, sen kısa bir cevap ver, sonra sen de ona bir soru sor. Onunla alakadar olduğunu düşünüp sevinecek, maksat hâsıl olduğu için de kendi sorularını bırakıp senin sualine cevap vererek konuşmaya başlayacaktır.

– Tamam, bunu deneyeceğim.

– Kadınlar dünyaya annelik duygularıyla donanmış olarak geldikleri için nasihat etmeyi, akıl vermeyi de severler. Erkekler kadınlardan nasihat dinlemekten nefret ederler ve kadınlar nasihate başlayınca, erkekler tepki gösterir ve kırıcı olurlar. Oysa kadınlar çoğu zaman nasihat ettiğinin farkında bile olmazlar, bunu konuşurken farkına varmadan yaparlar. Bu yüzden karın nasihat etmeye başlarsa sinirlenmek yerine, tam aksini yap, ona iltifat et.

– Şaka yapıyorsunuz. O karşımda hoca edasıyla bana öğüt vermeye çalışırken, ben ona iltifat mı edeceğim?

– Evet. Ona hoş bir iltifat et. Mesela çok güzel olduğunu, gözlerinin içinin parladığını, çok büyüleyici baktığını, gülümsemenin ona çok yakıştığını ve onun kadar güzel gülen bir kadın daha görmediğini, her geçen yılla birlikte daha da güzelleştiğini, o akşam yaptığı yemeğin nefis olduğunu ve hâlâ tadının damağında olduğunu, üzerindeki kıyafetin ona çok yakıştığını falan söyle. O güne uygun, onun hoşuna gidecek bir şey bul. Anında nasihat vermeyi unutacak, farkında olmadan girdiği annelik tavrından çıkıp, kadın havasına girecektir.

– Netice öyle olacaksa yapmaya gayret ederim tabii. Onunla tartışmayı ben de istemiyorum ama beni tenkit etmesine, öğüt vererek düzeltmeye çalışmasına da dayanamıyorum. Madem farkında

olmadan yapıyor, o zaman ben de birkaç tatlı sözle ona annem değil de kadının olduğunu hatırlatırım.

– Bu haftaki muhabbet adımımız “Bükçe”ydi. Anlatmak benden, adım atmak senden. Bükçe hakkında sormak istediğin bir şey var mı?

– Evet: Şirin ikide bir “Beni artık sevmiyorsun...” deyip duruyor. Bunun “Bükçe”de manası nedir?

– “Sevgine çok ihtiyacım var!” demektir. Sevildiğini hissetmek ve duymak istiyor. Ama açıkça “Beni sev, sana ihtiyacım var.” diyemiyor. Tabii “Beni sevmiyorsun...” derken senden de kuru kuru “Seviyorum tabii, bunu da nerden çıkarttın?” demeni beklemiyor. Onu kucaklamayı, gözlerinin içine bakmayı, “Sen benim biricik aşkımsın, seni çok seviyorum!” gibi candan bir cümle kurmayı, ona sarılmanı bekliyordur.

– Bunu yapmayalı çok uzun bir zaman oldu.

– En kısa zamanda yapmalısın.

– Yeni evliyken onu sevdiğimi çok söyledim, zamanla araya tartışmalar, kırgınlıklar girdikçe söylemez olmuşum; ama artık söyleyeceğim.

– Bu dili çözmenin en kısa yolu, sevdiğini kalbinle dinlemendir. Kadınların eşlerine Bükçe’yi kullanmalarının altındaki sebep; anlayış, sevgi ve yakınlık ihtiyacıdır. Mevzuyu bir kitaptan not aldığım küçük bir hikâye ile bitireyim:

Evliliğinde problemler yaşayan adam, evini terk ederek annesinin evine gelmiş.

Annesi ona öğüt vermiş:

“Git, eşinin söylediklerini dinle.” demiş.

Adam evine dönmüş. Eşinin söylediklerini dinlemiş, yeniden annesini evine gelmiş. Annesi yeniden öğüt vermiş.

“Şimdi evine git ve eşinin sana söyleyemediği her sözü dinle. Çünkü sevgiye ulaşan yolun anahtarı sevdiğini kulaklarınla değil kalbinle dinlemektir.”

Otuz Üçüncü Adım

– Mutluluğu eşinde ara.

- Gözün karından başkasını görmesin, diyorsunuz yani.
 - Mevzuya bir Nasreddin Hoca fıkrası ile başlamak istiyorum.
- Nasreddin Hoca'nın, büyük boynuzlu, koca bir öküzü varmış.

Karısına dermiş ki:

“Ah hatun, şu öküzün iki boynuzunun arasına otursam da dolansam ne kadar keyifli olurdu...”

Bir gün öküzün yere eğilmesini fırsat bilen hoca, öküzün iki boynuzunun arasına oturuvermiş. Ama öküz hemen kalkıp Hoca'yı yere vurmuş. Hoca'nın aklı başından gitmiş. Bir müddet sonra kendine gelip, gözünü açıp bakmış ki karısı başında oturmuş ağlıyor.

“Ağlama hatun...” demiş, “Çok zahmet çektim ama hevesimi aldım...”

- Kıssadan hisseyi anladım.
- Bazı heveslerin sonu felakettir. Herkes her şeyden hevesini almaya kalkarsa dünya yaşanmaz olur. Hoca yine ucuz kurtulmuş. Bu bir öküz değil de kadın meselesi olsaydı bu kadar ucuz kurtulamazdı.
- Bu meseleye bir heves olarak mı bakıyorsunuz?

– Çoğu zaman öyle değil mi? Günümüzde herkes yapıyor, ben niye geri kalayım, arkadaşlara anlatacak hikâyem olsun gibi bir hevesle eşini aldatan erkekler olduğunu duyuyoruz. Bunlar erkeklerin itirafı.

– Aşk olamaz mı?

– Aşk olabilir tabii. Ama aşktan çok, tuzaklar var. Eskiden evin dışı kadınlar için tehlikeliymiş ama günümüzde erkekler için daha da tehlikeli. Erkeklerin dikkatli olması lazım. Hani çocuklar evden yalnız başlarına bir yere gidecekleri zaman onlara “Şeker veren olursa, seni annen bir yerde bekliyor diye söyleyen olursa sakın kanma!” diye tembihler edilir ya, işte artık erkekleri de sabah işe gönderirken “Her gülüşe, her bakışa aldanma, sahtesi çok, evin dışında başka yerlerde kimseyle bir şey yeme, zehirlenirsin, güzele bakıp kanma, kimsenin verdiği gazozu içme...” gibi ikazlarla sıkı sıkı tembihlemek gerekiyor sanki.

Ferhat epeyce güldü bu esprime.

– Bence ciddiye al. Erkekler için tehlike her tarafta kol geziyor. Arkadaşım anlattı. Minibüste on yedi, on sekiz yaşlarında iki genç kız oturmuşlar, konuşuyorlarmış. Kızlardan biri şöyle diyormuş: “Ay ne uğraşacağım bekâr erkeklerle, her şeyi ayrı bir dert. Bulacaksın parası çok, evli bir adam, üç gün sonra attıracaksın karısını, konacaksın hazıra. Ev hazır, iş var, para var. Atarsın önceki eşyaları, dayar döşersin evin içini, keyfine bakarsın. Ayrıca adamla yaş farkın olursa daha iyi olur, karşında mum olur. Bu devirde bekâr erkeğin nazi çekilmez.”

– Korkunç bir şey bu. Gencecik kızların hayallerine bakın.

– Kim bilir kaç erkek bu tuzaklara düşüyor? Bir genç kız kendine iltifat edince, aklı başından gidiyor, sevindirik oluyor; fakat aklı başına geldiğinde artık çok geç oluyor. Ailesi dağılmış oluyor, yeni eş ile de mutlu olamıyor, eski eşine dönemiyor.

– Ailesi dağılmasa bile aldatıldığını duyan karısı ile arası bozuluyor.

– Kadınların en affedemedikleri meseledir aldatılmak. Kadın ya ayrılır ya da evliliğine devam eder; ama eşini affetmez. Eş ve çocuklar hevesler için risk edilmeyecek kadar değerlidir. Erkek önce ve yalnızca eşiyile mutlu olmak için uğraşmalı. Başka kadına göstereceği sevgiyi, özeni kendi karısına gösterse, büyük ihtimalle onunla da mutlu olacaktır. Erkek başka bir kadına döneceği dilleri, alacağı hediyeleri, çekeceği mesajları kendi karısına yapsa, karısı etrafında pervane olur.

– İşin kötüsü, söylediğim gibi dışarısı çok cazip. Kadın, biz erkeklerin en büyük zaafı. Evin dışında, sokakta, iş yerlerinde, bakımlı ve çekici kadınlar aklımızı karıştırıyor. Açıkçası ben karımdan görmediğim alakayı dışarıda çok rahat görüyorum. Kadınların da evde eşlerine cazip görünmek için gayret etmeleri gerekmiyor mu?

– Haklısın, ama o kadının atacağı adım. Bunları Şirin’le konuştuk. Onun bütün adımları birden atmasını beklememek lazım; ama ben onun, öğrendiklerinin hepsini zamanla yapacağına, adımları tamamlayacağına inanıyorum. Şimdi biz senin adımlarını konuşuyoruz. Sen kendini tehlikeden nasıl koruyorsun, onu konuşalım.

– Ben kendime bir formül buldum. Arkadaşlarıma başına gelenlerden ders aldım. Hiç yaklaşıyorum. Arkadaşlarıma ilişkileri, “Bir kahve içmekle ne olacak, sadece bir yemek yiyeceğiz, devamını düşünmüyorum.” gibi küçük adımlarla başladı. Eskiden bir kahve içmenin kırk yıl hatırı olurmuş, şimdi bir kahvenin kırk ton derdi oluyor.

– Kendilerini kaptırıp gidiyorlar değil mi? Kadın ve erkek ateşle barut gibidir, her an alev alabilir. İşin tehlikesini aslında iki taraf da başlangıçta hissedebilir ama ya kendilerini kontrol edebileceklerini düşünürler ya da kendilerini kandırırlar. En iyisi hiç yaklaşmamak. Duyguları zapt etmek çok zor çünkü. Bir müddet sonra vaziyet kontrolden çıkar.

– Çok haklısınız. Size yüzde yüz katılıyorum.

– Bu haftalık da bu kadar.

Otuz Dördüncü Adım

– 2 +1 formülünü her gün uygula.

- Böyle bir formül bilmiyorum desem ayıp mı olur?
- İki tatlı söz ve bir güzel bakış. Sabah ve akşam.
- İlaç formülüne benziyor. Aç-tok fark eder mi?
- Fark etmez. İstiyorsan ilaç formülü diyebilirsin. Mutluluk ilacı.
- İki tatlı sözü anladım da güzel bakış ne oluyor?
- Sıradan dümdüz bir bakış değil, sevgi ve iltifat dolu, hafif çapkınca farklı bir bakış.
- Tav bakışı yani.
- Kadınlar güzel söze de hemen tav olurlar. Güzel söze, bir de güzel bir bakış eklenirse, formül tamam olur.
- Söylemek kolay da, yapmak o kadar kolay değil. Her gün ona söyleyecek iki tatlı sözü nerden bulacağımı peki?
- Kendin üretebilirsin, şiir, şarkı sözleri gibi hazır tatlılardan faydalanabilirsin, başkasına ait güzel bir sözü ezberleyebilirsin. Sen yeter ki söylediğini onun gözlerine bakarak, içinden gelerek söyle. Zor bir şey değil. Her gün şiir oku demiyorum tabii. Eşinin hoşuna giden güzel bir hitap cümlesi bile onun için iltifattır. “Seni seviyo-

rum...” sözü kadın için en tatlı sözdür. “Bu gün çok güzel görünüyor-sun...” gibi sıradan görünen ama tesiri büyükiltifat cümleleri de olur. Mesela, bir adam karısına “nane şekerim” diye seslenirmiş. “Senin sesini duyunca, nane şekeri yemişim gibi içim ferahlıyor.” dermiş.

– Güzelmiş.

– Her erkek, şairin “Seni düşünürken bir çakıl taşı ısınır içimde...” mısrası gibi bir cümle kuramaz belki; ama en azından kuranlardan faydalanabilir.

– Evliliğimizin ilk yıllarında Şirin için şiir yazardım, çok mutlu olurdu.

– Kadınlar şiirleri severler. Hele yalnız kendisi için yazılmışsa tabii ki çok hoşuna gider; ama sevgiyi güzel anlatan şiirlerden ezberleyip okusan yine çok hoşuna gider. Onu kırdığın zaman barışmak için özür babında şiir okuyabilirsin. Veya üzüldüğünde onu mutlu etmek için.

– Eminim, çok hoşuna gider.

– Kendi aranızda şifreli sözleriniz olsun. Çocuklarınızın yanında söyleseniz de onların anlamayacağı, sevginizi anlatan bir kelime bile olabilir.

Güzel bir aşk şarkınız olsun. Birlikte dinlemekten hoşlandığınız. Bunlar küçük gibi görünen şeyler; ama manası ve faydası büyüktür. Güzel sözler, kadınların sevgi deposunun yakıtıdır.

“Demişler gelenler bizden evvel:

Kulak âşık olurmuş gözden evvel...”

Sevgiyi besleyen, yaşatan, kulaktan kalbe giden güzel sözlerdir.

– 2+1 kalbi besler diyorsunuz.

– Evet. Mevzuyu küçük bir hikâye ile bitirelim:

Adam evine körkütük sarhoş geliyor. Eşyalara çarpıyor, ortalığı dağıtıyor, bütün bunların üstüne bir de kusuyor. Karısı adamın üstünü başını değiştiriyor, yatırıyor. Sonra gülümseyerek ortalığı topluyor. Çocuklar annelerinin hâline şaşırıyorlar. Çünkü böyle

hâllerde annesi ağlayarak, söylenerek ortalığı toplarken o akşam pek mutlu bir yüzle topluyor. Çocukları:

“Anne, ne oldu?” diye soruyorlar.

Kadın mutlu mutlu sırtarak anlatıyor:

“Ben babanızın kıyafetlerini değiştirirken, beni yabancı bir kadın sandı. ‘Gidin! Bana elinizi sürmeyin, benim evde karım var, hem de çok güzel bir kadın!’ dedi...”

Sarhoş adamın iltifatı bile, kadın için çok değerli oluyor. Bir de akli başında bir şekilde, eşine tatlı bir bakışla yapılacak iltifat, kadın için erkeğin tahmin edemeyeceği kadar çok değerlidir.

– Sihirli bir formüle benziyor. Denemek lazım.

Otuz Beşinci Adım

– *Eşinle alakadar ol.*

“Yirmi dört makamda, şarkı çalan çalgıcıya

Dinleyen yoksa, çalgısı yük olur.

Aklına ne yanık bir nağme gelir,

Ne de on parmağını çalgı çalarken oynatası gelir.” diyor Mevlana.

– Mesaj alınmıştır. Kadın kocasından iltifat görmezse, hiçbir maharetini ortaya dökmez, diyorsunuz.

– Kadınlar için alaka, sevgi demektir. O senin hayat arkadaşın ve iltifatını en çok hak eden kişi. Kadınların evlenme sebebi bir erkeğin sevgisine olan ihtiyaçlarındandır, yoksa babalarının evinde aç kaldıkları için değil. Bir erkek kadının karnını ne kadar doyurursa doyursun, sevgiden mahrum bırakıyorsa, aç bırakıyor demektir.

– Şirin bu dediklerinize “psikolojik şiddet” diyor.

– Evet, bence de “şiddet” bu. Şiddet deyince akla hep dayak gelir; ama kadın psikolojisi göz önüne alındığında, bir erkeğin kadını ihmal etmesi daha ağır bir şiddettir. “Hissi şiddet” kadın ruhunu yaralar; fiziki şiddet ise bedenini. Kadın için ruhunun yaralanması daha ağırdır.

– Kadınlar “Benimle alakadar olmuyorsun!” derken aslında tam olarak ne demek istiyorlar?

– Bana zaman ayır, demek istiyor. Kadınların konuşma ve paylaşma ihtiyacı çoktur. Bir erkek her akşam karısına kısa da olsa hususi zaman ayırmalı, onu dinlemeli, onunla konuşmalıdır. İnsanlar “televizyon” denilen “aile düşmanı” sayesinde harala gürele yaşayıp gidiyorlar.

Erkek işten geliyor, yemeğini yiyor, biraz habere bakayım, memlekette neler olmuş, diye açtığı televizyonun karşısında saatlerce kalıyor. Haberler bitiyor, spor haberleri, haber programları başlıyor. Bu arada babasının alakasına ihtiyacı olan çocuklara “Gürültü yapmayın!” diye kızıyor. Çay ve meyve getiren karısının yüzüne bile bakmıyor. Onunla sohbet etmeye çalışan karısına, gözünü televizyondan ayırmadan kısa kısa cevaplar veriyor. Kadın da bakıyor bir muhabbet yok, diğer odaya gidip dizi film seyrediyor.

– Benim televizyonla pek aram yok. Akşamları biraz İnternet’e takılıyorum.

– İnternet de ayrı bir bela. O da zaman hırsızı, muhabbet düşmanı. İnternet’e takılan, gece yarısına kadar bilgisayarın başından kalkamıyor. Kocasını İnternet’in başında hiç tanımadığı insanlarla oyun oynarken veya sanal muhabbetlerde eşine söylemediği bir çift güzel sözü yabancı kadınlara söylerken, kadın boş yatağın bir ucuna kıvrılıp uyumaya çalışıyor.

Bu vaziyette kadın iki kişilik yalnızlığı yaşıyor. İki tatlı söze hasret, saçlarının okşanmasına, sevgi dolu bir sarılmaya, gülüşerek kocasıyla sohbet etmeye hasret, hayata küsüyor, asık suratlı bir şey olup çıkıyor.

– Böyle söylemeyin, çok acıklı bir tablo çizdiniz. İnsan koca olarak kendini kötü hissediyor.

– Yaşananlar böyle, ben sadece söze döküyorum. Kadınlar için alaka, sevgi demektir, zaman ayırmak demektir, şefkat demektir.

– Şefkat deyince benim aklıma sadece çocuklar geliyor.

– Kadındaki şefkat ihtiyacı anne olmasındandır. Kadınlar kadınlığın yanında annelikle programlı olarak yaratıldığı için şefkat yüklüdürler. Kadınlar sevgilerini şefkatleri ile birlikte gösterirler. Bu yüzden kadın, erkekten şefkat gördüğü zaman, sevildiğine daha çok inanır.

– Nasıl şefkat göstermem gerekiyor?

– Şefkat, düşünmek demektir. Kadın için düşünmek ve düşünülmek çok değerlidir. Seven sevdiğini düşünür. Kadınlar annelerini düşünürler, çocuklarını düşünürler, kocalarını düşünürler; düşünmek kadının tabiatında vardır. Çoğu zaman onlar için kendi isteklerinden vazgeçerler. Mesela bir kadın her gün yemek yaparken kendi sevdiği yemeği yapmaktan çok kocasının veya çocuklarının sevdiği yemeği yapmayı tercih eder. Eşi hasta olduğunda özenli bir şekilde ona hizmet eder. Şair ve mütefekkir Arif Nihat Asya:

“Düşünüyorum öyleyse varım!” sözünü hatalı bulduğunu söyler.

“Doğrusu ‘Düşünüüyorum, öyleyse varım!’ olmalıdır.” der.

Kadın eşinin gözünde var olduğunu ve değerli olduğunu eşi onu düşündüğünde daha iyi hisseder.

– Geçenlerde Şirin hasta olmuştu, ben de ona çay yapıp götürdüm, çok sevindi.

– Eminim, çok mutlu olmuştur. Zaten kadın doğum yaptığında veya hasta olduğunda kocasının şefkatine her zamankinden daha çok ihtiyaç duyar. Kadınların çoğunun doğuma dair hatıraları biraz hüznülüdür. “Kocam doğumdan sonra çocuğu kucağına aldı, beni unuttu...” derler.

– Kadınlar çocuklarını kısıkanıyor o zaman.

– Dışarıdan bakınca öyle gibi duruyor ama vaziyet kadın için farklı. Doğum sıradan bir vaka değildir. Kadın, dokuz ay zahmet çekmiş ve doğumla da büyük bir zorluk ve belki de tehlike atlattırır. Bunun için de ister ki kocası çocuktan önce kendisine baksın,

kendisini görsün. Şefkat gösterebilirsin, canının istediği bir şey varsa sor-sun, alsın getirsin. “En değerlisi senin sağlığın.” desin.

Bekârken çapkınlığı ile tanınan, şimdi evli olan ünlü bir erkek, televizyonda baba olmasını şöyle anlattı: “Baba olmak tabii ki güzel bir duygu... Ama doğumdan sonra hemşireler çocuğu bana getirirlerken, ben çocukta önce eşimi merak ettim. ‘Annesi nasıl?’ diye onu sordum.” Onu dinlerken benim aklıma ilk gelen şey şu oldu: “Demek ki karısını gerçekten seviyor, bu evlilik uzun yıllar gider.” Çünkü düşünmek sevgi demektir.

– Ben Şirin’in doğumlarında onunla pek alakadar olamadım doğrusu. Başka çocuk da düşünmüyoruz, şimdi nasıl telafi edeceğim bu hatanı?

– Hasta olduğunda alakadar olarak telafi edebilirsin. Hasta diysem ağır hasta olmasını bekleme. Grip olduğunda, başı ağrıdığına veya çok yorulduğunda yiyecek bir şeyler hazırlaman yahut hazır yemek getirmen, ona bir bardak çay ikram etmen, bir kanepede uyudu kaldıysa üstünü örtmen, üzgünken sarılıp teselli etmen, onun ihtiyacı olduğu için kendi istediğin bir şeyden vazgeçmen, kendin sevmesen de onun sevdiği bir yiyeceği alıp “Senin için aldım...” demen... Bunlar kadınlar için çok değerli davranışlardır.

Çocuklara “Aşk nedir?” diye sormuşlar, bir tanesi “Aşk, birlikte yemeğe gittiğimiz zaman sevgilimizin kendi kızarmış patateslerini bizim tabağımıza koyması ve bizim tabağımızdan hiçbir şey almasıdır.” demiş. Çok büyük bir ihtimalle bu tarif bir kız çocuğuna aittir.

– Herkes kendi tabağındakileri yese daha iyi değil mi?

– İki çatal patatesi karına ikram etmen daha az gerçekçi olabilir; ama daha sevgi dolu bir davranış olur.

– Söylediğiniz şeyler zor şeyler değil ama sizi dinlerken nedense bunların çoğunu bugüne kadar yapmadığımı fark ettim.

– Hayat çok kısa, zaman çok hızlı geçiyor. Hayat arkadaşınla ge-

çirecek ne kadar zamanın var, bilmiyorsun. Sonra bir gün dönüp bakarsın, birbirini kıırarak koskoca ömür geçmiş, geri dönüşü yok...

– Çok doğru, hayatın geri vitesi yok, hep ileri gidiyoruz. Geçtiğimiz yollara dikkat etmemiz lazım.

– Bu haftaki görüşmemizi gerçek bir hikâye ile bitirmek istiyorum:

Çok sevdiğim yaşlı bir teyzemiz vardı. Ağır bir kanser türüne yakalandığını duyunca ziyaretine gittim. Yerinden pek zor kalkıyordu; ama pek bir mutlu gördüm. Konuştukça sebebini anladım. “Kızım, amcan bana çok hizmet ediyor, etrafımda dört dönüyor.” derken tatlı tatlı gülümsüyordu. “Hizmet ediyorsa seviyor.” demektir bu kadın için. Bir yandan da sanki keyfinden yatıyormuş gibi kocası hizmet ettikçe mahcup oluyordu.

Dermanı olsa yerinden kalkıp işlere koşturacak. Kadıncağız hayatı boyunca sert tabiatlı kocasından şefkatin “ş” sini görmemişti. Kocasının elinden bir bardak su içmemiş, ona hep hizmet etmiş bir hanımefendiydi. Kocası, karısının birdenbire elinden kayıp gittiğini görünce hastalığında karısıyla çok ilgilendi. Fakat son pişmanlığın kimseye bir faydası yok.

Otuz Altıncı Adım

– Eşine karşı anlayışlı ol.

– Bir erkek karısını anlamak için uğraşmamalı, anlayışlı olmalı, demiştiniz.

– Önceki haftalarda bu meseleye kısaca temas etmiştik; fakat kadın-erkek ilişkilerinde değerli bir adım olduğu için bugün ayrıca konuşalım istiyorum. Kadınların en çok dertlendikleri hususlardan biri de bu... “Ben iyiysen kocam iyi, ben kötüysen kocam kötü...” derler. Bunda biraz gerçeklik payı vardır. Kadının yüzü asılsa, erkek hemen üstüne alır. Kadınların üzülmeye hakkına saygı duymak lazım.

– Öyle bir hakları mı var?

– Evet. Kadınlar çok duygulu oldukları için çabuk üzülür, çabuk da sevinirler. Çabuk ağlarlar, çabuk da gülerler.

– Aman, ağlama mevzsunu açmayın. Gözyaşları kadınların silahı derler ya bence geri tepen bir silah bu. Şirin, olur olmaz şeylere ağlayınca ben sinir oluyorum.

– Kadın psikolojisini bilmediğin için sinir oluyorsun. Kadınlar erkeklerden daha fazla ağlarlar. Ağladığı için karını aşağılama. Kadınların gözyaşları ne zayıflık alametidir ne de silahtır. Hayata

duyguları ile bakan bir varlığın gözlerinden de duygu damlalarının dökülmesi planlı ve isteyerek olmaz. Çoğu kez kontrol dışıdır. Kadınlar ağlayarak stres atarlar.

– Beni etkilemek için ağladığımı düşündüm hep.

– Alıngan olma, anlayışlı ol. Kadınlar, her ay gelen hususi günler öncesi, biraz daha stresli olabilirler. Hususi günlerindeyken, hamileyken ve doğum sonrası daha çok hassas olurlar, durup dururken ağlayabilirler. Bu hâllerde erkeğin biraz daha anlayışlı olmak için gayret etmesi gerekir.

– Kadınlar, olur olmaz şeylere de üzülmüyorlar. Mesela karım geçen hafta, komşunun halasının derdine üzülmüyordu. Ona ne ki!

– Kadınların üzülmeye haklarına saygılı olmak gerekir. “Bunda üzülecek ne var, sana ne, ne diye ona üzülüyorsun?” gibi sözler kadını iyice üzerve eşinin onu hiç anlamadığını düşündürür. Kadınlar erkeklere göre daha hassas yaratılmış. Kadın hem kendi mutlu olmak ister, hem de etrafını mutlu görmek ister. Bu yüzden başkalarının dertlerine de üzüdür.

– Bilmiyorum, bir erkeğin bunu anlaması biraz zor.

– Zaten anlamam gerekmiyor, anlayışlı olman yeterli.

– Tamam. Karımın üzülmeye ve ağlama hakkına bundan sonra saygılı olacağım. Ama siz de ona söyleyin, üzülmeye hakkını kısa tutsun, suratını çok asmasın.

– Sen üzerine gitmezsen, zaten uzatmaz. Sadece neden üzüldüğünü sor, onu dinle, üzüntüsü sana saçma geliyorsa, hiçbir yorum yapma, bu ona yeter. Bir hatası olduğunda yaptığı bütün güzellikleri devirip dökme. Her zaman yapmadığı bir hataysa büyük de olsa idare et, anlayışlı olmaya çalış.

– Sizi dinledikçe bugüne kadar en çok hatayı, onu anlamaya çalışarak yaptığımı fark ediyorum. Onun yerine anlayışlı olsam problemler azalacaktı.

– “Eşimle Tanışmayı Unutmuşuz” kitabımda “Yüzde Seksen”

diye bir hikâye var. Yakın arkadaşının başından geçen bir vakayı anlatmıştım. Arkadaşım, akşamları gezmeyi seven fakat söylediği vakitte eve gelmeyen kocasına, bir gün kızıp kapıyı açmıyor, telefonları da kapatıp yatıyor.

– Kadınların arada bir delilikleri tutuyor.

– Hissî zekâ arada bir patlama yapabilir. Arkadaşım da uzun zaman sabrettiği bir meseleye o gün patlamış. Kocasını gece vakti sokakta kalıyor, kendi memleketlerinde yaşamadıkları için gidecek bir akrabası da yok. Otele gidiyor fakat canının sıkıntısından yatağın örtüsünü bile açmıyor. Sabaha kadar yatağın üzerinde oturuyor. Ertesi sabah evine geliyor ve hiçbir şey yokmuş gibi normal davranıyor. Eşi çok şaşırıyor. O çok kuvvetlisinden bir kavga bekliyor.

Kocasına “Dün akşam yaptığımıza kızınadın mı?” diye soruyor. O da “Kızdım, hem de bütün gece sana çok kızdım; fakat sabaha doğru düşündüm de sen yüzde seksen iyi bir kadınsın. Şimdi bir hatan oldu diye, yüzde yirmi hataya bakıp, senin yüzde seksen iyiliğini devirip dökmek istemiyorum...” demiş.

– Çok güzel bir bakış tarzı bu. Kızdığımız zaman gözümüz iyilikleri pek görmez, her şeyi devirip dökeriz. Sonra ne kadar toplamaya çalışırsak çalışalım toparlayamayız. Kendim yapabilir miyim, bilmiyorum; ama çok beğenip takdir ettim beyefendiyi.

– Kırk yıllık evliliklerini aşkla götüren sevdiğim bir aileye muhabbetlerinin sırrını sordum. Beyefendi “Birimiz bağırduğunda diğerimiz mutlaka sustuk. Kim haklı kim haksız diye hiç bakmadık.” dedi.

– Aile, hak davası güdülecek yer değil, katiyen...

– Bu haftayı da yaşanmış küçük bir hikâye ile tamamlayalım.

Maneviyat sultanlarından biri, evlendiği hanımın huysuz ve geçimsiz olduğunu anlamış. Kendine göre bir tedbir düşünmüş.

Hanıma demiş ki:

“Görüyorum ki sen biraz hırçın ve sabırsızsın. Ben de bu hâllere

karşı hassas bir insanım. Seninle bir anlaşma yapalım. İkimiz birden kızmayalım. Ben kızınca sen sabret, sen kızınca ben sabredeyim. Böylece birbirimizi idare edip gidelim.”

Hanım da teklifi kabul etmiş. Bu anlaşma sayesinde gül gibi geçinip gitmişler...

Otuz Yedinci Adım

– *Muhabbete düşman huylardan kurtul.*

- Bütün kötü huylar muhabbete düşmandır herhâlde.
- Haklısın fakat bazı huylar muhabbete mutlaka engel olur. Bunların ilki kibirdir. Kibir sevginin düşmanıdır. Şeytanın cenneti ve rahmeti kaybetme sebebidir.
- Kibirli olmadığımı düşünüyorum; ama tabii ki insan bazen kendinin farkında olmayabiliyor.
- Tevazu çok değerlidir. Kibirli insanla muhabbet etmek hiç kolay değildir. “Araya sevgi girdiğinde insanlar denkleşir.” diyor Mevlana. Kibirli insan hiç kimse ile, hele de karısı ile denkleşmeyi istemeyeceği için onunla muhabbet etmek zordur.
- Hz. Ali “Üç şey muhabbete vesile olur.” diyor: “Güzel ahlak, yumuşaklık, tevazu.”
- Yumuşaklık ve tevazu da güzel ahlakın içinde değil mi?
- İçinde ama zannediyorum muhabbet için yumuşaklık ve tevazunun değerine dikkat çekmek için ayrıca söylemiş. Muhabbet etmek için bu ikisi şart... Çünkü kendini beğenmiş, sert, ters, aksi adamlarla muhabbet edilmez.

– Ev içinde kadında gurur, erkekte de kibir olmamalı.

– Çok doğru söylüyorsun. Çünkü çiftler birbirini ne kadar severse sevsin mutlaka tartışmalar, kırgınlıklar olacaktır. Kırgınlıklar gurur ve kibir yüzünden küskünlüğe dönüşüyor. “Ben özür dilemem, o dilesin...” beklentileri gurur ve kibir yüzündendir.

– Bunu yapıyoruz doğrusu. İlk adımı ben hep eşimden bekliyorum. Haksız olduğumda aslında benim adım atıp, özür dilemem lazım; ama ben haksız da olsam Şirin’in özür dilmesini istiyorum. Bu yüzden kırgınlıklarımız çok uzuyor.

– Muhabbete engel ikinci kötü huy, alınganlıktır. Erkeklerde alınganlık huyu çok var. Erkekler, kadın fitratını bilmiyorsa, kadınların kendine has davranışlarını üzerlerine alınıp kırılıp küsebiliyorlar. Bu yüzden erkeklerin, kadın psikolojisi hakkında bilgi sahibi olması lazım.

– Ben sizinle görüşmeye başladıktan sonra kadınlar hakkında aldığım bilgilerden çok faydalandım. Şirin’in sinir olduğum bazı davranışlarına şimdi daha anlayışlı bakabiliyorum.

– Muhabbete engel üçüncü kötü huy, bencilliktir. Kadınlar için insanlar ve onlarla olan bağlar değerlidir. Kadınlar dünyaya annelikle donanmış olarak geldikleri için, ilişkilerde daha vericidirler ve empati yapmaya yatkındırlar. Erkekler ise bencillığe daha yatkın oluyorlar. Millet olarak da erkek çocuklarımızı yetiştirirken çok hatalar yapıyoruz.

Erkek çocukları erkekliği sadece iyi bir meslek ve para kazanmak zannediyorlar. Onlara sevdiklerini düşünmeyi öğretmiyoruz. O zaman da evlilik içinde erkek sadece kendi rahatını, kendi keyfini düşünebiliyor. Karısının ve çocuklarının hissi ihtiyaçlarını göz ardı edebiliyor. Hatasının farkında da olmuyor.

– Hatasının farkında olmuyor, deyince aklıma bir fıkra geldi. İsterseniz bu haftaki fıkra da benden olsun.

– Olur tabii, memnun olurum.

– Karısının söylenenleri duymadığından yakınan yaşlı adam, doktora akıl danışmış. Doktor sağırlığın ne derecede olduğunu anlamak için, bir sinama yapmasını tavsiye etmiş.

Adam, karısı mutfakta yemek yaparken beş adım arkasında durup “Yemekte ne var karıcığım?” diye sormuş.

Karısının cevap vermediğini görünce bir adım, bir adım daha beş kez sormuş. En sonunda kadın öfkeyle adama dönüp bağırarak, “Niye durup durup aynı şeyi soruyorsun? Tam dört kez haşlama tavuk var diyorum, sağır mısın? demiş.”

Meğer sağır olan kocanın kendisiymiş.

– Güzel fıkraymış, bencillik mevzusuna çok güzel uydu. Evlilik içinde de bazen erkek, kendi hatalarının farkında olmuyor ve bütün arıza ve anlaşmazlıkları karısından biliyor, ona kızgınlık duyuyor.

– Bu haftaki görüşmemizin bitiş cümlesini de bu kez ben söyleyeyim o zaman, bakalım söylediklerinizi doğru anlamış mıyım? Evlilikte herkes kendi hatalarını görüp, kendi hatalarını düzeltmeye çalışırsa problem kalmaz.

– Aynen öyle...

Otuz Sekizinci Adım

– *Madđi hususlarda eşinin de fikrini al.*

– Para meselesini eşime bırakırsam batarız. Kadınlar para harcamayı bilmiyor.

– Kendi eşine bakarak bütün kadınları suçlama. Evet, kadınlar para harcamayı sever, alışveriş yaparak stres atarlar. Ama gayet iktisatlı, evin bütçesini düşünerek, neyi nereye harcayacağını bilen kadınlar da çok var.

– Şirin, nerde “indirim” yazısı görse, büyülenmiş gibi o tarafa gidiyor. Aslında hiçbir şeye ihtiyacı yok. On yıl alışveriş yapmasa evdekiler ona yeter.

– Kadınların ve erkeklerin giyim ihtiyacı farklıdır. Kadınlar küçük şeylere değer verdikleri için, giyinirken takı, toka gibi aksesuarların, ayakkabı çanta gibi ihtiyaçların, kıyafetleriyle olan ahengine dikkat ederler. Erkeklerin böyle dertleri yoktur. Bu yüzden bir erkek kendi ayakkabı ihtiyacı ile eşinin ayakkabı ihtiyacını kıyaslamamalıdır.

– Zaten kıyaslamak mümkün değil. Kıyas kabul edemeyecek kadar büyük bir fark var. Alışveriş meselesinde pek anlaştığımızı söyleyemeyeceğim.

– Sen para harcama meselesinde Şirin’e peşin hükümle bakıyorsun gibi geldi bana. Erkeklerin de harcama işlerinde tutarsızlıkları var. Mesela bazı erkekler kendine para harcarken çok da düşünmezken, eve bir ihtiyaç alınırken en ucuzunu almaya çalışır ve karısını sinir eder.

– Bakın o meselede öyle değilim. Mutfak alışverişinde, yiyecek içecek işlerinde, en kalitelisini, en iyisini almayı tercih ederim. Sağlıklı ve kaliteli beslenmek bilhassa çocuklar için şart...

– Ben daha ziyade ev eşyaları, elektrikli ev aletleri gibi daha çok eşinin kullandığı eşyaları alırken onun fikrini almanı kastetmiştim. Ev eşyaları insanın ömründe birkaç kez değişir. Kalitelisini ve eşinin işini kolaylaştıracak olanı alırsan, eşin daha az yorulur ve zamanı artar. Bu yüzden ev aletleri alınırken, biraz bütçeni zorlasa da onun istediğini almaya gayret etmen iyi olur.

– Birkaç ay önce ütü bozuldu ve yeni ütü alırken birbirimize girdik. Gitti en pahalısını seçti.

– Eski ütüyü kaç yıl kullandınız, biliyor musun?

– En az beş yıl falan kullanıyorsunuzdur herhâlde.

– Kalitesiz bir ütü ile kadın, iyi bir ütüyle yarım saatte yapacağı ütüyü, ancak iki saate yapabilir. Veya küçük bir buzdolabı pek çok yiyeceğin çöpe gitmesi demektir. Veya küçük bir çamaşır makinesi, bir kerede yıkanabilecek çamaşırların birkaç seferde yıkanması demektir. Atalarımız “Ucuzdur vardır illeti, pahalıdır vardır hikmeti...” sözünü boşa söylememişler. Aslında uzun vadede bakıldığı zaman kaliteli eşya alan erkek, daha kârlıdır. Kaliteli eşyalar daha uzun yıllar kullanılır ve daha ekonomiktir. Hatta kadın, bütçeyi düşünerek, kalitesiz eşya seçmiş olsa bile erkek onu kalitelisini alması için teşvik etmelidir.

– Doğrusunu söylemek gerekirse hep ucuz olanı tercih ettim bugüne kadar.

– Şirin de her kullandığında kulağını çınlatıyordur herhâlde. Ka-

dınların ömrünün çoğu evinde ev eşyaları ile geçiyor. Bu yüzden evle ilgili konularda eğer erkeğin bütçesini fazla zorlamıyorsa kadının istekleri ön planda olmalı. Eve alınan eşyalar, duvar boyasının rengi, yeni ev yapılıyorsa içinin yer döşemeleri, dolapların rengi, fayansların seçimi gibi hususlarda evin hanımının tercihleri esas alınmalıdır.

– Haklısınız. Aslında karımın istediği şeyi almazsam, nasıl oluyor anlamıyorum ama aldıklarım kısa zamanda bozuluyor, sonra onun istediği eşya gelip başköşeye kuruluyor.

– Bu haftayı da bir fıkrayla bitirelim o zaman.

Adam kitabevindeki tezgâhtara: “Sizde kadınlara karşı zafer kazanan erkekleri anlatan bir kitap var mı?” diye sormuş.

Tezgâhtar eliyle az ötesini işaret etmiş:

– Var efendim, masal kitapları reyonunda bulabilirsiniz...

Otuz Dokuzuncu Adım

– *Problemleri görmezden gelme.*

Erkekler bir problem olduğunda “kaç veya savaş” metodunu kullanıyorlar. Ya aksamaları görmezden gelip zorluktan kaçıyorlar veya eşiyle gizli bir savaşa giriyorlar.

Ferhat derin bir iç çekti:

– Bir erkek, kadınla girdiği savaşta yenilmeye mahkûmdur. Otomatik silah kadar hızlı çalışan, hançer gibi keskin olan ve saplandığı yerde derin yara açan “dil” silahına sahip olan biriyle savaşa girmek, kaybetmeyi baştan kabullenmektir. O yüzden ben karımla asla savaşmam. Problemleri görmezden gelmeyi tercih ederim.

– Zorluktan kaçmak da onları iyice artırıyor; bu yüzden karı-koca birbirinden iyice soğuyor. Oysa erkek, evin reisidir ve aileden mesuldür. Aileyi toparlamak, yanlış giden bir şeyler varsa düzeltmeye çalışmak erkeğin vazifesidir.

– Karımla tartışmaya girmekten çok korkuyorum. O yüzden hiçbir meseleyi onunla konuşmak istemiyorum.

– Evlilikte aşırı olmadıkça tartışma arada gereklidir. Dertlerin hiç konuşulmaması, açığa çıkarılmaması, üstünün kapatıldığını gös-

terir. Küçük tartışmalar evliliğin tuzu-biberidir. Yeter ki kontrolsüz bir öfkeyle, bir daha yüz yüze bakılmayacak, sonradan pişman olunacak şeyler söylenmesin.

– Şirin, bir kere bana ne dedi, söylesem inanmazsınız: “Sen o dağı benim aşkımdan delmedin, meşhur olup yüzyıllarca adın aşk kahramanı olarak arulsın diye vurdun o kazmayı dağlara...” dedi. Bu beni çok yaraladı.

– Çok yanlış bir söz saf etmiş. Sana çok kızmış olmalı.

– Ona göre suçum büyüktü. Ertesi günü misafiri geleceği için akşamdan pasta yapacaktım. Pasta yapabilmesi için süte ihtiyacı varmış, gece vakti beni markete göndermeye çalıştı. Ben gitmeyince hanımefendinin canı sıkıldı. Onun aşkımdan dağları delmiş olsaymışım, iki adımlık markete gitmeye üşenmezmişim. Seven adam, gece vakti karısına süt lazım olursa, değil marketten hazır süt almak, gerekirse inek bulup, sağıp taze süt getirmeliymiş. Bu yüzden ben dağları onun aşkımdan değil, şöhret merakımdan delmişim.

– Ben arada tartışma gerekli derken, böyle ipe sapa gelmez bahisleri kastetmemiştim. Kadınlar küçük şeyleri abartmayı severler. Böyle hususlarda erkek susmalı ve ağırlığını korumalı, cevap vermemelidir. Fakat gerçekten konuşulması gereken mühim mevzular, problemler samimiyetle konuşulmalı, duygular, hisler anlatılmalı, gerekirse tartışılmalı.

– Size bir sır vereyim. Şirin hata yaptığında değil de kendim hatalı olduğumda daha çok tartışmaya giriyorum. Geçenlerde bir kitapta okudum: “Erkekler hata yaptıklarında özür dilemek veya üzgün olduklarını söylemek yerine müdafaaya geçmeyi ve tartışmayı tercih ediyorlarmış.” Onu okuyunca yaptığımı daha iyi fark ettim.

– Erkekler hatalarını itiraf etmeyi ve özür dilemeyi bir güç kaybı ve zayıflık gibi gördükleri için özür dilemekten ve hatalarını kabul etmekten kaçınıyorlar. Oysa erkek, hatasını kabul ettiğinde karısının gözünde yücelir. Kadın için bu, sevgi itirafıdır.

– Ben biraz da öfkemi kontrol edememekten korktuğum için, onunla tartışmaya girmeye çekiniyorum.

– Öfkenin sebebi çoğu zaman biriktirilmiş kızgınlıklardır. Kadınlar konuşarak kızgınlıklarını dışarıya atarken, erkekler konuşmayı pek sevmedikleri için kızgınlıklarını içlerine atıp biriktiriyorlar. Eşine kırıldığı zaman bunu konuşmaktan çekinme. Erkeklerin de kalbi var, duyguları var; duygularını göstermek, eşinin gözünde değerini azaltmaz, tam aksine artırır.

– Biz erkeklere yıllarca duygularımızı göstermenin zayıflık olduğu telkin edildi. Erkekler ağlamaz, erkekler her zaman güçlü olur derken, kendimizi bir kalkanın içine aldık.

– Gösterilmeyen duygular ya öfke patlamalarına veya erkeğin gizli küskünlüğüne sebep oluyor. Çocukken bile kadın-erkek farklılıkları çok açıktır, gözlenebilir. Erkek çocukları alaka görmeyince ya küserler ya hırçınlaşırlar. Kız çocukları ise yaygara yaparlar, ağlarlar; dikkat çekmeye çalışırlar.

– Koskocaman olduklarında bile aynı huylar devam ediyor desenize.

– Yaşı kaç olursa olsun her kadının içinde bir kız çocuğu vardır. Her erkeğin içinde de hiç büyümeyen bir erkek çocuğu vardır. Kadın ve erkek birbirlerine, bunu unutmadan davranırlarsa aslında pek çok problem de çözülür.

– Bu söylediklerinizi unutmayacağım.

– Bu haftaki görüşmemizin sonuna geldik. Haftaya son adımla görüşmemizi bitiriyoruz.

Kırkinci Adım

– Sevmeyi bil.

“Sevmek keman çalmak gibidir. Bilmeyen, kötü sesler çıkarır.” diye güzel bir söz vardır. Ancak keman çalınayı bilen, ondan harika sesler çıkarır. Sevmeyi bilen de sevgisinin karşılığını görür.

Bir çiftçiye, “ineğin ne kadar süt veriyor?” diye sormuşlar.

“İneğim hiç süt vermez, sütü ondan ben alırım.” demiş.

– Sevgiyi almak için gayret harcamak gerekiyor yani.

– Evet. Sevgi fakiri olmamak lazım. Sevmek kolaydır; mühim olan, sevmeyi bilmektir. Sevmeyi bilen kendi hoşuna gittiği gibi değil sevdiğinin hoşuna gittiği gibi sevebilendir. Sevmek, sevdiğimiz için, içimizden gelmeyen şeyi yapabilmektir. O zaman sevginin bir kıymeti olur.

– Kadınla erkeğin sevgi dilleri farklı değil mi? Bunu çok iyi anlatan bir fıkra var.

Gece karı-koca birlikte olduktan sonra adam sırtını dönmüş uyuyakalmış. Kadın:

“Kocacığım, beni seviyor musun?” diye sormuş.

Kocası: “Az önce sevdik ya!” diye cevap vermiş.

– Erkeklerin sevgi dilleri çoğu kez cinsî hayatken, kadınların sevgi dilleri güzel sözdür. Tabii ki istisnalar her zaman vardır.

Hız. Mevlana'nın bir sözü var: "Ey gönül, bahar mevsiminde kanun budur: Önce kedi miyavlar, sonra bülbül öter." Erkek miyavladığında eşi gelir; ama erkek bülbül olmayı unuttur, hep miyavlamaya kalkarsa, bir müddet sonra eşi kedilikten istifa edip fare olur, kocasından fellik fellik kaçar. Erkek de karısını kovalarken, baharı kaçırır hep kışı yaşar. Görmeyi bilenler için tabiatla insana çok örnek var.

– Gerçekten güzel bir örnek.

– Bir erkek karısına nasıl dokunması gerektiğini bilmeli. Kadınların derileri erkeklere göre daha ince olduğu için daha hassastır. Ayrıca kadınların kasları, erkeklerin kaslarının yarısı kadardır. Bu yüzden eşine sert dokunma, çünkü acıyı senden fazla hisseder. Canı yandığında "Ne var bunda, her şeyi büyütüyorsun, hafifçe dokundum..." deme; senin hafif dediğin onun canını yakmıştır.

– Bunu bilmiyordum. Şirin'le bunun tartışmasını çok yaptık. Ben huysuzluğundan "Canım yanıyor..." dediğini düşünüyordum.

– Ona hafifçe dokunmayı, şehvetsiz sarılmayı, onun saçlarını okşamayı, elini tutmayı unutma. Her sarıldığında onu yatağa atmaya çalışırsan senden uzak durmaya başlar. Bir erkek için bunu yapmak biraz zor olabilir; ama sevgi emek ister, gayret ister, fedakârlık ister. Sen karının sevgi ihtiyacını giderirsen, o da karşılığını sana kat kat verecektir.

– Bunun için mi acaba Şirin'e ne zaman sarılısam, kollarından bir bahaneyle kayıp gidiyor?

– Kadınlar sarılmayı, dokunmayı çok severler. Bundan kaçınıyorsa senin niyetinden şüphelendiği için olabilir. Evlilikte cinsî hayat vardır ve elbette olacaktır; ama kadının bedenine dokunmadan önce gönlüne dokunmayı bileceksin.

– Gönlüne dokununca da, menfaatçisin, diyor.

– Sadece onunla birlikte olmak istediğin akşam ona iyi davranıp, tatlı sözler söylüyorsan o zaman böyle söylüyor olabilir. Çünkü pek çok kadın bundan şikâyetçidir.

– Bu mevzuda bir küçük fıkra daha anlatabilir miyim?

Adam, gece karısının yanına yaklaşmış:

“Hanımış benim tatlı karım, kocasına hazır mıymış?” demiş.

Kadın:

“Bir banyoya gidip geleyim, öyle...” demiş.

Kadın banyodan dönerken ayağı halının ucuna takılıp düşmüş.

Kocası endişe içinde ayağa fırlamış:

“Bir şey oldu mu bir tanem, iyi misin?” diye sormuş.

Kadına bir şey olmamış. Birlikte olduktan sonra kadın tekrar banyoya gitmiş. Dönerken yine ayağı halının aynı yerine takılmış, düşmüş.

Kocası bu sefer bağırarak yattığı yerden:

“Yetti beee! Önüne baksana yahu, kör müsün!”

– Anlamlı bir fıkra. Böyle yapılırsa elbette kadın erkeğin menfaatçi olduğunu düşünür. Küçük şeyler kadınlar için değerlidir. Küçük güzellikler de tatsızlıklar da gözlerinden kaçmaz. Erkek yaptığı için belki farkında bile olmaz ama böyle bir davranışı ile karısını çok yaralayabilir. Kadınlar için küçük şeyler, çoğu zaman büyük şeylerden daha değerlidir. Karına araba alman değil, anahtarı verirken ona söylediklerin veya yüz ifaden manalıdır. Araba aldığın için o gün sevinir ama söyleyeceğin iki tatlı sözü, her hatırladığında ömür boyu gülümser.

– Kadınlar küçücük şeylerle mutlu olabiliyorlar da biz erkekler küçük şeyleri hep unutuyoruz.

– Erkeklerin küçük şeylere dikkat etmesi için hususi gayret göstermesi lazım. Erkeklerin küçük gibi gördükleri bazı şeyler de aslında çok büyük ve değerli şeyler olabiliyor. Mesela temizlik kaideleri evlilik hayatı içinde bir detay gibi görünüyor ama olmazsa olmaz.

Ağız kokusuna çok dikkat etmeli; diş ve tırnak temizliği çok mühim. Erkek, gündüz iş yerinde soğan-sarımsak yiyorsa eşine yaklaşımadan önce ağız kokusunu bastırarak çareleri de bulmalı. Varsa bıyık-sakal çok düzgün ve temiz olmalı. Eve ter kokusu ile geliyorsa duş almalı, eşinin hoşuna gidecek güzel koku kullanmalı.

– Bu saydığınız şeyler bence de detay değil, çok da gerekli şeyler. Kadın da erkek de temizliğe özen göstermeli. İnsan evlendikten sonra, bedeni sadece kendini değil eşini de alakadar ediyor.

– Son adım olarak mevzuyu toparlamaya başlayalım. Bir erkek sevmeyi bilmeli, karısının bedenine ve gönlüne nasıl dokunması gerektiğini öğrenmeli.

– Kadın gönlünün anahtarının tatlı sözler olduğunu öğrendim.

– Kadının gönlüne girdikten sonra, bir tahta sahip olmak istersen, birkaç küçük şeye daha dikkat etmen gerekiyor: Karınla konuşurken talimat vererek değil, ricalarla konuşursan, teşekkürü unutmazsan, seve seve sana hizmet eder, seni başına taç eder.

“Bir çay getir!” demenle “Canım, bir çay getirir misin?” demen arasında kadın için çok büyük fark vardır. İkisinde de getirir ama güzel bir şekilde istediğinde seve seve yapar. Sen de çayı daha keyifli içersin.

– Her zaman çayın tadı aynı olmuyor, belki de sebebi bazen isteksiz yaptığı içindir.

– Güzel sözler, tatlı espriler, birlikte gülüşmek muhabbetinizi artırır. Fakat şaka yapayım derken çam devireceksen, kalbini kırarsan hiç yapma. “Fındık akıllı karın” gibi saçma sapan bir hitapla eşine sevgisini göstermeye çalışan bir koca duymuştum.

– Bu söz espri falan değil, açıkça hakaret etmek. Bir kere ben bir hata yapıp Şirin’e soğuk bir şaka yapmıştım, bir hafta benimle konuşmadı. Bir sevgililer gününde, iş yerimde küçük, süslü bir paket buldum. Aklıma Şirin’e şaka yapmak geldi. Paketin içine bir kitap ayracı koyup güzelce paketleyip eve götürdüm. Şirin paketi görün-

ce pek heyecanlandı. Paketi açıp içindekini görünce, hiç gülmediği gibi, çok bozuldu. Onunla dalga geçtiğimi düşündü, oysa sadece şaka yapmak istemiştim.

– Hatalar insanlar içindir. Hata yaptığında ona sarılıp, gözlerinin içine bakıp, onu çok sevdiğini söylersen sevginiz canlanır ve hataları temizler.

Çok güzel bir hanıma, yakışıklı ve zengin olmayan kocası için “Sen bu adamı nasıl beğendin de evlendin?” diye sormuş bir arkadaşım. O da şöyle cevap vermiş. “Onun gözleri çok güzel, siz onun gözlerini hiç benim kadar yakından görmediğiniz için güzelliğini de göremiyorsunuz.”

Aslında dışarıdan bakıldığında adamın gözlerinin de güzel diyecek bir meziyeti yok. Fakat kadın o gözlerin içinde, eşinin kendine olan aşkını, sevgisini gördüğü için, o gözler de kocası da ona gerçekten çok güzel geliyor.

– Dağı delmek işin en kolay kısmıymış. Meğer sevmek kolay, sevgiyi yaşatmak zormuş.

– Son adımımızı, bir zamanlar defterime not almış olduğum küçük bir misalle tamamlayacağım:

“Hayat, havaya attığımız beş topla oynanan bir oyundur. Bu toplardan biri lastik, diğer dört top camdandır. Bu toplar: Kendimiz, ailemiz, sağlığımız, dostluklarımız, işimizdir.

Bunlardan lastik top, işimizdir. Diğerleri camdandır, kırılınca yerine yenisi konmaz. Oysa hepimiz o lastik topu tutmak uğruna, diğerlerini kırıp döküyoruz.”

– Çok güzel bir misalmiş, sizden çok şey öğrendim. Keşke bunları öğrenmek için bu kadar geç kalmasaydım! Fakat hatanın neresinden dönülürse kârdır. Size çok teşekkür ederim. Zaten görüşme başladığı ilk haftadan beri evimizde çok şey değişti. Çok mutluyuz.

– Gönül ocağında yanan, muhabbetin ateşidir. Muhabbet ateşi sönmeye başlarsa, yürekler buza döner.

Aşkın ateşi geçtiğinde, muhabbet varsa, sevgi yürekleri ısıtmaya devam eder. Bu yüzden her şeyden önce muhabbeti kaybetmek lazım. Muhabbetin ateşini canlı tutmak için, muhabbete hizmet etmek gerekir. Muhabbet ateşini beslemek lazım ki sıcaklığı, yüreğinizi ve yuvanızı ısıtsın.

Kırkinci haftada, kırkinci adımda sizinle görüşmemiz bitti.

Siz bana teşekkür ettiniz, ben de size teşekkür ederim.

Sevginiz için, evliliğiniz için gayret sarf ettiniz, adımlar attınız. Asırlar önce kavuşmanıza engel olan dağları aranızdaki büyük aşkla aştınız; yüzyıllar sonra aynı gayretle, bu kez aranızdaki buz dağlarını kırdınız. Biz de sevginin nelere kadir olduğunu sizin sayenizde gördük.

Teşekkür ederim...

sema maraslı

*Eşim
Aşkı
Olsun*

2.
BESİ

Hayat

sema
maraslı

Eşimin Eşi Yok

19.
BASKI

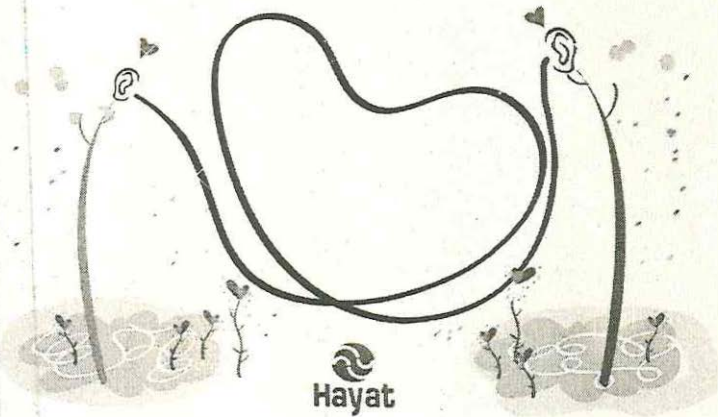
sema maraslı

*Eşimle Tanışmayı
Unutmuşuz*

10

sema
maraslı
Kulak Aşık
Olurmuş 8.
Gözden Evvel

Hayat

sema maraşlı

Yuvanız İçin Mutluluk Reçetesi

Sevmek Bu Kadar Güzelken

2. BASKI

Hayat

Tatliya
Bağlayalım

3 • RÁSKIT

Sema Maraşlı

en güzel hediye

MEB TANSİYELİ

27.
baskı

 Clek
Kitaplar

Sema Maraşlı

en güzel hediye

27.

Değerli Okurumuz,

İş dünyası, kişisel gelişim, yönetim, başarı-motivasyon, üretim, pazarlama, insan kaynakları, eğitim, edebiyat, tarih, maneviyat, sağlık ve çocuk konularıyla ilgili yayınlarımızı:

- Size en yakın kitapçınızdan alabilir,
- **www.hayatyayingrubu.com** adresimizde satış noktaları bölümündeki kitabevlerinden,
- 0212 612 60 90 - 0530 290 99 78 nolu telefondan sipariş edebilirsiniz.

Yayınlarımızla ilgili görüş ve düşüncelerinizi

<http://www.hayatyayingrubu.com/iletisim.aspx>,

hayat@hayatyayinlari.com,

twitter.com/hayatyayingrubu veya

facebook.com/hayatyayingrubu adresimize iletmeniz bizlere ışık tutacaktır.

Kitap ihtiyaçlarınızı **Hayat Yayın Grubu** ile temin edebilirsiniz, entelektüel birikimlerinizi bizimle paylaşarak hayata katabilirsiniz.

İlginize teşekkür ederiz.

Saygılarımızla,

Hayat Yayınları